QAWÁỊD-I-ÝUNÁNÍ.

QAWÁỊD-I-YÚNÁNÍ

MIN TASNÍF

PÁDRÍ YOUNGSON SÁHIB, M.A., B.D.,
Church of Scotland Mission, Gujrát Panjáb kí,

AUR

PANJÁB RELIGIOUS BOOK SOCIETY KÍ

TARAF SE,

Wáste CHRISTIAN VERNACULAR EDUCATION SOCIETY ke,

SHÁYI' HUI.

LAHORE.

1884.

Jild 500

Qímat Rs. 2.

-1967-

DÍBÁJA.

QAWÁỊD-I-YÚNÁNÍ ke banáne meṇ muallif ká yih manshá thá, ki jo Injíl ko aslí zubán meṇ paṛhná cháhe, us zubán ke qawáịd ásání se hásil karke jald paṛhne aur samajhne ko taiyár ho jáwe.

Fihrist-i-mazámín ke dekhne se mạlúm hogá ki us ne qawáịd kí tartíb kistarah rakhí hai. Ummed hai ki tolabá is tartíb ko Urdú zabán ke qawáịd kí tartíb ke ziyáda ná muwáfiq nahíṇ páweṇge.

Jitní misáleṇ dí gaíṇ haiṇ so hí sab kí sab Injíl se nikálí húíṇ haiṇ. Wázih ho ki un muháwaroṇ ká kam zikr kiyá gayá hai jo Yúnání aur Hindustání zubánoṇ meṇ barábar haiṇ, kyúṇki unká ziyáda bayán karná ná fáida mạlúm húá.

Agar názirín kahíṇ ḳhatá dekheṇ to mihrbání karke muallif ko ittilạ́ deṇ, aur us ḳhatákár ko muạ́f bhí kareṇ.

ABERDEEN, *April* 1884.

FIHRIST-I-MAZÁMÍN.

SAFHA

YÚNÁNÍ HURÚF I

HISSA AWWAL.

IMLÁ.

TAQSÍM-I-HURÚF-I-HEJA—
Harf-i-illat 2
Lafíf-i-maqrún 2
Ibtidái hurúf kí ạlámateṇ 2
Harf-i-sahíh 3

TAHSÍN-I-TALAFFUZ—
Hurúf-i-sahíh kí tábdíl ke qawáịd 4
„ -illat 5

LAHJOṆ KÁ BAYÁN 8

HISSA DOIM.

SARF.

KALMOṆ KÍ TÍN AQSÁM 9
ISM KÁ BAYÁN 9
ISMOṆ KÍ HÁLATOṆ KÍ ÁḲHIRÍ AJZÁ . . . . IO
KALMA KÍ JAṚ KÁ BAYÁN II
ISM ZÁT KÁ BAYÁN II
Pahilí qism ke asmá-i-zát II
Asmá-i-muannis η yá α par ḳhatm II
Asmá-i-muzakkar ηs yá as par ḳhatm I2
Dúsrí qism ke asmá-i-zát I4
Asmá-i-muzakkar, muannis os yá ωs par ḳhatm I4
Asmá-i-gair-jins ov yá ωv par ḳhatm I4
Bạz gair zubán ke asmá I5
Asmá mahzúf I5

SAFHA

Tisri qism ke asmá-i-zát . . . 16
Pahilá hissa jis men asmá muzakkar muannis hain . . . 16
(1.) *Wuh jin kí jaren π, β, φ, κ, γ, χ par khatm hain* . . . 16
(2.) „ „ τ, δ, θ „ „ . . . 17
(3.) „ „ αντ, οντ „ „ . . . 17
(4.) „ „ λ, ρ „ „ . . . 18
(5.) „ „ *ν-i-gunna* „ „ . . . 18
(6.) „ „ ι, υ „ „ . . . 19
(7.) „ „ ευ, αυ, ου „ „ . . . 19
(8.) „ „ ο, ω „ „ . . . 20
Dúsrá hissa jis men asmá gairjins hain . . . 20
(1.) *Wuh jin kí jaren hurúf-i-sahíh par khatm hain* . . . 20
(2.) „ „ ι, υ „ „ . . . 21
Tísrá hissa jis men asmá barkhiláf qáide ke hain . . . 21
Ism sift ká bayán . . . 22
Asmá-i-sift ká pahilá hissa . . . 22
Wuh jin kí jaren ο, α par khatm hain . . . 22
Asmá-i-sift ká dúsrá hissa . . . 25
Wuh jin kí jaren ο, ω par khatm hain . . . 25
Asmá-i-sift ká tísrá hissa . . . 25
1. Wuh jin kí do mukhtalif girdánen hain . . . 25
(1.) *Ism sift jin kí jaren ες par khatm hain* . . . 25
(2.) „ „ ον „ „ . . . 25
2. Wuh jin kí ek girdán hai . . . 27
Asmá-i-sift ká chauthá hissa . . . 27
(1.) *Wuh jin kí jaren ν par khatm hain* . . . 27
(2) „ „ αντ „ „ . . . 27
(3.) „ „ οντ „ „ . . . 28
(4.) „ „ υ „ „ . . . 28
Chand do jarwále asmá-i-sift . . . 29
Ism sift aur ism fil kí girdánen . . . 30
Ism-i-tafzíl ká bayán . . . 32
Ism tafzíl kí tín súraten . . . 32
Ism tafzíl nátamám o beqáida . . . 33
Ism tafzíl náqis . . . 33
Ism tamíz kí tafzíl ká bayán . . . 34
Asmá-i-adad ka bayán . . . 34
Ism-i-adad, Sift-i-adad, Tamíz . . . 35
Asmá-i-adad nakra . . . 36
Ism zamír ká bayán . . . 37
(1.) Zamáir-i-munfasil . . . 37
(2.) „ „ mushtarik . . . 38

SAFHA

(3.) Zamáir-i-muttasil . . . 39
(4.) Ism-i-ishára . . . 39
(5.) Ism nakra . . . 41
(6.) Ism istifhámiya, . . . 41
(7.) Ism mausúl . . . 41
Ism-i-istifhám aur jawáb-i-istifhám siftiya . . . 42
Fil kí bahs . . . 43
Fil kí jar ká bayán . . . 44
Azáf ká bayán . . . 45
Barháo ke qawáid . . . 46
Barháo afál-i-murakkab ká . . . 47
Fil kí ákhirí ajzá . . . 48
Filon ká pahilá hissa . . . 50
Wuh jin ká Hál ω se bantá hai . . . 50
Hál ká bayán *maa misálon kí girdánon ke* . . . 52
Mází Istimrárí ká „ „ „ . . . 56
Mustaqbil ká „ „ „ . . . 57
Mází Qaríb ká „ „ „ . . . 60
Mází Baíd ká „ „ „ . . . 63
Filon ká dúsrá hissa . . . 66
Wuh jin ká Hál μι se bantá hai . . . 66
Misálon kí girdánen . . . 66
Fil-i-amr gáib . . . 76
Harf ká bayán . . . 77
1. Zarfiyat ke harf . . . 77
Ism-i-istifhám aur jawáb-i-istifhám zarfiya . . . 78
2. Harf-i-nafí . . . 78
3. Harf-i-qasmíya . . . 78
4. Harf-i-jarr . . . 78
5. Harf-i-atf . . . 79
(1.) Hurúf-i-atf kháss . . . 79
(α) *Harf-i-wasl* . . . 79
(β) *Harf-i-tardíd* . . . 79
(γ) *Harf-i-istisná* . . . 79
(2.) Harf-i-shart . . . 80
(3.) Harf-i-tákíd . . . 80
(4.) Harf-i-talíl . . . 80
Harf-i-atf, báhamí mutaalliq . . . 80
6. Harf-i-nidá . . . 80
7. Harf-i-gair-munfasil . . . 80
Ishtiqaq ilfáz . . . 81

HISSA SOIM.

NAHW.

	SAFHA
NAHW KE ÁMM QAWÁID	82
BAYÁN-I-TATBÍQ	82
BAYÁN-I-AML	84
ASMÁ KÍ HÁLÁT-I-AMALÍ	84
Hálat-i-fáilí	84
Hálat-i-izáfí	84
Hálat-i-intifáíya	86
Hálat-i-mafúlíya	87
Hálat-i-nidáíya	88
HARF-I-TARÍF KÁ BAYÁN	89
ZAMÍR KÍ KASHISH	89
FILON KÍ HÁLÁT-I-AMALÍ	90
Jumla khabariya	90
Jumla bayániya	91
Jumla shartiya	91
Jumla muallila	92
Jumla mausúliya	92
Jumla amríya o nahíya	92
Jumla istifhámíya	93
Jumla tamanníya	94
Jumla nidáíya	94
Jumla qasmíya	94
Jumla masdariya	95
Jumla ismíya	96
Jumla mutaarza	96
HARF	97
Harf-i-zarfíyat	97
Harf-i-qasmíya	97
Harf-i-nafí	97
Harf-i-jarr	98
Harf-i-atf	100
Harf-i-shart	101
Harf-i-tákíd	101
Harf-i talíl	102
Harf-i-atf báhamí mutaalliq	102
Harf-i-nidá	103
Harf-i-gair-munfasil	103
HUSN-I-IBÁRAT	103

A.

ἀ-, (ἀνά se) zor dene ke liye § 72, 105
ἀ-, ἀν-, *ná* . . . 72, 105
Ἀβραάμ 24
ἀγαθός, *achchhá* . . 26, 34
ἀγγέλλω, *maiṇ khabar detá húṇ* 55
ἅγιος, *pák* 26
ἄγω, *maiṇ látá húṇ* . . . 51
αἰδώς, *sharmsárí* . . . 22
αἱρέω, *maiṇ chuntá húṇ* . . 52
αἰών, *zamána* 22
ἀκούω, *suntá h.* . . 50, 51
ἅλς, *namak* 22
ἀληθής, *sachá* 28
ἄλλος, *dúsrá* 40
ἀλλήλων, *ápas meṇ* . . . 42
ἀλείφω, *chiknátá h.* . . . 51
ἀληθῶς, *haqíqat meṇ* . . 66
ἀλλά, *lekin* . . . 70, 100
ἀλλαχόθεν, *dúsrí jagah se* . . 66
ἅμα, *usí waqt, sáth* . . . 69
ἁμαρτάνω, *khatá k* . . . 50
ἀμφιέννυμι, *pahintá h.* . . 53
ἀμφότεροι, -αι, -α, *donoṇ* . . 40
ἄν 70, 101
ἀνά, *úpar* . . . 69, 99
ἀνὰ δύο, *do do karke* . . . 40
ἄνευ, *bagair* 69
ἀνέχομαι, *bardásht yá qabúl k.* . 53
ἀνήρ, *mard* 24
ἀνοίγω, *kholtá h.* . . . 52
ἀνορθόω, *khará kartá h.* . . 53
ἀντί, *badle* . . . 69, 99
ἄνω, *úpar* 66
ἀνώγεων, *bálákhána* . . . 20
ἄνωθεν, *úpar se* . . . 66
ἀνώτερος, *úpar, pahilá* . . 35
ἁπλόος, *sáf* 26
ἀπό, *se* 69, 99
ἀργύρεος, *rúpahlá* . . . 26
ἅρπαξ, *gáratgar* . . . 28
ἄρχω, *hukúmat k., shurú k.* . § 51
αὐτός, *wuh* . . . 41, 42
αὐτός, *wuhí* . . . 41, 42
αὐτοῦ, *yaháṇ, waháṇ* . . 66
ἀφίημι, *bar taraf k.* . . . 53
ἀφικνέομαι, *pahunchtá h.* . . 50
ἄχρι, ἄχρις, *tak* . . 8, 69

B

βάλλω, *phenktá h.* . . . 59
βάπτω, *gotá d.* 50
βάρβαρος, *ajnabí* . . . 27
βελτίων, *bihtar* . . . 34
βλάπτω, *nuqsán pahuncháta h.* 50
βλέπω, *dekhtá h.* . . . 55
βούλομαι, *cháhtá h.* . . . 52
βοῦς, *bail* 22
βρέχω, *tar kartá h.* . . . 55

Γ.

γάρ, *kyúṇki* . . . 70, 103
Ϝ 22 (7)
γέ, *to* 70, 102
γελάω, *haṇstá h.* . . . 57
γῆ, *zamín* 19
γίνομαι, *hotá h.* . . . 51
γινώσκω, γιγνώσκω, *jántá h.* . 51
γλυκύς, *míṭhá* 29
γράφω, *likhtá h.* . . 51, 55
γυνή, *aurat* 24

Δ.

δαίμων, *bad rúh* . . . 22
δέ, *par* 70, 100
δεῖ, *cháhiye* 65
δεῖνα, *wuh* 45
δή, *is liye* . . . 70, 102
διά, *wasíla, wáste,* . . 69, 99
δίδωμι, *detá h.* . . . 51, 63
δικαίως, *insáf se* . . . 66
διψάω, *shauq kartá h.* . . 57

δοκέω, *maḷúm hotá h.* . § 50
δοκεῖ, *maḷúm hai* . 65
δόξα, *jalál* . 19
δουλόω, *gulám kartá h.* 55, 57, 58
δύναμαι, *saktá h.* . 52
δύο δύο, *do do* . 40
δυς-, *mushkil* . 72, 105
δῶρον, *nazr* . 20

E.

ἔα, *hae!* . 71, 104
ἐάω, *ijázat d.* . 52
ἐγγύς, *nazdík* . 69
ἐγείρω, *jagátá h.* . 51, 52
ἐγώ (ἐγὼ αὐτός), *maiṇ, maiṇ khud* . 41, 42
ἐθίζω, *rawáj d.* . 52
ἔθω, *ádí k.* . 52
εἰ, *agar* . 70, 101
εἰ . . . . ἄν, *agar . . . . to* . 70, 103
εἴτε . . . . εἴτε, *yá . . . . yá* 70, 103
εἰκῆ, εἰκῇ, *be-fáida* . 66
εἰμί, *húṇ* . 54
εἶμι, *jaúṇgá* . 64
εἰς, ἐς, *meṇ* . 69, 99
εἷς, *ek* . 38
εἷς καθ' εἷς, *ek ek karke* . 40
ἐκ, ἐξ, *meṇ se* . 69, 99
ἕκαστος, *har ek* . 35, 40
ἐκεῖνος, *wuh* . 45
ἐκεῖσε, *udhar* . 66
ἐκτός, *siwá* . 69
ἐκφέρω, *báhir kartá h.* . 53
ἐλαύνω, *chalátá h.* . 51
ἐλέγχω, *sábit kartá h.* . 51
ἑλληνιστί, *Yúnání zubán meṇ* . 66
ἕλκω, *khiṇchtá h.* . 52
ἐμέω, *radd k.* . 51
ἔμπροσθεν, *sámhne, pahile* . 69
ἐν, *meṇ* . 69, 99
ἐναντίον, *barkhiláf, samhne* . 69
ἕνεκα, *sabab se* . 69
ἐνθάδε, *idhar* . 66
ἐνοχλέω, *hangáma k.* . § 53
ἐντεῦθεν, *yaháṇ se* . 66
ἐνωπίον, *rúbarú* . 69
ἐξαίφνης, *ekaek* . 66
ἔξω, *báhir* . 69
ἔοικα, *mánind h.* . 52
ἑορτάζω, *ziyáfat k.* . 52
ἐπάνω, *úpar* . 69
ἐπεί, *jab* . 70, 103
ἐπί, *par* . 69, 99
ἐπίσταμαι, *samajhtá h.* . 53
ἐπιφέρω, *lagátá h.* . 53
ἐργάζομαι, *mihnat k., púrá k.* . 52
ἔρχομαι, *átá h.* . 51
ἔρως, *piyár* . 22
ἐσθίω, *khátá h.* . 51, 59
ἔστιν οἵ, *baz* . 40
ἔσχατος, *pichhlá* . 35
ἔσω, *andar* . 69
ἐσώτερος, *baz se andar* . 35
ἕτερος, *dúsrá* . 40
εὐδοκέω, *qadr k.* . 53
εὔχομαι, *duá k.* . 52
ἔχω, *rakhtá h.* . 52
ἕως, *tak* . 69

Z.

ζάω, *jítá h.* . 57

H.

ἤ, *yá* . 70, 100
ἤ . . . . ἤ, *yá . . . . yá* . 70, 103
ἡλίκος, *kaisá baṛá* . 47, 48
ἧμαι, *baiṭhá h.* . 64
ἡμι-, *adh-* . 72, 105
ἡνίκα, *jab* . 66
ἥττων, *baz se chhoṭá* . 34

Θ.

Θεός, *Khudá* . 20
θνήσκω, *martá h.* . 50
θρίξ, *bál* . 22
θύρα, *dar* . 19
Θωμᾶς, *Thúmá* . 20

I.

ι, *níche likhá húá* . § 3
ἰάομαι, *changá k.* . 57
ἴδε, *dekh!* . 71, 104
ἰδίᾳ, *fard fard* . 66
ἰδού, *dekh!* . 71, 104
Ἱερουσαλήμ, Ἱεροσόλυμα . 24
ἵημι, *bhejtá h.* . 64
Ἰησοῦς Χριστός . 20
ἵλεως, *rahím* . 27
ἱμάς, *tasma* . 22
ἵνα, *táki* . 70, 103
ἵστημι, *khaṛá k.* . 63
ἰχθύς, *machhlí* . 22

K.

κἀγώ, *aur maiṇ* . 9
καθέζομαι, *baiṭhtá h.* . 53
κάθημαι, *baiṭhá h.* . 53
καθίζω, *biṭhlátá h.* . 53
καί, *aur* . 70, 100
καὶ . . . . καί, *aur bhí* . 70, 103
καλέω, *bulátá h.* . 57
κάλως, *achchhitarah se* . 20, 66
κάμνω, *mánda h.* . 55
κᾆτα, *aur tab* . 9
κατά, *níche* . 66, 99
κατώτερος, *baz se níche* . 35
κεῖμαι, *paṛá h.* . 64
κέρας, *síng* . 23
κλάω, *toṛtá h.* . 57
κράτιστος, *sab se umda* . 34
κρείσσων, κρείττων, *ziyáda qawí* 34
κρίνω, *munsifí k.* . 55
κριτής, *munsif* . 19
κτάομαι, *hásil k.* . 51

Λ.

λαγχάνω, *pátá h.* . 51
λαῖλαψ, *ándhí* . 22
λαμβάνω, *letá h.* . 51
λαμπάς, *chirág* . 22
λέγω, *boltá h.* . 51, 55
λείπω, *chhoṛtá h.* . § 50
λέων, *sher* . 22
λεώς, *log* . 20
λόγος, *kalám* . 20
λύω, *kholtá h.* . 55

M.

μάρτυρ, *gawáh* . 24
μέγας, *baṛá* . 30, 34
μέγιστος, *sab se baṛá* . 34
μείζων, *baz se baṛá* . 28, 34
μέλας, *kálá* . 29
μέλει, *fikr hai* . 65
μέλλω, *cháhtá h.* . 52
μέν, *to* . 70, 102
μὲν . . . . δέ, *yih . . . . wuh* 70, 102
μέντοι, *taubhí* . 70, 100, 102
μέσον, *bích* . 69
μετά, *sáth* . 69, 99
μεταξύ, *is bích* . 69
μέχρι, μέχρις, *tak* . 8, 69
μή, *nahíṇ* . 70, 103
μηδείς, *na koí* . 40
μήν, *zarúr* . 70, 102
μικρός, *chhoṭá* . 34
μιμνήσκομαι, *yád k.* . 51
Μωυσῆς, *Músá* . 20

N.

ν ἐφελκυστικόν, *ν lagáyá húá* . 8
ν-*i-gunna* . 5
νεανίας, *jawán* . 19
νή, *qasm ká harf* . 68, 97
νυκτός, *rát ko* . 66
νῦν, *ab* . 66

O.

ὁ – ἡ – τό, *yih* . 45, 80
ὅδε, *yih* . 45
ὁδός, *ráh* . 20
ὀδούς, *dánt* . 22
ὄζω, *bú k.* . 51
ὅθεν, *jaháṇ se* . 66

οἶδα, jántá h. . § 64
οἰκία, ghar . 19
οἷος, jaisá . 47, 48
ὀλίγος, thoṛá . 40
ὄμνυμι, qasm khátá h. . 50, 51
ὄντως, haqíqat meṇ . 66
ὀπίσω, pichhe . 69
ὁποῖος, kaisá . 46, 48
ὁπότε, kab . 66
ὅπου, kaháṇ . 66
ὅπως, kis tarah . 66, 70, 103
ὁράω, dekhtá h. . 52
ὀρέγω, phailátá h. . 51
ὄρνις, parinda . 22
ὀρύσσω, khodtá h. . 51
ὅς, jo . 47, 48
ὅσος, jitná . 47, 48
ὅσπερ, jo koi . 47
ὀστέον, haḍḍí . 20
ὅστις, jo koi . 47, 48
ὅτε, jab . 66
ὅτι, ki . 70, 103
οὐ, οὐκ, nahíṇ . 8, 67, 98
οὗ, jaháṇ . 66
οὐδέ, nahíṇ . 70, 100
οὐδείς, koí nahíṇ . 40
οὐ μόνον . . . . . ἀλλὰ καί, na sirf . . . . . balki . 70, 103
οὖν, is liye . 70, 103
οὐρανόθεν, ásmán se . 66
οὔτε . . . οὔτε, nahíṇ . . . nahíṇ 70, 103
οὗτος, yih . 45, 48
οὕτω, οὕτως, aisá . 8, 67, 98
ὀψέ, der kar . 69

Π.

πανταχοῦ, har jagah . 66
πάντως, bilkull . 66
παρά, sáth . 69, 99
πᾶς, sab . 29, 40
πάσχα, íd-i-fasah . 24
πατήρ, báp . 22
πείθω, manátá h. . 55
πεινάω, bhúkhá h. . § 57
πειράομαι, koshish k. . 56
πεπαυκώς, rokkar . 32
πέρ, . 70, 102
περί, bábat, gird . 69, 99
περιφέρω, le játá h. . 53
πηλίκος, kaisá baṛá . 46, 48
πηνίκα, kis waqt . 66
πίπτω, girtá h. . 51
πιστευτός, πιστευτέος, mánne ke laiq . 62
πιστεύω, mántá h. . 57, 58
πίνω, pitá h. . 59
πλάσσω, banátá h. . 50
πλείων, πλέων, ziyáda . 34
πλεῖστος, bahut baṛá . 34
πλέκω, tah jamátá h. . 55
πλέω, jaházrání k. . 50
πλήν, ạláwa . 69, 70, 100
πλησίον, nazdík . 69
πλόος, daryá ká safar . 20, 24
πόθεν kaháṇ se? . 66
ποιέω, kartá h. . 55, 57, 58
ποιμήν, gaṛariyá . 22
ποῖος, kaisá . 46, 48
πόλις, shahr . 22
πολλά, bahut, aksar . 66
πολύς, bahut . 30, 34, 40
πόσος, kitná baṛá? . 46, 48
πότε, kab? . 66
πότερος, kaunsá? . 40
ποῦ, kaháṇ? . 66
πρᾶος, πραΰς, πρᾷος, halím . 30
πράσσω, karta h. . 55
πρέπει, munásib hai . 65
πρό, pahile . 69, 99
πρός, taraf . 69, 99
προσφέρω, látá h. . 53
προφέρω, nikáltá . 53
προφητεύω, peshgoí k. . 53
πρῶτος, pahilá . 35
πτύσσω, lapeṭtá h. . 50
πῶς, kis tarah? . 66

Ρ.

ρ ibtidáí kí ạlámat . § 4
ῥέω, boltá, bahtá . 52
ῥήτωρ, wakíl . 22

Σ.

σάββατον, sabt ká din . 24
Σαπφείρη . 17
σάρξ, jism . 22
σίναπι, ráí . 23
σκάπτω, khodtá h. . 51
σκότος, táríkí . 24
σοφῶς, dánáí se . 66
σπείρω, botá h. . 55
στάς, khaṛá . 32
στερέος, sakht . 26
σύ (σὺ αὐτός) tú, tú khud . 41, 42
συμφέρω, jamạ k. . 53
σύν sáth . 69, 99
συνεργέω, mihnat meṇ sharík h. 53
σχεδόν, qaríb . 66
σῶμα, badan . 23
σωτήρ, naját dihinda . 22
σώφρων, parhezgár . 28

Τ.

τάσσω, tartíb k. . 50
ταχύ, jald . 66
τε, aur . 70, 100
τε . . . . τε . 70, 100
τελέω, púrá k. . 57
τέρας, ạjará ḍar diláne ke liye 23
τέσσαρες, chár . 38
τηλικοῦτος, aisá baṛá . 45, 48
τὴν ἀρχήν, shurụ́ meṇ . 66
τιθείς, rakhtá húá . 32
τίθημι, rakhtá h. . 63
τιμάω, izzat d. . 55, 57, 58
τις, koí . 45
τίς; τί; kaun? . 40, 46, 48
τίω, τίνω, adá k. . 55
τοιοῦτος, aisá . § 45, 48
τοσοῦτος, itná baṛá . 45, 48
τότε, tab . 66
τρεῖς, tín . 38
τρίβω, ghisátá h. . 55
τυπτός, τυπτέος, márne ke láiq . 62
τύπτω, mártá h. 52, 54, 55, 57, wg.

Υ.

υ ibtidáí kí ạlámat . 4
ὕδωρ, páni . 24
ὑπέρ, úpar . 66, 69, 99
ὑπερέκεινα, pár . 69
ὑπό, níche . 69, 99
ὕστερος, pichhlá . 35
ὕψιστος, sab ke úpar . 35

Φ.

φαίνω, roshan h. . 50
φέρω, uṭhátá h. . 51
φεύγω, bhágtá h. . 50
φημί, kahtá h. . 64
φθάνω, pesh h. . 50
φλόξ, ág ká shuạla . 22
φορέω, rakhtá h. . 57
φρόνιμος, hoshyár . 27

Χ.

χαλάω, kholtá h. . 57
χάριν, ḳhátir . 69
χείρων, bạz se kharáb . 34
χράομαι, istiạmal k. . 57
χρή, zarúr hai . 65
χρύσεος, sonahlá . 26
χωρίς, alag . 69

Ω.

ὦ, ai! . 71, 104
ὤν, hotá húá . 32
ὡς, jistarah . 66, 70, 103
ὥστε, aisá ki . 70, 103

Safha 20, galat Jaŗ αἶδος, sahíh αἶδο.

QÁỊDA-I-YÚNÁNÍ.

§ 1. YÚNÁNÍ HURÚF.

HURÚF KÍ SHAKLEṆ.	NÁM.		ÁVÁZ.
Α α	ἄλφα	alfa	a yá á.
Β β yá ϐ	βῆτα	bēta	b.
Γ γ yá Γ	γάμμα	gamma	g.
Δ δ	δέλτα	dĕlta	d.
Ε ε	ἒ ψιλόν	ĕpsílon	Izáfat kí áváz-ĕ (ḳhális)
Ζ ζ yá ϛ	ζῆτα	zēta	z.
Η η	ἦτα	ēta	e.
Θ θ yá ϑ	θῆτα	thēta	th.
Ι ι	ἰῶτα	iōta	i ya í.
Κ κ	κάππα	kappa	k.
Λ λ	λάμβδα	lambda	l.
Μ μ	μῦ	mú	m.
Ν ν	νῦ	nú	n.
Ξ ξ	ξῖ	ksí	ks.
Ο ο	ὂ μικρόν	ŏmíkron	ŏ (chhoṭá).
Π π yá ϖ	πῖ	pí	p.
Ρ ρ yá ϱ	ῥῶ	hrō	r.
Σ σ ákhirí ς	σῖγμα	sigma	s.
Τ τ yá Ϯ	ταῦ	tau	t.
Υ υ	ὖ ψιλόν	upsílon	u yá ú (ḳhális).
Φ φ	φῖ	fí	f.
Χ χ	χῖ	ḳhí	ḳh.
Ψ ψ	ψῖ	psí	ps.
Ω ω	ὦ μέγα	ōmĕga	o (baṛá).

HISSA AWWAL.

TAQSÍM-I-HURÚF-I-HEJA.

§ 2. *Hurúf-i-ịllat.*

Yúnání zubán meṇ chaubís hurúf-i-heja haiṇ. Un meṇ se sát harf-i-ịllat haiṇ, aur báqí sahíh. Harf-i-ịllat α, ε, η, ι, ο, υ, ω haiṇ, jin meṇ se ε aur ο maqsúra haiṇ, η aur ω mamdúda haiṇ, aur α, ι, υ mushtarik haiṇ, yạne baze waqt maqsúra yá mamdúda.

Yád karná cháhiye ki báeṇ háth se leke dáhine háth kí taraf Yúnání paṛhí játí hai.

§ 3. *Lafíf-i-maqrún.*

Illat ι aur υ dúsre harf-i-ịllat ke sáth miláne se lafíf-i-maqrún hote haiṇ, yạne do harf-i-ịllat báham jamạ hoṇ, aur un se ek aur áwáz paidá hotí hai.

ă { αι, αυ	ε { ει, ευ	ο { οι, ου
ā { ᾳ, αυ	η { ῃ, ηυ	ω { ῳ, ωυ

Jab harf-i-ịllat ι illat-i-daráz ke sáth miltá hai, to uskí áwáz sunáí nahíṇ detí aur tab wuh chhoṭe hurúf ke níche likhá játá hai, lekin baṛe hurúf ke sáth hí, maslan ᾄδῃς, ᾍιδης.

υ aur ι ke báham miláne se ek lafíf-i-maqrún bantá hai, yạne υι, maslan υἱοί.

§ 4.

Har ek harf-i-ịllat par, jo ibtida-i-kalma meṇ ho, saḳht áwáz kí ạlámat (ʽ), yá narm áwáz kí ạlámat (ʼ) hotí hai.

1. Saḳht áwáz *h* kí áwáz hai, maslan ὅς = hŏs, aur jab narm áwáz kí ạlámat ibtidáí harf-i-ịllat par hai, is se malúm hotá hai ki saḳht áwáz se nahíṇ paṛhná cháhiye, maslan ἄρα = ara.

2. Ibtida-i-kalma meṇ υ aur ρ par saḳht áwáz kí ạlámat (ʽ) húá kartí hai, maslan ὕμνος, ῥήματα, aur jab do ρ ek kalma meṇ jamạ hoṇ, tab donoṇ ạlámateṇ un par hotí haiṇ, maslan πόῤῥω.

Yih ạlámateṇ, (ʽ), (ʼ), chhoṭe harf ke níche, baṛe harf ke máqabl, aur agar ibtida-i-kalma lafíf-i-maqrún ho, to ạlámat mábạd harf par hotí hai, maslan Ὕπαγε ὀπίσω αὐτοῦ.

§ 5. *Harf-i-sahíh.*

Satrah hurúf-i-sahíh meṇ se ek siskárí hai, yạne ς, tín murakkab haiṇ, yạne ψ, ξ, ζ, chár jární haiṇ, yạne λ, μ, ν, ρ, aur báqí nau sákin, yạne β, γ, δ, θ, κ, π, τ, φ, χ.

Harf-i-sákin tín darjoṇ meṇ munqasim haiṇ.

Pahila darja, κ, τ, π, narm hurúf-i-sákin.
Dúsrá darja, γ, δ, β, darmiyání hurúf-i-sákin.
Tísrá darja, χ, θ, φ, saḳht hurúf-i-sákin.

Is tarah har ek narm harf-i-sákin ká apná darmiyání aur saḳht harf hai:

κ, γ, χ, halqí, jin ká maḳhraj halq hai,
τ, δ, θ, lisání, jin ká maḳhraj zubán kí jaṛ hai,
π, β, φ, shafawíya, jin ká maḳhraj lab haiṇ.

Agar in hurúf-i-mazkúra-i-bála ke sáth ς lagáyá jáwe, to murakkab hurúf bante haiṇ:

πς, βς, φς = ψ,
κς, γς, χς = ξ,
δς = ζ.

Jab κ, γ, χ, yá ζ ke máqabl γ áwe, tab nún-i-gunna kí áwáz paidá hotí hai, maslan, ἄγκυρα = angkúra.

§ 6. TAHSÍN-I-TALAFFUZ.

1. Agar do harf-i-sahíh-i-sákin ek kalma meṇ jamạ hoṇ, to dúsrá harf lisání hogá, aur donoṇ hamjins, yạne, narm, darmiyání, yá saḳht hoṇge, maslan, γράφω, lekin γραπτός.

2. Tahsín-i-talaffuz ke liye mundarja-i-zail ke naqshe meṇ ḳháss tabaddulát mundarj haiṇ.

	τ	δ	θ	σ	μ
	ke awwal áwe,				
Agar harf halqí . .	κτ	γδ	χθ	ξ	γμ
„ „ lisání . .	στ		σθ	σ	σμ
„ „ shafwíya	πτ	βδ	φθ	ψ	μμ
	paidá hota hai.				

3. κ, τ, π saḳht áwáz kí ạlámat ke máqabl χ, θ, φ se badal játe haiṇ, maslan,

οὐκ ἕξω se οὐχ' ἕξω,
νύκτ' ὅλην se νύχθ' ὅλην,
ἀπ' ἡμερῶν se ἀφ' ἡμερῶν hotá hai.

4. Harf ν—hurúf shafwíya ke máqabl μ se badaltá hai, maslan, συνφέρω συμφέρω ho játá hai;
—hurúf-i-halqí ke máqabl γ se badaltá hai, maslan, συνχαίρω se συγχαίρω;
—hurúf-i-járíya ke máqabl hazf ho játá hai, maslan, συνλέγω συλλέγω se badaltá hai;
—harf siskárí ke máqabl sákit ho játá hai, maslan, δαίμονσι se δαίμοσι hotá hai;
—τς ke máqabl σ se badaltá hai, jis ke awwal ịllat-i-maqsúra mamdúda ho játí hai, maslan, τυφθέντσι = τυφθεῖσι, τύπτοντσι = τύπτουσι.

5. Agar harf ρ ke máqabl harf-i-ịllat lagáyá jáwe, to ρ doguna kiyá játá hai, maslan, ἀπο-ῥίπτω = ἀποῤῥίπτω. Harf λ bhí doguna kiyá játá hai agar uskí sáthí ịllat giráí gayí ho, maslan, ἀγγελέω se ἀγγέλλω baná hai.

6. Tafzíl-i-bạz aur fịloṇ meṇ, agar κ, γ, χ ke sáth ịllat ho, to unkí jagah ζ, yá σσ, yá ττ páyá játá hai, maslan, μεγίων se μείζων, aur ταραχέω se ταράσσω húá hai.

7. Agar kisí qabáhat ke sabab lafz qabíh ho, to us qabáhat ke rafạ ke liye harf-i-hamjins dáḳhil kiyá játá hai, maslan ἀνρός meṇ δ dáḳhil kiyá játá hai, aur ἀνδρός bantá hai.

8. Bạze waqt do harf-i-sahíh meṇ se pahile kí tásír dúsre par is tarah hotí hai ki dúsrá hazf ho játá hai, maslan, ὄλνυμι se ὄλλυμι baná hai.

9. Jagah us harf-i-ịllat kí, jo harf járí ke sáth howe, kabhí kabhí badaltí hai, maslan, θνήσκω asl meṇ θάνσκω thá.

Jab do hurúf-i-ịllat báham jamạ hoṇ, aur unkí áwázeṇ ạláhida ạlábida mạlúm hoṇ, tab ịbárat meṇ nuqs hotá hai, aur is inziháf ko dafạ karne ke liye, jo darmiyán alfáz ke ho, tín qáịda haiṇ, yạne, *Tarḳhím*, *Záid*, *Idgám*.

§ 7.

Tarḳhím lafz ke áḳhirí harf-i-ịllat-i-maqsúra ká girá dená hai, jis ká nishán ạlámat (') hai, maslan, διὰ αὐτῶν δι' αὐτῶν ho játá hai; κατὰ ἡμέραν pahile κατ' ἡμέραν aur bạd azáṇ καθ' ἡμέραν ho játá hai.

§ 8.

Záid wuh hotá hai ki harf-i-sahíh κ, ν, ς kalma meṇ ziyáda kiyá játá hai, maslan,

(κ.) *Οὐ* máqabl harf-i-sahíh átá hai, lekin jab harf-i-ịllat ke máqabl wáqiạ ho, tab *οὐ* *οὐκ* se badaltá hai, aur agar us harf-i-ịllat par saḳht áwáz kí ạlámat ho to *οὐχ* se, maslan,

οὐ δεῖ, οὐκ ἔχομεν, οὐχ οὕτως.

(ν.) Us síga wáhid gáib fịl se, jo ε par ḳhatam ho, aur σι kí áḳhirí juz se bhí, agar harf-i-ịllat ke máqabl yá jumla ke áḳhir ho, ν lagáyá játá hai, maslan,

εἶπεν αὐτῷ, ἐξάγουσιν αὐτόν, ἓξ ἔτεσιν.

Is ν ko νῦ ἐφελκυστικόν, yane ν lagáyá húá kahte haiṇ.

(ς.) *Οὕτω* harf-i-sahíh ke máqabl hotá hai, lekin jumla ke áḳhir meṇ yá harf-i-ịllat ke máqabl *οὕτως* ho játá hai, maslan,

οὕτω τρέχετε, οὐχ οὕτως, οὕτως ὀφείλουσιν.

Istarah μέχρι aur ἄχρι ke sáth ς lagáyá játá hai.

§ 9.

Idgám dáḳhil honá hai ek harf-i-ịllat yá lafíf-i-maqrún ká, jo awwal kalma ke áḳhir ho, us harf-i-ịllat yá lafíf-i-maqrún meṇ, jo dúsre kalma ke ibtida meṇ ho, maslan,

τὸ ὄνομα = τοὔνομα, καὶ ἐγώ = κἀγώ.

Agar kisí kalma ke áḳhirí lafíf-i-maqrún meṇ ι yá υ ho, to idgam se ι yá υ gir játá hai, aur ι kalma ke níche bhí nahíṇ likhá játá hai, básharte ki dúsre kalma ke ibtidái lafíf-i-maqrún meṇ na áwe, maslan,

καὶ ἐγώ = κἀγώ, lekin καὶ εἶτα = κᾆτα.

§ 10.

Jo nuqs kalma ke bích howe, iḳhtisár se dúr kiyá játá hai, aur yih iḳhtisár *Wasl* aur *Idgám* se hotá hai. Wasl se talaffuz meṇ farq ḍálá játá hai, na lafz meṇ; Idgám se lafz aur talaffuz meṇ.

§ 11.

Wasl jab hotá hai, ki ι kisí aur harf-i-ịllat ke sáth miláyá jáwe, aur yih nishán (¨), jo tamíz ká nishán hai, ι ke upar se uṭháyá jáwe, maslan,

ἔθεϊ se ἔθει hotá hai, yane εϊ lafíf-i-maqrún ει ho játá hai.

§ 12.

Idgám dáḳhil honá hai ek harf-i-ịllat yá lafíf-i-maqrún ká, dúsre harf-i-ịllat yá lafíf-i-maqrún meṇ.

Naqsha mundarja-i-zail se mạlúm hogá ki hurúf-i-ịllat α, ε, ο ke idgám se iḳhtisár kistarah hotá hai.

	α	ε	η	ο	ω
	ke máqabl áwe,				
Agar α . .	α	α	α	ω	ω
„ ε . .	η yá α	ει	η	ου	ω
„ ο . .	ω yá ου	ου	η yá ω	ου	ω
	paidá hotá hai.				

Maslan,

φίλεε = φίλει, συκέα = συκῆ, τιμάωμεν = τιμῶμεν.

Másiwáe in tabaddulát ke, agar do harf-i-ịllat jamạ hoṇ, aur pahilá daráz ho, yá ι yá υ ho, to dúsrá gir játá hai, maslan,

ὄφιες = ὄφις, ἰχθύες = ἰχθῦς.

§ 13. LAHJON KE BAYÁN MEN.

Tín lahje haiṇ, lahja-i-ḳhafífa (´), lahja-i-sakíla (`), lahja-i-madída (῀).

1. Lahja-i-ḳhafífa kalma kí pichhlí tín juzoṇ par á saktá hai, lekin máqabl ke peshtar juz par jab áḳhirí juz halka ho, maslan,

σώματος, lekin σωμάτων.

2. Áḳhirí juz par, jab usko baʿd waqf na ho, lahja-i-ḳhafífa lahja-i-sakíla se badal játá hai, maslan,

ἀνὴρ ἀγαθός, lekin ἀγαθὸς ἀνήρ.

3. Lahja-i-madída pichhlí do juzoṇ par á saktá hai, lekin máqabl juz-i-áḳhir par jab áḳhirí juz halka ho, maslan,

σῶμα, σώματος, ἡδεῖα, ἡδείᾳ.

HISSA DOIM.

Ilm-i-Tasríf.

Yúnání zubán meṇ kalmoṇ kí tín qismeṇ haiṇ, yaṇe *Ism*, *Fiʿl*, *Harf*.

§ 14. ISM KE BAYÁN MEṆ.

1. Tamíz-i-kamíyat tín haiṇ, wáhid, tasníya, jamạ.

2. Tazkír o tánís kí tamíz ke liye tín nám haiṇ, yaṇe, muzakkar, muannis, gair-jins. (Gair-jins us shai par dalálat kartá hai, jo nahíṇ muzakkar nahíṇ muannis hai.

3. Asmá kí pánch hálát-i-ạmalí haiṇ, yaṇe hálat-i-fáịlí, hálat-i-izáfí, hálat-i-intifáịya, halat-i-mafạúlí, hálat-i-nidáiya.

4. Ismoṇ kí tín qismeṇ haiṇ, ism zát, ism sift, ism zamír.

5. Asmá kí girdánoṇ ke ạmm qawáịd :—

(1.) Aksar síge wáhid kí, aur bilá istisna síge tasníya aur jamạ kí hálat-i-fáịlí aur hálat-i-nidáiya eksáṇ haiṇ.

(2.) Asmá-i-gairjins kí hálat-i-fáịlí, hálat-i-mafạulí, hálat-i-nidáiya har síge meṇ eksáṇ haiṇ, aur síge jamạ meṇ aksar *α* par tamám hotí haiṇ.

(3.) Hálat-i-intifáịya meṇ *ι* hotá hai, lekin pahilí do qismoṇ ke asmá-i-zát kí hálat-i-intifáịya meṇ *ι* níche likhá játá hai.

(4.) Hálat-i-izáfí síge jamạ meṇ *ων* par ḳhatm hotí hai, aur asmá-i-muzakkar o muannis kí hálat-i-mafạúlí *ς* par tamám hotí hai.

(5.) Síga-i-tasníya meṇ hálat-i-fáịlí, hálat-i-mafạúlí, hálat-i-nidáiya eksáṇ haiṇ, aur hálat-i-izáfí, aur hálat-i-intifáịya eksáṇ haiṇ.

Asmá kí girdánoṇ ke banáne ke qáịda naqsha-i-zail se malúm hoṇge, kyúṇki jo áḳhirí ajzá us meṇ mundarj haiṇ asmá kí jaroṇ ko muḳhtalif hálatoṇ ke banáne ke liye lagáí játí haiṇ.

§ 15. ASMÁ KÍ HÁLATOṆ KÍ ÁḲHIRÍ AJZÁ.

	Hálateṇ.	*Muzakkar Muannis.*	*Gair-jins.*
Wáhid,	Hálat-i-Fáịlí . .	-ς.	-ν, yá jaṛ kí tarah.
	Hálat-i-Izáfat . .	ος, aur -ο(σι)ο = ου.	-ος, aur -ο(σι)ο = ου.
	Hálat-i-Intifáiya .	-ι.	-ι.
	Hálat-i-Mafạúliya	-α yá -ν.	-ν, yá jaṛ.
	Hálat-i-Nidáiya .	Aksar jaṛ kí tarah.	-ν, yá jaṛ.
Tasníya,	H. F., H. M., H. N.	-ε.	-ε.
	H. Iz., aur H. In.	-οιν.	-οιν.
Jamạ, .	H. F.	-ες, (-αες, = αε, = αι / -οες, = οε, = οι)	-α.
	H. Iz.	-ων.	-ων.
	H. In.	-σι yá -φιν, = -φις.	-σι.
	H. M.	-νς yá -ας. (-ονς = -ους).	-α.
	H. N.	-ες.	-α.

Jo tabaddulát asmá kí girdánoṇ meṇ hote haiṇ áge bayán kiye jáeṇge.

§ 16. ISM ZÁT KÁ BAYÁN.

Ism zát wuh nám hai, jis se ek shai kí haqíqat dúsrí shai se tamíz kí jáwe, maslan, ἀνήρ, *mard.*

Ism zát tín qismoṇ meṇ munqasim haiṇ.

Pahilí qism ke wuh haiṇ jin kí jareṇ **α** yá **η** par ḳhatm haiṇ.

Dúsrí qism ke wuh haiṇ jin kí jareṇ **ο** yá **ω** par ḳhatm haiṇ.

Tísrí qism ke wuh haiṇ jin kí jareṇ harf-i-sahíh par, ya harf-i-ịllat **ι** yá **υ**, yá **ο** yá **ω** par tamám haiṇ.

Kalma ki jaṛ wuh hai jo bạd dúr karne harf záid ke báqí rahtá hai.

§ 17. PAHILÍ QISM KE ASMÁ-I-ZÁT.

Pahilí qism meṇ muzakkar aur muannis asmá-i-zát haiṇ, jin kí jareṇ **α** par tamám haiṇ. Bạzoṇ meṇ yih **α** iḳhtitámí **η** se badal játá hai.

Agar hálat-i-fáịlí síge wáhid ká áḳhirí harf **α** yá **η** ho, to ism muannis hogá; agar hálat-i-fáịlí **ης** yá **ας** par ḳhatm ho, to muzakkar.

§ 18. *Asmá-i-muannis ká bayán, jo* **η** *yá* **α** *par tamám haiṇ.*

1. Agar ism **η** par ḳhatm ho, to girdán meṇ **η** har hálat-i-ạmalí meṇ qáim rahegá; agar **α** par ḳhatm ho, jis ke máqabl harf-i-ịllat yá **ρ** howe, to **α** har hálat-i-ạmalí meṇ qáim rahegá. (Istisna, Rasúloṇ ke ạmál, V. 1. Σαπφείρῃ, aur X. 1. σπείρης.)

2. Agar asm a yá [illegible] ho, to halat-i-mafúli av se hogi, aur agar a ke mauqe'a harf-i-sahih ho, to halat-i-izafi aur halat-i-intifaiya men a ŋ se badal jaega.

[illegible] hal, ke [illegible] halat-i-izafi aur halat-i-intifaiya a se hoti hain [illegible] jis ke peshtar harf-i-sahih ho.

§ 10. *Asmá-i-muzakkar ká bayán jo ŋs yá as par tamám hain.*

1. Asmá-i-muzakkar ki girdanen asmá-i-muannis ki girdanon ki tarah hain, masiwae iske ki unki halat-i-izafi ov asl men ao se hoti hai.

2. Agar halat-i-fáili as se ho, to halat-i-nidáiya a daraz se hogi; agar ŋs se ho, to aksar halat-i-nidaiya a halka se hogi, lekin jo asma halat-i-fáili men τŋs se tamám hote hain, unki halat-i-nidaiya a se hoti hai.

PAHILÍ QISM KE ASMÁ-I-ZÁT KÍ MISÁLEN.

Jar.		γέα.	οἰκία.	θύρα.	δόξα.	κριτής.	νεανίας.
Mane.		zamin.	ghar.	darwáza.	jalál.	munsif.	jawán.
Wáhid,	Hálat Fáilí	ἡ γῆ zamin	ἡ οἰκία	ἡ θύρα	ἡ δόξα	ὁ κριτής	ὁ νεανίας
,,	,, Izáfí	τῆς γῆς zamin ká	οἰκίας	θύρας	δόξης	τοῦ κριτοῦ	νεανίου
,,	,, Intifáiya	τῇ γῇ zamin ko	οἰκίᾳ	θύρᾳ	δόξῃ	τῷ κριτῇ	νεανίᾳ
,,	,, Mafúlí	τὴν γῆν zamin	οἰκίαν	θύραν	δόξαν	τὸν κριτήν	νεανίαν
,,	,, Nidáiya	ὦ γῆ ai zamin	οἰκία	θύρα	δόξα	ὦ κριτά	νεανία
Tasníya,	Hálat Fáilí, ,, Mafúlí, ,, Nidáiya	τὰ γᾶ do zaminen	οἰκία	θύρα	δόξα	τὼ κριτά	νεανία
,,	,, Izáfí, ,, Intifáiya	ταῖν γαῖν do zaminon ká ko	οἰκίαιν	θύραιν	δόξαιν	τοῖν κριταῖν	νεανίαιν
Jama,	Hálat Fáilí	αἱ γαῖ zaminen	οἰκίαι	θύραι	δόξαι	οἱ κριταί	νεανίαι
,,	,, Izáfí	τῶν γῶν zaminon ká	οἰκιῶν	θυρῶν	δοξῶν	τῶν κριτῶν	νεανιῶν
,,	,, Intifáiya	ταῖς γαῖς zaminon ko	οἰκίαις	θύραις	δόξαις	τοῖς κριταῖς	νεανίαις
,,	,, Mafúlí	τὰς γᾶς zaminen	οἰκίας	θύρας	δόξας	τοὺς κριτάς	νεανίας
,,	,, Nidái	ὦ γαῖ ai zaminen	οἰκίαι	θύραι	δόξαι	ὦ κριταί	νεανίαι

Is qism men sirf asmá-i muzakkar o muannis hain. Jaisá Sanskrit zabán men waisá Yúnáni zabán men bhí asmá-i muannis kí hálat-i fáilí se s giráyá játá hai.

Hálat-i intifáiya jama ais se bhí hotí hai.

§ 20. DÚSRÍ QISM KE ASMÁ-I-ZÁT KÁ BAYÁN.

Dúsrí qism ke asmá-i-zát muzakkar, muannis, gair-jins hote haiṇ, jin meṇ se bazoṇ kí jareṇ *o* par ḳhatm haiṇ, aur bazoṇ kí *ω* par.

Is dúsrí qism ke asmá *ος* yá *ον* par tamám hote haiṇ. Agar *ος* par ḳhatm hoṇ, to muzakkar yá muannis hoṇge, agar *ον* par tamám hoṇ, to gair-jins.

Un asmá kí hálat-i-nidáiya, jin kí hálat-i-fájlí *ος* se hai, *ε* se hotí hai, siwáe ek ism *Θεός* ke, jis kí hálat-i-nidáiya *ὦ Θεός* hai. Ek jagah *Θεέ* páyá játá hai Matí xxvii. 46.

DÚSRÍ QISM KE ASMÁ-I-ZÁT KÍ MISÁLEṆ.

Jar.		λογο.	ὁδο.	δωρο.	λεω.	καλω.	ἀνωγεω.
Mane.		*kalám.*	*ráh.*	*baḳhshish*	*log.*	*rassí.*	*bálá-ḳhána.*
W.	H. F. .	ὁ λόγος *kalám*	ἡ ὁδός	τὸ δῶρον	ὁ λεώς	ἡ κάλως	τὸ ἀνώγεων
	H. Iz. .	λόγου *kalám ká*	ὁδοῦ	δώρου	λεώ	κάλω	ἀνώγεω
	H. In. .	λόγῳ	ὁδῷ	δώρῳ	λεῴ	κάλῳ	ἀνώγεῳ
	H. M. .	λόγον	ὁδόν	δῶρον	λεών	κάλων	ἀνώγεων
	H. N. .	λόγε	ὁδέ	δῶρον	λεώς	κάλως	ἀνώγεων
T.	H. F., H. M., H. N.	λόγω	ὁδώ	δώρω	λεώ	κάλω	ἀνώγεω
	H. Iz., H. In.	λόγοιν	ὁδοῖν	δώροιν	λεῴν	κάλῳν	ἀνώγεῳν
J.	H. F. .	λόγοι	ὁδοί	δῶρα	λεῴ	κάλῳ	ἀνώγεω
	H. Iz. .	λόγων	ὁδῶν	δώρων	λεών	κάλων	ἀνώγεων
	H. In. .	λόγοις	ὁδοῖς	δώροις	λεῴς	κάλῳς	ἀνώγεῳς
	H. M. .	λόγους	ὁδούς	δῶρα	λεώς	κάλως	ἀνώγεω
	H. N. .	λόγοι	ὁδοί	δῶρα	λεῴ	κάλῳ	ἀνώγεω

Hálat-i-Intifájya jamą *οισι* se bhí hotí hai.

Wuh asmá-i-zát jin kí jareṇ *ω* par ḳhatm haiṇ, maslan, *ἅλως*, Attik Síge ke asmá kahláte haiṇ. Is qism ke asmá se kai ek gair-zubán ke asmá girdán meṇ munásibat rakhte haiṇ.

H. F. .	ὁ Θωμᾶς	ὁ Μωυσῆς.
H. Iz. .	Θωμᾶ	Μωυσῆ-έως.
H. In.	Θωμᾷ	Μωυσῆ-εῖ.
H. M. .	Θωμᾶν	Μωυσῆν-έα.
H. N. .	Θωμᾶ	Μωυσῆ.

Ḳhudáwand ke nám kí girdán naqshe mundarja-i-zail meṇ marqúm hai.

H. F. .	ὁ Ἰησοῦς Χριστός.
H. Iz. .	Ἰησοῦ Χριστοῦ.
H. In. .	Ἰησοῦ Χριστῷ.
H. M. .	Ἰησοῦν Χριστόν.
H. N. .	Ἰησοῦ Χριστέ.

DÚSRÍ QISM KE ASMÁ-I-MAHZÚF KÍ MISÁLEṆ.

Jar.		πλοο.	ὀστεο.
Mane.		*daryá ká safar.*	*haḍḍí.*
W.	H. F.	ὁ πλόος = πλοῦς	τὸ ὀστέον = ὀστοῦν
	H. Iz.	πλόου = πλοῦ	ὀστέου = ὀστοῦ
	H. In.	πλόῳ = πλῷ	ὀστέῳ = ὀστῷ
	H. M.	πλόον = πλοῦν	ὀστέον = ὀστοῦν
	H. N.	πλόε.	ὀστέον = ὀστοῦν
T.	H. F., H. M., H. N.	πλόω = πλώ	ὀστέω = ὀστώ
	H. Iz., H. In. .	πλόοιν = πλοῖν	ὀστέοιν = ὀστοῖν
J.	H. F.	πλόοι = πλοῖ	ὀστέα = ὀστᾶ
	H. Iz.	πλόων = πλῶν	ὀστέων = ὀστῶν
	H. In.	πλόοις = πλοῖς	ὀστέοις = ὀστοῖς
	H. M.	πλόους = πλοῦς	ὀστέα = ὀστᾶ
	H. N.	πλόοι = πλοῖ	ὀστέα = ὀστᾶ

§ 21. TÍSRÍ QISM KE ASMÁ-I-ZÁT KÁ BAYÁN.

Tísrí qism ke asmá men̤ asmá-i-muzakkar, muannis, gair-jins shámil hain̤, jin kí jaṛen̤ harf-i-sahíh par, harf-i-ịllat *ι* aur *υ* par, aur baz jaṛen̤ *ο* aur *ω* par ḳhatm hain̤. In asmá ko ham tín hisson̤ par taqsím karte hain̤, pahilá hissa jis men̤ muzakkar aur muannis asmá hain̤, dúsrá hissa jis men̤ gair-jins asmá hain̤, aur tísrá hissa jis men̤ wuh asmá hain̤ jin kí girdánen̤ barḳhiláf qáịda ke hain̤.

Jaṛ hálat-i-izáfí kí áḳhirí juz *ος* ke giráne se málúm hotí hai, maslan, *σῶμα*, hálat-i-izáfí *σώματος*, jaṛ *σώματ*. Hálat-i-fáịlí ká áḳhirí *τ* giráyá játá hai, kyún̤ki Yúnání alfáz siwáe harf-i-ịllat ke sirf *ν*, *ρ*, yá *ς* par ḳhatm ho sakte hain̤. Sirf do lafz is qáịda ke barḳhiláf hain̤, yạne *οὐκ* aur *ἐκ*, aur wuh alfáz jo gair zubán ke hain̤.

§ 22. *Pahilá hissa jis men̤ asmá-i-muzakkar aur muannis hain̤.*

1. Wuh ism jin kí jaṛen̤ shafwíya aur halqí hurúf-i-sahíh-i-sákin par, yạne *π*, *β*, *φ*, *κ*, *γ*, *χ* par tamám hain̤.

MISÁLEN̤.

Jaṛ.		λαιλαπ.	σαρκ.	φλογ.	τριχ.
Mạne.		*ándhí.*	*jism.*	*ág ká shuạla.*	*bál.*
W.	H. F.	ἡ λαῖλαψ	ἡ σάρξ	ἡ φλόξ	ἡ θρίξ
	H. Iz.	λαίλαπος	σαρκός	φλογός	τριχός
	H. In.	λαίλαπι	σαρκί	φλογί	τριχί
	H. M.	λαίλαπα	σάρκα	φλόγα	τρίχα
	H. N.	λαῖλαψ	σάρξ	φλόξ	θρίξ
T.	H. F., H. M., H. N.	λαίλαπε	σάρκε	φλόγε	τρίχε
	H Iz., H. In. . .	λαιλάποιν	σαρκοῖν	φλογοῖν	τριχοῖν
J.	H. F.	λαίλαπες	σάρκες	φλόγες	τρίχες
	H. Iz.	λαιλάπων	σαρκῶν	φλογῶν	τριχῶν
	H. In.	λαίλαψι	σαρξί	φλοξί	θριξί
	H. M.	λαίλαπας	σάρκας	φλόγας	τρίχας
	H. N.	λαίλαπες	σάρκες	φλόγες	τρίχες

Áge ism kí girdánon̤ men̤ hálát-i-tasníya nahín̤ likhí jáengí kyún̤ki wuh súraten̤ jo pichhlí misálon̤ men̤ guzrí hain̤ bár bár likhná be-fáịda hai.

2. Wuh asmá jin kí jaṛen̤ lisání hurúf-i-sahíh-i-sákin, yạne *τ*, *δ*, *θ* par ḳhatm hain̤.

Jaṛ.		ἐρωτ.	λαμπαδ.	ὀρνιθ.
Mạne.		*piyár.*	*chiráġ.*	*parinda.*
W.	H. F. .	ὁ ἔρως	ἡ λαμπάς	ἡ ὄρνις
	H. Iz. .	ἔρωτος	λαμπάδος	ὄρνιθος
	H. In.	ἔρωτι	λαμπάδι	ὄρνιθι
	H. M. .	ἔρωτα	λαμπάδα	ὄρνιθα, ὄρνιν
	H. N. .	ἔρως	λαμπάς	ὄρνις
J.	H. F. .	ἔρωτες	λαμπάδες	ὄρνιθες
	H. Iz. .	ἐρώτων	λαμπάδων	ὀρνίθων
	H. In.	ἔρωσι	λαμπάσι	ὄρνισι
	H. M. .	ἔρωτας	λαμπάδας	ὄρνιθας
	H. N. .	ἔρωτες	λαμπάδες	ὄρνιθες

3. Wuh asmá jin kí jaṛen̤ *αντ* aur *οντ* par tamám hain̤.

Jaṛ.		ἱμαντ.	ὀδοντ.	λεοντ.
Mạne.		*tasma.*	*dánt.*	*sher.*
W.	H. F. .	ὁ ἱμάς	ὁ ὀδούς	ὁ λέων
	H. Iz. .	ἱμάντος	ὀδόντος	λέοντος
	H. In.	ἱμάντι	ὀδόντι	λέοντι
	H. M. .	ἱμάντα	ὀδόντα	λέοντα
	H. N. .	ἱμάν	ὀδούς	λέον
J.	H. F. .	ἱμάντες	ὀδόντες	λέοντες
	H. Iz. .	ἱμάντων	ὀδόντων	λεόντων
	H. In.	ἱμᾶσι	ὀδοῦσι	λέουσι
	H. M. .	ἱμάντας	ὀδόντας	λέοντας
	H. N. .	ἱμάντες	ὀδόντες	λέοντες

Jaṛ ke *ντ* ke giráe jáne ke bạd ă ā se, aur *ο* *ου* aur *ω* se badaltá hai.

4. Wuh asmá jin kí jaṛeṇ hurúf-i-sahíh-i-járíya λ aur ρ par khatm haiṇ.

Jaṛ.		ἀλ.	πατερ.	σωτηρ.	ῥητορ.
Mane.		namak.	báp.	bachánewálá.	wakíl.
W.	H. F.	ὁ ἅλς	ὁ πατήρ	ὁ σωτήρ	ὁ ῥήτωρ
	H. Iz.	ἁλός	(πατέρος) πατρός	σωτῆρος	ῥήτορος
	H. In.	ἁλί	(πατέρι) πατρί	σωτῆρι	ῥήτορι
	H. M.	ἅλα	πατέρα	σωτῆρα	ῥήτορα
	H. N.	ἅλς	πάτερ	σῶτερ	ῥῆτορ
J.	H. F.	ἅλες	πατέρες	σωτῆρες	ῥήτορες
	H. Iz.	ἁλῶν	πατέρων	σωτήρων	ῥητόρων
	H. In.	ἁλσί	πατράσι	σωτῆρσι	ῥήτορσι
	H. M.	ἅλας	πατέρας	σωτῆρας	ῥήτορας
	H. N.	ἅλες	πατέρες	σωτῆρες	ῥήτορες

Un lafzoṇ ko, jo ρ par khatm hote haiṇ, hálat-i-fáʻilí ke banáne ke liye s nahíṇ lagáyá játá hai, lekin pichhlá harf-i-ʻillat daráz kiyá játá hai.

5. Wuh asmá jin kí jaṛeṇ ν-i-gunna par tamám haiṇ.

Jaṛ.		αἰων.	δαιμον.	ποιμεν.
Mane.		zamána.	bad rúh.	gaṛariyá.
W.	H. F. .	ὁ αἰών	ὁ, ἡ δαίμων	ὁ ποιμήν
	H. Iz. .	αἰῶνος	δαίμονος	ποιμένος
	H. In. .	αἰῶνι	δαίμονι	ποιμένι
	H. M. .	αἰῶνα	δαίμονα	ποιμένα
	H. N. .	αἰών	δαῖμον	ποιμήν
J.	H. F. .	αἰῶνες	δαίμονες	ποιμένες
	H. Iz. .	αἰώνων	δαιμόνων	ποιμένων
	H. In. .	αἰῶσι	δαίμοσι	ποιμέσι
	H. M. .	αἰῶνας	δαίμονας	ποιμένας
	H. N. .	αἰῶνες	δαίμονες	ποιμένες

In asmá kí hálat-i-fáʻilí ke banáne ke liye s kam lagáyá játá hai.

6. Wuh asmá jin kí jaṛeṇ ι aur υ par tamám haiṇ.

Jaṛ.		πολι.	ἰχθυ.
Mane.		shahr.	machhlí.
W.	H. F. .	ἡ πόλις	ὁ ἰχθύς
	H. Iz. .	πόλεως	ἰχθύος
	H. In. .	πόλεϊ = ει	ἰχθύϊ
	H. M. .	πόλιν	ἰχθύν
	H. N. .	πόλι	ἰχθύ
J.	H. F. .	πόλεες = εις	ἰχθύες
	H. Iz. .	πόλεων	ἰχθύων
	H. In. .	πόλεσι	ἰχθύσι
	H. M. .	πόλεας = εις	ἰχθύας
	H. N. .	πόλεες = εις	ἰχθύες

Siwáe hálat-i-fáʻilí meṇ ι ε se badaltá hai, aur baʻzoṇ meṇ υ ε se badaltá hai, maslan, πηχῶν = πηχέων, (Yu. xxi. 8; Muk. xxi. 17).

7. Wuh asmá jin kí jaṛeṇ lafíf-i-maqrún ευ, αυ, ου par khatm haiṇ.

Jaṛ.		βασιλεϜ.	βοϜ.
Mane.		bádsháh.	bail.
W.	H. F. .	ὁ βασιλεύς	ὁ, ἡ βοῦς
	H. Iz. .	βασιλέως	βοός
	H. In. .	βασιλεῖ	βοΐ
	H. M. .	βασιλέα	βοῦν
	H. N. .	βασιλεῦ	(βοῦ)
J.	H. F. .	βασιλεῖς	βόες
	H. Iz. .	βασιλέων	βοῶν
	H. In. .	βασιλεῦσι	βουσί
	H. M. .	βασιλέας	βοῦς
	H. N. .	βασιλεῖς	βόες

Ϝ asl meṇ harf υ hai, aur súrat ke sabab se Yúnání meṇ *digamma* kahlátá hai. Harf-i-sahíh ke peshtar Ϝ υ se badaltá hai, aur do hurúf-i-ʻillat ke darmiyán se giráyá játá hai.

8. Wuh asmá jin kí jaṛeṇ *o* aur *ω* par tamám haiṇ.

Jaṛ.		αἰδος.
Maṇe.		*sharmsári.*
W.	H. F. .	ἡ αἰδώς
	H. Iz. .	αἰδό(σ)ος = αἰδοῦς
	H. In. .	αἰδόϊ = αἰδοῖ
	H. M. .	αἰδόα = αἰδῶ
	H. N. .	αἰδοῖ

§ 23. *Dúsrá hissa, jis meṇ asmá-i-gair-jins haiṇ.*

Gair-jins asmá kí jaṛeṇ hurúf-i-sahíh aur hurúf-i-ịllat *ι* aur *υ* par ḳhatm hotí haiṇ.

1. Wuh asmá jin kí jaṛeṇ hurúf-i-sahíh par tamám haiṇ.

Jaṛ.		σωματ.	τερᾰτ.	γενες.	κερᾱτ.
Maṇe.		*badan.*	*nishán.*	*jins.*	*sîng.*
W.	H. F.	τὸ σῶμα	τὸ τέρας	τὸ γένος	τὸ κέρας
	H. Iz.	σώματος	τέρατος	γένε(σ)ος = γένους	κέρα(τ)ος = κέρως
	H. In.	σώματι	τέρατι	γένεϊ = γένει	κέρατι = κέρᾳ
	H. M.	σῶμα	τέρας	γένος	κέρας
	H. N.	σῶμα	τέρας	γένος	κέρας
J.	H. F.	σώματα	τέρατα	γένεα = γένη	κέρατα = κέρα
	H. Iz.	σωμάτων	τεράτων.	γενέων = γενῶν	κεράτων = κέρων
	H. In.	σώμασι	τέρασι	γένεσι	κέρασι
	H. M.	σώματα	τέρατα	γένεα = γένη	κέρατα = κέρα
	H. N.	σώματα	τέρατα	γένεα = γένη	κέρατα = κέρα

τ ke giráe jáne ke bạd bạze asmá ká harf-i-ịllat badaltá hai, maslan, γόνυ, H. Iz., γόνατος. Agar jaṛ *ες* par ḳhatm ho, to hálat-i-fáịlí meṇ *ε* *ο* se badaltá hai, aur aur hálatoṇ meṇ *ς* giráyá játá hai.

2. Wuh asmá jin kí jaṛeṇ harf-i-ịllat *ι* aur *υ* par ḳhatm haiṇ.

Jaṛ.		σιναπι.	δακρυ.
Maṇe.		*ráí.*	*áṇsú.*
W.	H. F. .	τὸ σίναπι	τὸ δάκρυ
	H. Iz. .	σινάπεος	δάκρυος
	H. In. .	σινάπεϊ = ει	δάκρυι
	H. M. .	σίναπι	δάκρυ
	H. N. .	σίναπι	δάκρυ
J.	H. F. .	σινάπεα η	δάκρυα
	H. Iz. .	σιναπέων	δακρύων
	H. In. .	σινάπεσι	δάκρυσι
	H. M. .	σινάπεα = η	δάκρυα
	H. N. .	σινάπεα = η	δάκρυα

§ 24. *Tísrá hissa jis meṇ wuh asmá haiṇ jin kí girdáneṇ barḳhiláf qáịda ke haiṇ.*

Jaṛ.		ἀνερ.	γυναικ.	μαρτυ, μαρτυρ.	κυν, κυον.	ὑδαρτ.
Maṇe.		*mard.*	*aurat.*	*gawáh.*	*kuttá.*	*pání.*
W.	H. F.	ὁ ἀνήρ	ἡ γυνή	ὁ μάρτυρ	ὁ κύων	τὸ ὕδωρ
	H. Iz.	ἀνδρός	γυναικός	μάρτυρος	κυνός	ὕδατος
	H. In.	ἀνδρί	γυναικί	μάρτυρι	κυνί	ὕδατι
	H. M.	ἄνδρα	γυναῖκα	μάρτυρα	κύνα	ὕδωρ
	H. N.	ἄνερ	γύναι	μάρτυρ	κύον	ὕδωρ
J. .	H. F.	ἄνδρες	γυναῖκες	μάρτυρες	κύνες	ὕδατα
	H. Iz.	ἀνδρῶν	γυναικῶν	μαρτύρων	κυνῶν	ὑδάτων
	H. In.	ἀνδράσι	γυναιξί	μάρτυσι	κυσί	ὕδασι
	H. M.	ἄνδρας	γυναῖκας	μάρτυρας	κύνας	ὕδατα
	H. N.	ἄνδρες	γυναῖκες	μάρτυρες	κύνες	ὕδατα

Agarchi σκότος tísrí qism ká hai, tau bhí (Ibr. xii. 18) σκότῳ páyá játá hai, aur agarchi ἔλεος tísrí qism ká hai, hálat-i-mafạúlí ἔλεον kai dafạ istiạmál meṇ áyá hai, maslan Matí ix. 13. Hálat-i-izáfat πλοός (Ạmál. xxvii. 9) bhí hai, agarchi báqáịda hálat-i-izáfí πλοῦ hai. Σάββατον dúsrí qism ká hai, lekin hálat-i-intifáịya jamạ σάββασι hai. Ἱερουσαλήμ gair mutasarraf hai; Ἱεροσόλυμα dúsrí qism ká hai, gairjins jamạ; Ἱεροσόλυμα pahilí qism ká hai, wáhid muannis (Matí. ii. 3).

Mazkúra-i-bálá ismoṇ meṇ ham unko shámil kar sakte haiṇ, jo gair mutasarraf haiṇ, maslan, ὁ Ἀβραάμ, ἡ οὐαί, τὰ πάσχα.

§ 25. ISM SIFT KÁ BAYÁN.

Sift wuh ism hai jis se ek shai maa ek khássúsíyat ke samajhí jáwe. Wuh chár hisson men munqasim hain.

Pahilá hissa wuh siften hain jin kí girdánen asmá-i-zát kí pahilí aur dúsrí qismon kí girdánon kí tarah hain.
Dúsrá hissa wuh siften hain jin kí girdánen asmá-i-zát kí dúsrí qism kí girdánon kí tarah hain.
Tísrá hissa wuh siften hain jin kí girdánen asmá-i-zát kí tísrí qism kí girdánon kí tarah hain.
Chauthá hissa wuh siften hain jin kí girdánen asmá-i-zát kí pahilí aur tísrí qismon kí girdánon kí tarah hain.

Har ism sift men muzakkar, muannis, aur gairjins kí tamíz hai.

§ 26. ASMÁ-I-SIFT KÁ PAHILÁ HISSA.

Is hissa men wuh siften hain jin kí girdánen asmá-i-zát kí pahilí aur dúsrí qismon kí girdánon kí tarah hain. Yih asmá-i-sift tazkír o tánís kí tamíz ke liye tín mukhtalif juzon par tamám hote hain. Muzakkar kí jar *o* par khatm hai, aur agar uske máqabl harf-i-sahíh ho, to muannis *η* par khatm hogá, maslan,

Mzkr. *ἀγαθός*, Mns. *ἀγαθή*, Gns. *ἀγαθόν*.

yá muzakkar kí jar *o* par khatm hai, jis ke máqabl harf-i-illat ho, tab muannis *a* par khatm hotá hai, maslan,

ἅγιος — ἅγια — ἅγιον.

Is hissa kí tafzíl-i-baz aur tafzíl-i-kull kí girdánen tínon mukhtalif hain maslan,

σοφώτερος, σοφωτέρα, σοφώτερον.
σοφώτατος, σοφωτάτη, σοφώτατον.

PAHILE HISSA KE ASMÁ-I-SIFT KÍ GIRDÁNEN.

	Jar.	ἀγαθο.	ἀγαθα.	ἀγαθο.	ἁγιο.	ἁγια.	ἁγιο.
	Mane.	*achchhá.*	*achchhí.*	*achchhá.*	*muqaddas.*	*muqaddas.*	*muqaddas.*
		Muzakkar.	Muannis.	Gairjins.	Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H. F.	ἀγαθός	ἀγαθή	ἀγαθόν	ἅγιος	ἅγια	ἅγιον
	H. Iz.	ἀγαθοῦ	ἀγαθῆς	ἀγαθοῦ	ἁγίου	ἁγίας	ἁγίου
	H. In.	ἀγαθῷ	ἀγαθῇ	ἀγαθῷ	ἁγίῳ	ἁγίᾳ	ἁγίῳ
	H. M.	ἀγαθόν	ἀγαθήν	ἀγαθόν	ἅγιον	ἅγιαν	ἅγιον
	H. N.	ἀγαθέ	ἀγαθή	ἀγαθόν	ἅγιε	ἅγια	ἅγιον
J.	H. F.	ἀγαθοί	ἀγαθαί	ἀγαθά	ἅγιοι	ἅγιαι	ἅγια
	H. Iz.	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν	ἁγίων	ἁγίων	ἁγίων
	H. In.	ἀγαθοῖς	ἀγαθαῖς	ἀγαθοῖς	ἁγίοις	ἁγίαις	ἁγίοις
	H. M.	ἀγαθούς	ἀγαθάς	ἀγαθά	ἁγίους	ἁγίας	ἅγια
	H. N.	ἀγαθοί	ἀγαθαί	ἀγαθά	ἅγιοι	ἅγιαι	ἅγια

Is hisse men asmá-i-sift-i-mahzúf bhí shámil hain, maslan, *χρύσεος, ἀργύρεος, ἁπλόος.*

Mzkr.	Mns.	Gns.
χρύσεος = χρυσοῦς	χρύσεα = χρυσῆ	χρύσεον = χρυσοῦν
ἀργύρεος = ἀργυροῦς	ἀργυρέα = ἀργυρᾶ	ἀργύρεον = ἀργυροῦν
ἁπλόος = ἁπλοῦς	ἁπλόη = ἁπλῆ	ἁπλόον = ἁπλοῦν

Muannis wáhid kí ákhirí juz *εα η* ho játá hai, lekin tasníya aur jama men *εα* qáim rahtá hai. Agar *εα* ke máqabl harf-i-illat yá *ρ* howe, to *εα* *α* se badaltá hai. *στερεός – εά – εόν* mahzúf nahín hotá hai.

ASMÁ-I-SIFT-I-MAHZÚF KÍ GIRDÁNEN.

Jar.		χρυσεο.	χρυσεα.	χρυσεο.	ἀργυρεο.	ἀργυρεα	ἀργυρεο.	ἁπλοο.	ἁπλοα.	ἁπλοο.
Mane.		sonahlá.			rúpahlá.			saf.		
		Mzkr.	Mns.	Gns.	Mzkr.	Mns.	Gns.	Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H. F.	χρύσ-εος = οὖς	-έη = ῆ	-εον = οὖν	ἀργυρ-έος = οὖς	-έα = ᾶ	-έον = οὖν	ἁπλ-όος = οὖς	-όη = ῆ	-όον = οὖν
	H. Iz.	-έου = οῦ	-έης = ῆς	-έου = οῦ	-έου = οῦ	-έας = ᾶς	-έου = οῦ	-όου = οῦ	-όης = ῆς	-όου = οῦ
	H. In.	-έῳ = ῷ	-έῃ = ῇ	-έῳ = ῷ	-έῳ = ῷ	-έᾳ = ᾷ	-έῳ = ῷ	-όῳ = ῷ	-όῃ = ῇ	-όῳ = ῷ
	H. M.	-εον = οὖν	-έην = ῆν	-εον = οὖν	-έον = οὖν	-έαν = ᾶν	-έον = οὖν	-όον = οὖν	-όην = ῆν	-όον = οὖν
	H. N.	-εε	-έη = ῆ	-εον = οὖν	-έε	-έα = ᾶ	-έον = οὖν	-όε	-όη = ῆ	-όον = οὖν
J.	H. F.	-εοι = οῖ	-έαι = αῖ	-εα = ᾶ	-έοι = οῖ	-εαι = αῖ	-έα = ᾶ	-όοι = οῖ	-όαι = αῖ	-όα = ᾶ
	H. Iz.	-έων = ῶν	-έων = ῶν	-έων = ῶν	-έων = ῶν	-έων = ῶν	-έων = ῶν	-όων = ῶν	-όων = ῶν	-όων = ῶν
	H. In.	-έοις = οῖς	-έαις = αῖς	-έοις = οῖς	-έοις = οῖς	-έαις = αῖς	-έοις = οῖς	-όοις = οῖς	-όαις = αῖς	-όοις = οῖς
	H. M.	-έους = οῦς	-έας = ᾶς	-εα = ᾶ	-έους = οῦς	-έας = ᾶς	-έα = ᾶ	-όους = οῦς	-όας = ᾶς	-όα = ᾶ
	H. N.	-εοι = οῖ	-έαι = αῖ	-εα = ᾶ	-έοι = οῖ	-εαι = αῖ	-έα = ᾶ	-όοι = οῖ	-όαι = αῖ	-όα = ᾶ

§ 27. ASMÁ-I-SIFT KÁ DÚSRÁ HISSA.

Is hissa meṇ wuh ism haiṇ jin kí girdáneṇ asmá-i-zát kí dúsrí qism kí girdáneṇ haiṇ. Sift-i-murakkab kí girdáneṇ muzakkar aur muannis ke liye eksáṇ haiṇ.

Thoṛí haiṇ jo is qáida meṇ dákhil nahíṇ haiṇ, maslan, φρόνιμος, aur βάρβαρος, jis kí muannis *os* se hotí hai, agarchi murakkab nahíṇ hai.

DÚSRE HISSA KE ASMÁ-I-SIFT KÍ GIRDÁNEṆ.

Jar.		ἐνδοξο.			ἱλεω.		
Mane.		*jalíl.*			*rahím.*		
		Mzkr.	Mns.	Gns.	Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H. F.	ἔνδοξος	-ος	-ον	ἵλεως	-ως	-ων
	H. Iz.	ἐνδόξου	-ου	-ου	ἵλεω	-ω	-ω
	H. In.	ἐνδόξῳ	-ῳ	-ῳ	ἵλεῳ	-ῳ	-ῳ
	H. M.	ἔνδοξον	-ον	-ον	ἵλεων	-ων	-ων
	H. N.	ἔνδοξε	-ε	-ον	ἵλεως	-ως	-ων
J.	H. F.	ἔνδοξοι	-οι	-α	ἵλεῳ	-ῳ	-ω
	H. Iz.	ἐνδόξων	-ων	-ων	ἵλεων	-ων	-ων
	H. In.	ἐνδόξοις	-οις	-οις	ἵλεῳς	-ῳς	-ῳς
	H. M.	ἐνδόξους	-ους	-α	ἵλεως	-ως	-ω
	H. N.	ἔνδοξοι	-οι	-α	ἵλεῳ	-ῳ	-ω

§ 28. ASMÁ-I-SIFT KÁ TÍSRÁ HISSA.

Is meṇ wuh ism haiṇ jin kí girdáneṇ asmá-i-zát kí tísrí qism kí girdánoṇ kí tarah haiṇ. Is hisse meṇ wuh ism sift shámil haiṇ, jin kí do mukhtalif girdáneṇ haiṇ, aur wuh jin kí girdán muzakkar, muannis, aur gairjins ke liye ek hí hai.

1. Wuh ism sift jin kí do mukhtalif girdáneṇ haiṇ. (1.) Ism sift jin kí jareṇ *ες* par, aur (2.) jin kí jareṇ *ον* par khatm haiṇ, maslan,

ἀληθες,
σωφρον.

TISRE HISSA KE ASMÁ-I-SIFT KÍ GIRDÁNEN.

Jar.	ἀληθές.			σῶφρον.		
Mąne.	sachá.			parhezgár.		
	Mzkr.	Mns.	Gns.	Mzkr.	Mns.	Gns.
W. H.F.	ἀληθ-ής	-ής	-ές	σώφρ-ων	-ων	σῶφρ-ον
H.Iz.	-έος = -οῦς	-έος = -οῦς	-έος = -οῦς	-ονος	-ονος	-ονος
H.In.	-έϊ = -εῖ	-έϊ = -εῖ	-έϊ = -εῖ	-ονι	-ονι	-ονι
H.M.	-έα = -ῆ	-έα = -ῆ	-ές	-ονα	-ονα	-ον
H.N.	-ής	-ής	-ές	σῶφρ-ον	-ον	-ον
J. H.F.	-έες = -εῖς	-έες = -εῖς	-έα = -ῆ	σώφρ-ονες	-ονες	-ονα
H.Iz.	-έων = -ῶν	-έων = -ῶν	-έων = -ῶν	-όνων	-όνων	-όνων
H.In.	-έσι	-έσι	-έσι	-οσι	-οσι	-οσι
H.M.	-έας = -εῖς	-έας = -εῖς	-έα = -ῆ	-ονας	-ονας	-ονα
H.N.	-έες = -εῖς	-έες = -εῖς	-έα = -ῆ	-ονες	-ονες	-ονα

Tafzíl-i-bąz kí girdán, jo *ων* se hotí hai, *σώφρων* ki girdán kí tarah hai, má siwáe iske ki hálat-i-mafúlí, síge wahid, aur hálat-i-fáilí aur hálat-i-mafúlí aur hálat-i-nidáí síge jamą se *ν* gir játá, aur bąd uske idgám hotá hai, maslan,

μείζον.

Jar.	μεῖζον.		
Mąne.	bąz se bąrá.		
	Mzkr.	Mns.	Gns.
W. H.F.	μείζ-ων	-ων	μεῖζ-ον
H.Iz.	-ονος	-ονος	-ονος
H.In.	-ονι	-ονι	-ονι
H.M.	-ο(ν)α = ω	-ω	μεῖζ-ον
H.N.	μεῖζ-ον	-ον	-ον
J. H.F.	-ο(ν)ες = -ους	-ους	-ο(ν)α = -ω
H.Iz.	-όνων	-όνων	-όνων
H.In.	-οσι	-οσι	-οσι
H.M.	-ους	-ους	-ω
H.N.	-ους	-ους	-ω

2. Wuh ism sift jin kí girdán muzakkar, muannis ke liye ek hí hai, maslan,

ἅρπαξ.

Jar.	ἅρπαγ.
Mąne.	gáratgar.
	Mzkr., Mns.
W. H.F. .	ἅρπαξ
H.Iz. .	ἅρπαγος
H.In. .	ἅρπαγι
H.M. .	ἅρπαγα
H.N. .	ἅρπαξ
J. H.F. .	ἅρπαγες
H.Iz. .	ἁρπάγων
H.In. .	ἅρπαξι
H.M. .	ἅρπαγας
H.N. .	ἅρπαγες

§ 29. CHAUTHE HISSA KE ASMÁ-I-SIFT.

Chauthe hisse meņ wuh ism sift haiņ jin kí girdáneņ asmá-i-zát kí tísrí aur pahilí qismoņ kí girdánoņ kí tarah haiņ.

Is hisse meņ wuh ism sift shámil haiņ, jin kí tínoņ girdáneņ mukhtalif haiņ.

(1.) Wuh ism sift jin kí jareņ *ν* par, aur
(2.) Wuh jin kí jareņ *ντ* par tamám haiņ, maslan,

μελαν,
παντ.

CHAUTHE HISSE KE ASMÁ-I-SIFT KÍ GIRDÁNEṆ.

Jaṛ.		μελαν.			παντ.		
Maṇe.		*kálá.*			*sab.*		
		Mzkr.	Mns.	Ġns.	Mzkr.	Mns.	Ġns.
W.	H. F. .	μέλας	μέλαινα	μέλαν	πᾶς	πᾶσα	πᾶν
	H. Iz. .	μέλανος	μελαίνης	μέλανος	παντός	πάσης	παντός
	H. In. .	μέλανι	μελαίνῃ	μέλανι	παντί	πάσῃ	παντί
	H. M. .	μέλανα	μέλαιναν	μέλαν	πάντα	πᾶσαν	πᾶν
	H. N. .	μέλαν	μέλαινα	μέλαν	πᾶς	πᾶσα	πᾶν
J.	H. F. .	μέλανες	μέλαιναι	μέλανα	πάντες	πᾶσαι	πάντα
	H. Iz. .	μελάνων	μελαινῶν	μελάνων	πάντων	πασῶν	πάντων
	H. In. .	μέλασι	μελαίναις	μέλασι	πᾶσι	πάσαις	πᾶσι
	H. M. .	μέλανας	μελαίνας	μέλανα	πάντας	πάσας	πάντα
	H. N. .	μέλανες	μέλαιναι	μέλανα	πάντες	πᾶσαι	πάντα

(3.) Wuh ism sift jin kí jaṛeṇ *οντ* par;
(4.) Aur wuh jin kí jaṛeṇ *υ* par khatm haiṇ, maslan,

ἑκοντ,
γλυκυ.

Jaṛ.		ἑκοντ.			γλυκυ.		
Maṇe.		*razámand*			*míṭhá.*		
		Mzkr.	Mns.	Ġns.	Mzkr.	Mns.	Ġns.
W.	H. F.	ἑκών	ἑκοῦσα	ἑκόν	γλυκύς	γλυκεῖα	γλυκύ
	H. Iz.	ἑκόντος	ἑκούσης	ἑκόντος	γλυκέος	γλυκείας	γλυκέος
	H. In.	ἑκόντι	ἑκούσῃ	ἑκόντι	γλυκέϊ = εῖ	γλυκείᾳ	γλυκέϊ = εῖ
	H. M.	ἑκόντα	ἑκοῦσαν	ἑκόν	γλυκύν	γλυκεῖαν	γλυκύ
	H. N.	ἑκών	ἑκοῦσα	ἑκόν	γλυκύ	γλυκεῖα	γλυκύ
J.	H. F.	ἑκόντες	ἑκοῦσαι	ἑκόντα	γλυκέες = εῖς	γλυκεῖαι	γλυκέα
	H. Iz.	ἑκόντων	ἑκουσῶν	ἑκόντων	γλυκέων	γλυκειῶν	γλυκέων
	H. In.	ἑκοῦσι	ἑκούσαις	ἑκοῦσι	γλυκέσι	γλυκείαις	γλυκέσι
	H. M.	ἑκόντας	ἑκούσας	ἑκόντα	γλυκέας = εῖς	γλυκείας	γλυκέα
	H. N.	ἑκόντες	ἑκοῦσαι	ἑκόντα	γλυκέες = εῖς	γλυκεῖαι	γλυκέα

§ 30. *Chand do jaṛwále asmá-i-sift kí girdáneṇ.*

Jaṛ.		πολυ, πολλο.			μεγα, μεγαλο.		
Maṇe.		*bahut.*			*baṛá.*		
		Mzkr.	Mns.	Ġns.	Mzkr.	Mns.	Ġns.
W.	H. F. .	πολύς	πολλή	πολύ	μέγας	μεγάλη	μέγα
	H. Iz. .	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ	μεγάλου	μεγαλης	μεγάλου
	H. In. .	πολλῷ	πολλῇ	πολλῷ	μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ
	H. M. .	πολύν	πολλήν	πολύ	μέγαν	μεγάλην	μέγα
	H. N. .	πολύ	πολλή	πολύ	μέγα	μεγάλη	μέγα
J.	H. F. .	πολλοί	πολλαί	πολλά	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα
	H. Iz. .	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
	H. In. .	πολλοῖς	πολλαῖς	πολλοῖς	μεγάλοις	μεγάλαις	μεγάλοις
	H. M. .	πολλούς	πολλάς	πολλά	μεγάλους	μεγάλας	μεγάλα
	H. N. .	πολλοί	πολλαί	πολλά	μεγάλοι	μεγάλαι	μεγάλα

Jaṛ.		πραο, πραυ.		
Maṇe.		*halim.*		
		Mzkr.	Mns.	Ġns.
W.	H. F. .	πρᾶος, πραΰς, πρᾷος	πραεῖα	πρᾶον
	H. Iz. .	πράου, πρᾳέος	πραείας	πράου
	H. In. .	πράῳ	πραείᾳ	πράῳ
	H. M. .	πρᾶον	πραεῖαν	πρᾶον
	H. N. .	πρᾶε	πραεῖα	πρᾶον
J.	H. F. .	πρᾶοι, πρᾳεῖς	πραεῖαι	πραέα
	H. Iz. .	πραέων	πραειῶν	πραέων
	H. In. .	πράοις, πραέσι	πραείαις	πραέσι
	H. M. .	πράους, πραεῖς	πραείας	πραέα
	H. N. .	πρᾶοι, πραεῖς	πραεῖαι	πραέα

§ 31

Ism sift aur ism fịl kí qaríban ek hí tarah kí girdánen̤ hain̤. Naqsha-i-mundarja-i-zail se wuh farq mạlúm honge, jo unkí girdánon̤ ke bích hote hain̤.

	Asmá-i-sift kí ákhirí ajzá.	Asmá-i-fịl kí ákhirí ajzá.
H. F.	-ας -αινα -αν	-ας -ασα -αν
H. Iz.	-ανος -αίνης -ανος	-αντος -άσης -αντος
H. F.		-είς -εῖσα -έν
H. Iz.		-έντος -είσης -έντος
H. F.		-ούς -οῦσα -όν
H. Iz.		-όντος -ούσης -όντος
H. F.	-ύς -εῖα -ύ	-ύς -ῦσα -ύν
H. Iz.	-έος -είας -έος	-ύντος -ύσης -ύντος
H. F.		-ων -ουσα -ον
H. Iz.		-οντος -ούσης -οντος
H. F.		-ῶν (= άων) -ῶσα -ῶν
H. Iz.		-ῶντος -ώσης -ῶντος
H. F.		-ῶν (= έων yá όων) -οῦσα -οῦν
H. Iz.		-οῦντος -ούσης -οῦντος
H. F.		-ώς -υῖα -ός (Jar For)
H. Iz.		-ότος -υίας -ότος
H. F.		-ώς -ῶσα -ώς yá ός
H. Iz.		-ῶτος -ώσης -ῶτος

§ 32. *Ism fịl kí chand girdánen̤.*

Mane.		*hotá húá.*			*khaṛa húá*		
		Mzkr.	Mns.	Gns.	Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H. F.	ὤν	οὖσα	ὄν	στάς	στᾶσα	στάν
	H. Iz.	ὄντος	οὔσης	ὄντος	στάντος	στάσης	σταντος
	H. In.	ὄντι	οὔσῃ	ὄντι	στάντι	στάσῃ	σταντι
	H. M.	ὄντα	οὖσαν	ὄν	στάντα	στᾶσαν	σταν
	H. N.	ὤν	οὖσα	ὄν	στάς	στᾶσα	στάν
J.	H. F.	ὄντες	οὖσαι	ὄντα	στάντες	στᾶσαι	στάντα
	H. Iz.	ὄντων	οὐσῶν	ὄντων	σταντων	στασῶν	στάντων
	H. In.	οὖσι	οὔσαις	οὖσι	στᾶσι	στάσαις	στᾶσι
	H. M.	ὄντας	οὔσας	ὄντα	στάντας	στάσας	στάντα
	H. N.	ὄντες	οὖσαι	ὄντα	στάντες	στᾶσαι	στάντα

Mane.		*rokkar.*			*rakhtá huá.*		
		Mzkr.	Mns.	Gns.	Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H.F.	πεπαυκ-ώς	πεπαυκ-υῖα	πεπαυκ-ός	τιθ-είς	τιθ-εῖσα	τιθ-έν
	H.Iz.	-ότος	-υίας	-ότος	-έντος	-είσης	-έντος
	H.In.	-ότι	-υίᾳ	-ότι	-έντι	-είσῃ	-έντι
	H.M.	-ότα	-υῖαν	-ός	-έντα	-εῖσαν	-έν
	H.N.	-ώς	-υῖα	-ός	-είς	-εῖσα	-έν
J.	H.F.	-ότες	-υῖαι	-ότα	-έντες	-εῖσαι	-έντα
	H.Iz.	-ότων	-υιῶν	-ότων	-έντων	-εισῶν	-έντων
	H.In.	-όσι	-υίαις	-όσι	-εῖσι	-είσαις	-εῖσι
	H.M.	-ότας	-υίας	-ότα	-έντας	-είσας	-έντα
	H.N.	-ότες	-υῖαι	-ότα	-έντες	-εῖσαι	-έντα

§ 33. ISM-I-TAFZÍL.

Sifat tin tarah par hai: ek yih ki kisí dusre se is sifat men mausúf ka muqábila na kiya jáwe—is súrat men usko tafzíl-i-nafsí kahte hain: dusrí yih ki is sifat men mausúf ko baz par tarjíh dí jatí hai—is súrat men use tafzíl-i-baz kahte hain: tísrí yih ki sab par tarjíh dí jatí hai—is halat men use tafzíl-i-kull kahte hain.

Tafzíl tín súraton se hotí hai.

1. Pahlí súrat yih hai ki jis se tafzíl-i-baz tafzíl-i-nafsí ki jar ko τερος — τερα — τερον lagane se hasil hai, aur tafzíl-i-kull tafzíl-i-nafsí ki jar ko τατος — τατη — τατον lagane se hasil hotí hai.

2. Dúsrí súrat tafzíl ki yih hai ki sifat ki jar ka akhirí harf-i-illat giraya jawe, aur tafzíl-i-baz ιων — ιων — ιον lagane se aur tafzíl-i-kull ιστος — ιστη — ιστον lagane se hasil hai.

3. Tísrí súrat yih hai ki sifat ko tafzíl-i-baz banane ke liye μᾶλλον, aur tafzíl-i-kull ke banane ke liye μαλιστα lagaya jawe.

Misalan, ὀρθός — ὀρθότερος — ὀρθότατος.
ἀκριβής — ἀκριβέστερος — ἀκριβέστατος.
ἡδύς — ἡδίων — ἥδιστος.

Agar pahlí súrat ki tafzíl-i-nafsí aisí ho ki jar ke akhiri ο ke awwal halki juz áwe, to tafzíl-i-baz aur tafzíl-i-kull men ο ω se badal jaega, maslan,

σοφός — σοφώτερος — σοφώτατος.

§ 34. *Ism-i-tafzíl nátamám aur beqáida.*

Tafzíl-i-nafsí.	Tafzíl-i-baz.	Tafzíl-i-kull.
ἀγαθός, *achchha*	βελτίων κρείσσων, κρείττων	κράτιστος
κακός, *burá*	χείρων	
μέγας, *bará*	μείζων	μέγιστος
μικρός, *chhotá*	μικρότερος ἐλάσσων ἥττων	ἐλάχιστος
πολύς, *bahut*	πλείων, πλέων	πλεῖστος

Zor ke liye tafzíl kí aur súraten hotí hain, maslan,

μᾶλλον περισσότερον, *utná ziyáda.*

μειζοτέραν οὐκ ἔχω χαράν, *mere liye is se barí khushí nahín hai.*

τῷ ελαχιστοτέρῳ πάντων τῶν ἁγίων, *sáre haqírtarín muqaddason se haqír.*

§ 35. *Ism tafzíl náqis.*

	Tafzíl-i-baz.	Tafzíl-i-kull.
ἄνω, *úpar*	ἀνώτερος	
ἑκάς, *alag*		ἕκαστος
ἔξω, *báhir*	ἐξώτερος	
ἐξ, *se*		ἔσχατος
ἔσω, *andar*	ἐσώτερος	
κάτω, *níche*	κατώτερος	
πρό, *áge*	πρότερος	πρῶτος
ὑπό, *níche*	ὕστερος	
ὕψι, *úpar*		ὕψιστος

§ 36. ASMÁ-I-TAMÍZ KÍ TAFZÍL KÁ BAYÁN.

Ism sift se ism tamíz istarah bantá hai, ki uskí hálat-i-izáfi ki ákhirí juz *ος* *ως* se badal jáwe. Ism tamíz kí tafzíl-i-bąz ke banáne ke liye sift kí tafzíl-i-bąz kí jamą gairjins istiąmál kí játí hai, aur ism tamíz kí tafzíl-i-kull ke banáne ke liye sift kí tafzíl-i-kull kí jamą gairjins istiąmál kí játí hai.

Ism sift.	Sift kí hálat-i-izáfat.	Ism tamíz.	Tamíz kí tafzíl-i-bąz.	Tamíz kí tafzíl-i-kull.
σοφός, *ąqlmand*	σοφοῦ	σοφῶς	σοφώτερον	σοφώτατα
σώφρων, *parhezgár*	σώφρονος	σωφρόνως	σωφρονέστερον	σωφρονέστατα
ἀσφαλής, *salámat*	ἀσφαλοῦς	ἀσφαλῶς	ἀσφαλέστερον	ἀσφαλέστατα
ταχύς, *jald*	ταχέος	ταχέως	θᾶσσον	τάχιστα

§ 37. ASMÁ-I-ĄDAD.

Ism-i-ąd wuh sift hai, jo shai kí tądád par dalálat kare. Darhaqíqat is ism ke mąne sifatí haiṇ, is liye sift meṇ shumár kiyá játá hai.

Ism-i-ąd do qism par hai, yąne asmá-i-ąd zátí aur asmá-i-ąd sifatí.

Asmá-i-ąd zátí meṇ se **πέντε** se leke **ἑκατόν** tak gair-mutasarraf haiṇ, báqí asmá-i-ąd zátí sab mutasarraf haiṇ.

§ 38. *Pahile chár asmá-i-ąd zátí kí girdáneṇ.*

	Mzkr.	Mns.	Gns.	Mzkr.	Mns.	Gns.
H. F.	εἷς, *ek*	μία	ἕν	τρεῖς, *tín*	τρεῖς	τρία
H. Iz.	ἑνός	μιᾶς	ἑνός	τριῶν	τριῶν	τριῶν
H. In.	ἑνί	μιᾷ	ἑνί	τρισί	τρισί	τρισί
H. M.	ἕνα	μίαν	ἕν	τρεῖς	τρεῖς	τρία
H. F.	δύο, *do*	δύο	δύο	τέσσαρες, *chár*	τέσσαρες	τέσσαρα
H. Iz.	...	...	...	τεσσάρων	τεσσάρων	τεσσάρων
H. In.	δυσί	δυσί	δυσί	τέσσαρσι	τέσσαρσι	τέσσαρσι
H. M.	...	...	...	τέσσαρας	τέσσαρας	τέσσαρα

οὐδείς aur μηδείς kí girdán εἷς kí girdán kí tarah hai. Jamą οὐδενές, wg.

§ 39.

		Ism-i-ąd.	Sift-i-ąd.	Tamíz.
1	α′	εἷς, *ek*	πρῶτος, *pahilá*	ἅπαξ, *ek bár*
2	β′	δύο, *do*	δεύτερος, *dúsrá*	δίς, *do bár*
3	γ′	τρεῖς, *tín*	τρίτος, *tísrá*	τρίς, *tín bár*
4	δ′	τέσσαρες, *chár*	τέταρτος	
5	ε′	πέντε, *pánch*	πέμπτος	
6	ϛ	ἕξ, *chha*	ἕκτος	
7	ζ′	ἑπτά, *sát*	ἕβδομος	
8	η′	ὀκτώ, *áṭh*	ὄγδοος	
9	θ′	ἐννέα, *nau*	ἔνατος	
10	ι′	δέκα, *das*	δέκατος	
11	ια′	ἕνδεκα, *gyárah*	ἑνδέκατος	
12	ιβ′	δώδεκα, *bárah*	δωδέκατος	
13	ιγ′	τρισκαίδεκα	τρισκαιδέκατος	
19	ιθ′	ἐννεακαίδεκα	ἐννεακαιδέκατος	
20	κ′	εἴκοσι	εἰκοστός	εἰκοσάκις
30	λ′	τριάκοντα	τριακοστός	
80	π′	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός	
90	ϙ	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός	
100	ρ′	ἑκατόν	ἑκατοστός	ἑκατοντάκις
200	σ′	διακόσιοι -αι -α	διακοσιοστός	
300	τ′	τριακόσιοι	τριακοσιοστός	
800	ω′	ὀκτακόσιοι	ὀκτακοσιοστός	
900	ϡ	ἐνακόσιοι	ἐνακοσιοστός	
1,000	͵α	χίλιοι	χιλιοστός	
2,000	͵β	δισχίλιοι	δισχιλιοστός	
3,000	͵γ	τρισχίλιοι	τρισχιλιοστός	
10,000	͵ι	μύριοι	μυριοστός	μυριάκις

§ 40. ASMÁ-I-ẠDAD NAKRA.

ἀμφότερος, *donoṇ, ek ek karke.*
ἕκαστος, *ek ek.*
ἕτερος, *dúsrá*, (*do meṇ se*—εἷς *ki tafẓíl-i-bạẓ*).
ἄλλος, *dúsrá.*
πᾶς, *har ek, sab.*
πολύς, *bahut.*
ὀλίγος, *thoṛá.*
πότερος (*donoṇ meṇ se*) *kaunsá.*
τίς, *kaun* (*do se ziyáda meṇ se*).
οὐδείς, *koí nahíṇ.*
μηδείς, *na koí.*
ἔστιν οἵ, ἔστιν αἵ ἔστιν ἅ, *baẓe.*

Taqsím ke bayán ke liye yá ism-i-ạdad do bára likhá játá hai yá harf-i-rabt istiạmál kiya játá hai, maslan,

δύο δύο, *do do karke.*
ἀνὰ δύο, „
εἷς καθ' εἷς, *ek ek karke.*

§ 41. ISM ZAMÍR.

Zamír wuh ism hai jis se mutakallim yá mukhátib yá gáib tạbír kiyá jáwe. Uskí sát aqsám haiṇ.

1. *Zamáir-i-munfasil.*

Mane.		*maiṇ.*	*tú.*	*wuh.*	*wuh.*		
Jaṛ.		ἐμε, με.	σε.	ἑ	αὐτο -α.		
W.	H.F.	ἐγώ	σύ		αὐτός	αὐτή	αὐτό
	H.Iz.	ἐμοῦ, yá μου / ἐμός -ή -όν	σοῦ, yá σου / σός -σή -σόν	οὗ	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
	H.In.	ἐμοί, yá μοι	σοί, yá σοι	οἷ	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
	H.M.	ἐμέ, yá με	σέ, yá σε	ἕ	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό
Jaṛ.		ἡμε.	ὑμε.				
J.	H.F.	ἡμεῖς	ὑμεῖς		αὐτοί	αὐταί	αὐτά
	H.Iz.	ἡμῶν / ἡμέτερος -α -ον	ὑμῶν / ὑμέτερος		αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
	H.In.	ἡμῖν	ὑμῖν		αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
	H.M.	ἡμᾶς	ὑμᾶς		αὐτούς	αὐτάς	αὐτά

(1.) αὐτος ba mạa harf-i-tamíz ke hálat-i-fáịlí meṇ *khud* ke barábạr hai, aur aur hálatoṇ meṇ *us* aur *is* ke barábar hai, maslan,

αὐτὸς ἔφη, *us ne khud kahá.*
αὐτῷ ἔφη, *us ne us se kahá.*

(2.) ὁ αὐτός, *wuhí.*

		Mzkr.	Mns.	Ġns.
W.	H. F.	αὐτός	αὐτή	ταὐτό(ν)
	H. Iz.	ταὐτοῦ	τῆς αὐτῆς	ταὐτοῦ
	H. In.	ταὐτῷ	ταὐτῇ	ταὐτῷ
	H. M.	τὸν αὐτόν	τὴν αὐτήν	ταὐτό(ν)
J.	H. F.	αὐτοί	αὐταί	ταὐτά
	H. Iz.	τῶν αὐτῶν	τῶν αὐτῶν	τῶν αὐτῶν
	H. In.	τοῖς αὐτοῖς	ταῖς αὐταῖς	τοῖς αὐτοῖς
	H. M.	τοὺς αὐτούς	τὰς αὐτάς	ταὐτά.

αὐτός kí un hálaton meṇ *τ* ibtidáí hai, jin meṇ harf-i-tamíz ká *τ* ibtidáí hai.

§ 42.—2. *Zamáir-i-munfasil mushtarik.*

In zamáir-i-mazkúra bálá se murakkab zamír bante haiṇ, jo zamáir-i-munfasil kí jaṛeṇ (*ἐμ, σε, ἑ*) *αὐτός* kí baẓ hálatoṇ ke sáth miláne se paidá hote haiṇ.

Mane.		*Maiṇ khud.*		*Tú khud.*		*Wuh khud.*		
Jaṛ.		ἐμ, αὐτο.		σε, αὐτο.		ἑ, αὐτο.		
		Mzkr.	Mns.	Mzkr.	Mns.	Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H.F.	(ἐγὼ αὐτός	-ή)	(σὺ αὐτός	-ή)	(αὐτός	-ή	-ό)
	H.Iz.	ἐμαυτοῦ	-ῆs	σεαυτοῦ	-ῆs	ἑαυτοῦ	-ῆs	-οῦ
	H.In.	ἐμαυτῷ	-ῇ	σεαυτῷ	-ῇ	ἑαυτῷ	-ῇ	-ῷ
	H.M.	ἐμαυτόν	-ήν	σεαυτόν	-ήν	ἑαυτόν	-ήν	-ό
J.	H.F.	ἡμεῖs αὐτοί	-αί	ὑμεῖs αὐτοί	-αί	(αὐτοί	-αί	-ά)
	H.Iz.	ἡμῶν αὐτῶν	-ῶν	ὑμῶν αὐτῶν	-ῶν	ἑαυτῶν	-ῶν	-ῶν
	H.In.	ἡμῖν αὐτοῖs	-αῖs	ὑμῖν αὐτοῖs	-αῖs	ἑαυτοῖs	-αῖs	-οῖs
	H.M.	ἡμᾶs αὐτούs	-άs	ὑμᾶs αὐτούs	-άs	ἑαυτούs	-άs	-ά

In ke siwáe ek aur zamír-i-mushtarik hai, yaṇe *ἀλλήλων*, *ek dúsre ká.* Iskí hálat fáịlí aur hálat mafụ́lí bhí haiṇ.

Zamír-i-mushtarik ġáib bagair *ἑ* ke bhí likhá játá hai, maslan, *αὑτοῦ*, *αὑτόν* wg. Yih bhí yád karná cháhiye ki yih zamír mutakallim aur mukhátib ke liye istiṇmál kiyá játá hai, maslan,

ἐν ἑαυτοῖs στενάζομεν, ham apne meṇ karáhte haiṇ.
τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε, apni najat ke kám kiye jáo.

§ 43.—3. *Zamáir-i-muttasil.*

Zamáir-i-muttasil fịl meṇ mushtatir hote haiṇ.

		Maṛúf.			Majhúl.		
		Mutakallim.	Mukhátib.	Ġáib.	Mutakallim.	Mukhátib.	Ġáib.
Hál, Mustaqbil, aur Mází Qaríb meṇ	W.	-μι	-σι (θα)	-τι (σι)	-μαι	-σαι	-ται
	T.		-τον	-τον	-μεθον	-σθον	-σθον
	J.	-μες (μεν)	-τε	-ντι (νσι)	-μεθα	-σθε	-νται
Mází Istimrárí, Mází Baíd, aur Mází Mutlaq meṇ	W.	-ν	-s (θα)	-(τ)	-μην	-σο	-το
	T.		-τον	-την	-μεθον	-σθον	-σθην
	J.	-μες (μεν)	-τε	-ν (σαν)	-μεθα	-σθε	-ντο

Fịl kí mazkúr bálá ákhirí ajzá zamáir haiṇ. Wuh jin meṇ *μ* kháss harf hai *μοῦ, μοί, μέ, ἡμεῖs* wg. se haiṇ, wuh jin meṇ *σ* kháss harf hai *σοῦ, σοί, σέ, ὑμεῖs* wg. se haiṇ, aur wuh jin meṇ *τ* kháss harf hai *τό, τοῦτο* wg. se haiṇ.

§ 44—4. *Ism-i-ishára.*

Chár kháss ism-i-ishára haiṇ, yaṇe *ὁ, ἐκεῖνος, ὅδε, οὗτος.*

(1.) *ὁ – ἡ – το.*

Maṇe.		*yih.*		
Jaṛ.		το.	τα.	το.
		Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H. F.	ὁ	ἡ	τό
	H. Iz.	τοῦ	τῆs	τοῦ
	H. In.	τῷ	τῇ	τῷ
	H. M.	τόν	τήν	τό
J.	H. F.	οἱ	αἱ	τά
	H. Iz.	τῶν	τῶν	τῶν
	H. In.	τοῖs	ταῖs	τοῖs
	H. M.	τούs	τάs	τά

Hálat-i-Nidáíya ke liye harf-i-nidá *ὦ* istiṇmál kiyá játá hai.

Asl meṇ ὁ -ἡ -τό kí súrat τος -τη -το thí lekin hálat-i-fáʻilí muzakkar aur muannis ke ṣíge wáhid aur jamạ meṇ τ sakht áwáz ke nishán (ʽ) se badal gayá hai.

(2.) ἐκεῖνος – ἐκείνη – ἐκεῖνο, *wuh* (dúr).
ὅδε – ἥδε – τόδε, *yih* (yaháṇ).
οὗτος – αὕτη – τοῦτο, *yih* (nazdík).

ἐκεῖνος kí girdán muwáfiq qáʻida ke hai, siwáe iske ki wáhid gairjins ká ákhirí ν gir játá hai; ὅδε kí girdán ὁ kí girdán hai, kyúṇki ὁ aur harf δε se murakkab hai; οὗτος kí girdán bhí yihí hai, lekin hálat fáʻilí aur hálat mafúʻlí jamạ gairjins αυ se haiṇ, yạne ταῦτα.

Mạne.		*yih.*		
Jaṛ.		τουτο.		
		Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H. F.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
	H. Iz.	τούτου	ταύτης	τούτου
	H. In.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
	H. M.	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο
J.	H. F.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
	H. Iz.	τούτων	τούτων	τούτων
	H. In.	τούτοις	ταύταις	τούτοις
	H. M.	τούτους	ταύτας	ταῦτα

Is tarah τοιοῦτος, τοσοῦτος, aur τηλικοῦτος kí girdán hai:—

τοιοῦτος – τοιαύτη – τοιοῦτο, *aisá.*
τοσοῦτος – τοσαύτη – τοσοῦτο, *itná.*
τηλικοῦτος – τηλικαύτη – τηλικοῦτο, *aisá baṛá.*

§ 45.—5. *Ism nakra.*

Ism nakra do haiṇ, yạne τις aur δεῖνα, mạne *koí.*

Mạne.		*koí.*		
Jaṛ.		τιν.		
		Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H. F.	τις	τις	τι
	H. Iz.	τινος, του	τινος	τινος
	H. In.	τινι, τῳ	τινι	τινι
	H. M.	τινα	τινα	τι
J.	H. F.	τινες	τινες	τινα
	H. Iz.	τινων	τινων	τινων
	H. In.	τισι	τισι	τισι
	H. M.	τινας	τινας	τινα

§ 46.—6. *Ism istifhámíya.*

Ism istifhámíya khâss ek hai, yạne τίς; τίς; τί; mạne *kaun? yá kyá?*

Ism nakra aur ism istifhámíya ká yih farq hai, ki ism istifhámíya par lahja hotá hai.

Báqí asmá istifhámíya yih haiṇ, ποῖος, *kaisá?* πόσος, *kitná baṛá?* πηλίκος, *kaisá baṛá;* ὁποῖος, *kaisá.*

πηλίκος aur ὁποῖος mutaạlliq fiqroṇ meṇ hote haiṇ.

§ 47.—7. *Ism mausúl.*

Ism mausúl ὅς hai, mạne *jo,* aur ὅστις, *jo koí,* ὅς aur τις se murakkab.

Mane.		jo.			jo koí.		
Jar.		ὁ.			ὁ, τιν.		
		Mzkr.	Mns.	Gns.	Mzkr.	Mns.	Gns.
W.	H. F.	ὅς	ἥ	ὅ	ὅστις	ἥτις	ὅ,τι
	H. Iz.	οὗ	ἧς	οὗ	οὗτινος	ἧστινος	οὗτινος / ὅτου
	H. In.	ᾧ	ᾗ	ᾧ	ᾧτινα	ᾗτινι	ᾧτινι
	H. M.	ὅν	ἥν	ὅ	ὅντινα	ἥντινα	ὅ,τι
J.	H. F.	οἵ	αἵ	ἅ	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα
	H. Iz.	ὧν	ὧν	ὧν	ὧντινων	ὧντινων	ὧντινων
	H. In.	οἷς	αἷς	οἷς	οἷστισι	αἷστισι	οἷστισι
	H. M.	οὕς	ἅς	ἅ	οὕστινας	ἅστινας	ἅτινα

Aur asmá-i-mausúlíya yih haiṇ, **οἷος**, *jaisá*; **ὅσος**, *jitná*; *ὅσπερ* (*ὅσγε* wg.), *wuhí jo*; **ἡλίκος**, *kitná hí*.

§ 48. *Ism-i-istifhám aur jawáb-i-istifhám siftíya.*

Ism istifhámíya jo gair mutaalliq fiqroṇ meṇ hote haiṇ.	Ism istifhámíya jo mutaalliq fiqroṇ meṇ hote haiṇ.	Ism mausúlíya.	Ism isháríya.
τίς; *kaun?*	ὅστις, *kaun, jo koí*	ὅς, *jo*	οὗτος, *yih*
πόσος; *kitná baṛá?*		ὅσος, *jitná*	τοσοῦτος, *itná baṛá*
ποῖος; *kaisá?*	ὁποῖος, *kaisá*	οἷος, *jaisá*	τοιοῦτος, *aisá*
	πηλίκος, *kaisá baṛá*	ἡλίκος, *kaisá baṛá*	τηλικοῦτος, *aisá baṛá*

§ 49. FIL KÍ BAHS.

Fiʿl wuh hai jo bila madad dúsre lafz kí apne mane batáwe, aur us meṇ koí zamána bhí tínoṇ zamánoṇ mází, hál, mustaqbil se páyá játá ho.

1. Fiʿl MARÚF, MUSHTARIK, MAJHÚL, hotá hai, maslan,

   Marúf, . . . **κόπτω**, *maiṇ káṭtá húṇ.*

   Mushtarik, **κόπτομαι**, *maiṇ apne taíṇ káṭtá húṇ*, yane *maiṇ mátam kartá húṇ.*

   Majhúl, . . **κόπτομαι**, *maiṇ káṭá játá húṇ.*

2. ZAMÁNA HÁL kí ek qism hai.

   ZAMÁNA MÁZÍ kí sát qismeṇ haiṇ, yane, Mází Istimrárí, Mází Mutlaq Awwal, Mází Mutlaq Doim, Mází Qaríb Awwal, Mází Qaríb Doim, Mází Baʿd Awwal, Mází Baʿd Doim.

   ZAMÁNA MUSTAQBIL kí tín qismeṇ haiṇ, yane, Mustaqbil Awwal, Mustaqbil Doim, aur Mustaqbil Soim, jise Urdú meṇ mází shakkiya kahte haiṇ.

3. In zamánoṇ kí chha chha súrateṇ haiṇ, BAYÁNÍYA, SHARTÍYA, TAMANNÍYA, AMRÍYA, MASDARÍYA, SIFTÍYA.

4. Fiʿl do baṛe hissoṇ meṇ munqasim haiṇ, wuh jin ká zamána Hál **ω** par tamám hotá hai, aur wuh jin ká Hál **μι** par tamám hotá hai, maslan,

   τύπτω, *maiṇ mártá húṇ*; **δίδωμι**, *maiṇ detá húṇ.*

§ 50. FIL KÍ JAR KÁ BAYÁN.

Bahut se fiʻl hain jin kí jaren masdar kí ákhirí juz ειν ko dúr karne se hásil hotí hain, maslan, sáre fiʻl jin kí jaren harf-i-ʻillat par khatm hain; báqí fiʻlon kí jaren maʻlúm karne ke liye tín qáʻida hain.

Wuh hissa fiʻl ká jo hál ke ω ke káṭne ke baʻd báqí rahtá hai ham *hálí jar* kahen.

1. Qáʻida awwal—Hálí jar ká harf-i-ʻillat-i-mamdúda, yá laiif-i-maqrún, harf-i-ʻillat-i-maqsúra se badalná.

αι ᾰ se badal karná, maslan φαίνω, aslí jar φαν.

ει harf-i-sahíh sákin ke máqabl ι se badal karná, maslan λείπω, jar λιπ.

ει harf járíya ke maqábl ε se badalná, maslan τείνω, jar τεν.

ου ο se badalná, maslan, ἀκούω, jar ἀκο.

η (agar α kí badlí ho) ᾰ se badalná, maslan, θνήσκω, asl men θάνσκω, jar θαν.

ευ υ se badalná, maslan, φεύγω, jar φυγ.

2. Qáʻida doim—Hálí jar ke do hurúf-i-sahíh men se pichhlá harf hazf karná, maslan,

βάπτω, jar βαπ.
βλάπτω, jar βλαβ.
τέμνω, jar τεμ.

Baʻzon men, jo ζ se hote hain, ek makhfí γ hai, maslan,

οἰμώζω, jar οἰμωγ.

Un fiʻlon kí jaron men κ, γ, χ páyá jáegá, jin ke Hál σσω yá ττω se hote hain, maslan,

πλάσσω, jar πλακ.
τάσσω yá τάττω, jar ταγ.
πτύσσω, jar πτυχ.

3. Qáʻida soim—Siwáe in qawáʻid ke, jaren maʻlúm karne ke liye kháss hurúf giráná hai, yaʻne, ε, ν, αν, σκ, νυ, νε, Ϝ, maslan,

δοκέω, jar δοκ.
φθάνω, jar φθα.
ἁμαρτάνω, jar ἁμαρτ.
θνήσκω, asl men θάνσκω, jar θαν.
ὄμνυμι, jar ὀμ.
ἀφικνέομαι, jar ἀφικ.
πλέω, jar πλεϜ. (Mustaqbil πλεύσομαι.)

§ 51. AZÁF KÁ BAYÁN.

Mází Qaríb aur Mází Baʻíd men azáf hotá hai, aur azáf istarah hotá hai ki jar ká ibtidáí harf-i-sahíh ba maʻa harf-i-ʻillat ε ke ziyáda kiyá jáwe, lekin agar jar ká ibtidáí harf-i-sahíh sákin ho, to uská apná narm harf istiʻmál kiyá jáwegá. Yih PÚRÁ AZÁF hai.

Agar fiʻl kí jar do hurúf-i-sahíh se shurúʻ ho, básharte ki donon harf sákin hon, to azáf sirf ε se hotá hai. Agar fiʻl harf-i-ʻillat-i-maqsúra se shurúʻ ho, to wuh ʻillat azáf ke liye mamdúda kí játí hai. Isko AZÁF-I-NÁTAMÁM kahte hain.

Misálen.

γράφω,	Mází Qaríb	γέγραφα
σκάπτω,	„ „	ἔσκαφα
ἄρχω,	„ „	ἦρχα

Istisna.

μιμνησκομαι,	Mází Qaríb	μέμνημαι
κτάομαι,	„ „	κέκτημαι
λαγχάνω,	„ „	εἴληχα
λαμβάνω,	„ „	εἴληφα
λέγω,	„ „	εἴλοχα

Baze fịl haiṇ jin ká na sirf azáf-i-nátamám hotá hai, balki unkí jaṛ kí pahilí juz azáf-i nátamám ke awwal meṇ azáf kí játi hai, maslan,

ἐγείρω, Mází Qaríb ἤγερκα, Mází Qaríb *Attic* ἐγήγερκα.

Aur fịl haiṇ jin ká azáf istarah hotá hai, yạne,

ἀκούω, ἀλείφω, ἐλαύνω, ἐλέγχω, ἐμέω, φέρω (ἐνέκω), ἔρχομαι, ἐσθίω, ὄζω, ὄμνυμι, ὀρέγω, ὀρύσσω.

Baze fịloṇ ká azáf Hál aur Mází Mutlaq Doim meṇ bhí hotá hai,

γίνομαι, jaṛ γεν,—azáf se γιγεν,—ε ke girne se iḳhtisár húá aur bạd uske γ gir gayá, jis se baná γίν-ομαι.

γινώσκω, jaṛ γνο—σκ ke lagáne se γνωσκ aur azáf se γιγνωσκ húá, phir γ ke giráe jáne se γινώσκω rah gayá.

πίπτω, jaṛ πετ, azáf se πιπετ húá aur bạd uske ε ke giráe jáne se πίπτω ban gayá.

δίδωμι, jaṛ δο, Mustaqbil δώσω.
διδράσκω, jaṛ δρα, ,, δράσομαι.
ἄγω, jaṛ ἀγ, Mází Mutlaq Doim ἤγαγον.

§ 52. BAṚHÁO KE QÁḌA.

Mází Istimrárí, Mází Mutlaq, aur Mází Baíd kí súrat bayániya meṇ baṛhao hotá hai.

Un fịloṇ ke awwal meṇ jin kí jaṛ harf-i-sahíh se shurụ hotí hai ịllat ε ziyáda kí játí hai. Agar fịl kí jaṛ ịllat-i-maqsúra se shurụ ho, to harf-i-maqsúra harf-i-mamdúda se badal jáegá, aur agar ịllat-i-mamdúda se shurụ ho to wuh sálim rahegí.

Us baṛháo ko jo ịllat ε ziyáda karne se hotá hai JUZÍ BAṚHÁO kahte haiṇ, aur usko jo ibtidáí harf mamdúda karne se hotá hai BAṚHÁO IMTIDÁDÍ kahte haiṇ.

Juzí baṛháo se ibtidáí ρ doguna kiyá játá hai.

Imtidádí baṛháo se jaṛ kí ịllat α, ε, ο, ῐ, ῠ, αι, αυ, οι ek ek η, η, ω, ῑ, ῡ, ῃ, ηυ, ῳ se badal játe haiṇ.

Báqí hurúf-i-ịllat mamdúda aur latíf-i-maqrún, yạne η, ω, ῑ, ῡ, ει, ευ, ου nahíṇ badalte

Misáleṇ, τύπτω, Mází Istimrárí ἔτυπτον.
ῥέω ,, ,, ἔῤῥεον.
ἐγείρω ,, ,, ἤγειρον.

Istisna.

ἐάω – εἴαον, ἐθίζω – εἴθιζον, ἕλκω – εἷλκον, ἐργάζομαι – εἰργαζόμην,
ἔχω – εἶχον, αἱρέω – εἷλον, ἔθω – εἴωθα, ἕπω – εἷπον,
ἑορτάζω – ἑώρταζον, ἔοικα – ἐῴκειν, ἔολπα – ἐώλπειν,
ἔοργα – ἐώργειν, εὔχομαι – ηὐχόμην aur εὐχόμην, ὁράω – ἑώραον,
ἀνοίγω – ἀνέῳγον, βούλομαι – ἐβουλόμην aur ἠβουλόμην,
δύναμαι – ἐδυνάμην aur ἠδυνάμην, μέλλω – ἔμελλον aur ἤμελλον.

§ 53. AFÁL-I-MURAKKAB KÁ BAṚHÁO.

Un fịloṇ ká baṛháo jo harf jarr aur fịl se murakkab haiṇ, harf jarr aur fịl ke darmiyán hotá hai. Harf jarr ká áḳhirí harf-i-ịllat hazf hotá hai, lekin περί aur πρό ká qáim rahtá hai, siwáe iske ki πρό baṛháo ke peshtar πρου ho játá hai. Agar Hál meṇ ἐν aur συν ká ν gir gayá ho to baṛháo hote hí ν phir záhir hotá hai, aur ἐκ ἐξ ho játá hai, maslan,

προσφέρω, Mází Istimrárí προσέφερον.
ἐπιφέρω, ,, ,, ἐπέφερον.
συμφέρω, ,, ,, συνέφερον.
περιφέρω, ,, ,, περιέφερον.
προφέρω, ,, ,, προὔφερον.
ἐκφερω, ,, ,, ἐξέφερον.

Baze murakkab filoṇ ká baṛháo harf-i-jarr ke awwal meṇ hotá hai, yạne,

ἀμφιέννυμι – ἠμφίεσα.
ἀφίημι – ἠφίην.
ἐπίσταμαι – ἠπιστάμην.
εὐδοκέω – εὐδόκησα aur ηὐδόκησα.
καθέζομαι – ἐκαθεζόμην.
καθίζω – ἐκάθιζον.
κάθημαι – ἐκαθήμην.
καθεύδω – ἐκάθευδον.
προφητεύω – ἐπροφήτευσα.

Baze fịl haiṇ jin ká baṛháo na sirf shurụ́ meṇ balki bích meṇ bhí hotá hai, yạne,

ἀνέχομαι – *ἠνειχόμην.*
ἀνορθόω – *ἠνώρθεον.*
ἐνοχλέω – *ἠνώχλεον.*

Bạz mushtaq fịl haiṇ jo harf jarr se miláe húe haiṇ jin ká baṛháo aslí fịloṇ ke baṛháo kí tarah hai, maslan,

συνεργέω – *συνήργουν* (agarchi koí fịl *ἐργέω* nahíṇ hai).

§ 54. FỊL KÍ ÁḲHIRÍ AJZÁ.

Fịl mutakallim, muḳhátib, gáib zamáir-i-muttasil ke lagáne se bante haiṇ. Un zamáir kí súrateṇ aksar badal gaí haiṇ, maslan, aslí lafz **τύπτομι** kaí ek tabaddulát se **τύπτω** ho gayá hai, **τύπτεσι** taqallub se **τύπτεις** aur **τύπτετι** taqallub se **τύπτειτ** ho gayá hai, phir is liye ki **τ** áḳhirí harf nahín ho saktá hai **τ** ke giráe jáne se **τύπτει** rah gayá hai.

μες aur **ντι** *Doric* bolí meṇ páe játe haiṇ.

Jamạ gáib ke **ουσι, ᾱσι, ῡσι** wg., **ονσι, ανσι, υνσι** se bane haiṇ. Mází Istimrárí wg. meṇ **μ** kí jagah **ν** átá hai.

Fịl Mushtarik Majhúl wáhid muḳhátib **σαι** aur **σο** se bantá thá lekin bolí ke asr se **σ** giráyá gayá, aur istarah se jo súrat ab hai ban gaí. Mutakallim **τύπτομαι,** muḳhátib **τύπτεσαι,** lekin jab **σ** giráyá gayá thá to **τύπτει** yá **τύπτῃ** rah gayá. Mutakallim **ἐτυπτόμην,** muḳhátib **ἐτύπτεσο** jo **σ** ke giráe jáne se **ἐτύπτου** rah gayá.

Muḳhátib aur gáib kí súrateṇ aksar ápas meṇ miltí haiṇ.

Is bát ká is jagah ziyáda bayán karná láhásil malúm hotá hai, kyúṇki tálib-ul-ịlm girdánoṇ se wáfiq hokar apne wáste malúm karegá ki tabaddulát kistarah ho gae haiṇ Is jagah sirf ishára diyá játá hai.

Fịl *εἰμί* kí girdán meṇ zamáir-i-muttasil sáf záhir haiṇ. Yád karná ki *εἰμί* kí jaṛ *ἐς* hai.

	Wáhid.	Tasníya.	Jamạ.
Mutakallim .	*εἰμί* = *ἐσ-μί*		*ἐσ-μέν*
Muḳhátib . .	*εἶ* = *ἐσ-σί*	*ἐσ-τόν*	*ἐσ-τέ*
Gáib	*ἐσ-τί(ν)*	*ἐσ-τόν*	*εἰ-σί(ν)*

§ 55. FỊLOṆ KÁ PAHILÁ HISSA.

UN FỊLOṆ KÁ BAYÁN JIN KÁ HÁL ω SE BANTÁ HAI.

Jin fịloṇ ká Hál ω se bantá hai so pánch qismoṇ meṇ munqasim haiṇ, aur taqsím jaṛ ke pichhle harf ke mutábiq kí játí hai. Yih pánch qismeṇ istarah bantí haiṇ ki jaṛ ká pichhlá harf harf-i-ịllat yá harf-i-sahíh járíya (λ, μ, ν, ρ), yá harf-i-sahíh sákin shafwíya (π, β, φ), yá lisání (τ, δ, θ), yá halqí (κ, γ, χ) ho.

Agar jaṛ ịllat yá harf járíya par tamám ho, to girdán meṇ us harf kí tabdílí nahíṇ hotí hai, lekin harf-i-sahíh sákin lisání giráyá játá hai, yá σ se badal kiyá játá hai; harf-i-sahíh halqí aur shafwíya tahsín-i-talaffuz ke qawáịd ke bamújib badalte haiṇ.

Fịl kí pahilí qism kí misáleṇ.

Hál.		Mustaqbil.		Mází Qaríb Maṛúf.		Mází Qaríb Majhúl.
λύω	–	λύσω	–	λέλυκα	–	λέλυμαι
τιμάω	–	τιμήσω	–	τετίμηκα	–	τετίμημαι
ποιέω	–	ποιήσω	–	πεποίηκα	–	πεποίημαι
τίω	–	τίσω	–	(τέτικα)	–	τέτιμαι
δουλέω	–	δουλώσω	–	δεδούλωκα	–	δεδούλωμαι

Fịl kí dúsrí qism kí misáleṇ.

ἀγγέλλω	–	ἀγγελῶ	–	ἤγγελκα	–	ἤγγελμαι
κάμνω	–	καμοῦμαι	–	κέκμηκα	–	(κέκμημαι)
κρίνω	–	κρινῶ	–	κέκρικα	–	κέκριμαι
σπείρω	–	σπερῶ	–	ἔσπαρκα	–	ἔσπαρμαι

Fịl kí tísrí qism kí misáleṇ.

Hál.		Mustaqbil.		Mází Qaríb Maṛúf.		Mází Qaríb Majhúl.
βλέπω	–	βλέψω	–	βέβλεφα	–	βέβλεμμαι
τύπτω	–	τύψω	–	τέτυφα	–	τέτυμμαι
τρίβω	–	τρίψω	–	τέτριφα	–	τέτριμμαι
γράφω	–	γράψω	–	γέγραφα	–	γέγραμμαι

Fịl kí chauthí qism kí misáleṇ.

ἐρείδω	–	ἐρείσω	–	ἤρεικα	–	ἤρεισμαι
πείθω	–	πείσω	–	πέπεικα	–	πέπεισμαι

Fịl kí pánchwíṇ qism kí misáleṇ.

πλέκω	–	πλέξω	–	πέπλεχα	–	πέπλεγμαι
λέγω	–	λέξω	–	(λέλεχα)	–	λέλεγμαι
πράσσω	–	πράξω	–	πέπραχα	–	πέπραγμαι
βρέχω	–	βρέξω	–	(βέβρεχα)	–	βέβρεγμαι

§ 56. FỊL εἰμί, *Maiṇ húṇ.* Jaṛ, ἐς.

Peshtar un fịloṇ ke mufassal bayán karne se jin ká Hál ω se bantá hai, fịl εἰμί kí girdán likhí játí hai, kyúṇki aur fịloṇ kí girdánoṇ meṇ páyá játá hai.

εἰμί

εἰμί, Jaṛ. ἐς.

Zamánoṇ ke mạne o banáwaṭ.		Súrat Bayániya.			Súrat Shartíya.			Súrat Tamanníya.			Amr.		Masdar.	Ism Fịl.			
		Mutakallim.	Mukhátib.	Gaib.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mkhb.	Gb.			Muzakkar.	Muannis.	Gair-jins.
Hál . . . . . . ἐσ-μι . . . . . Maiṇ-húṇ	Wáhid Tasníya Jamạ	εἰμί ἐσμέν	εἶ ἐστόν ἐστέ	ἐστί(ν) ἐστόν εἰσί(ν)	ὦ ὦμεν	ᾖς ἦτον ἦτε	ᾖ ἦτον ὦσι	εἴην εἴημεν	εἴης εἴητον εἴητε	εἴη εἰήτην εἴησαν	ἴσθι ἔστον ἔστε	ἔστω, ἤτω ἔστων ἔστωσαν	εἶναι	H.F. H.Iz.	ὤν ὄντος	οὖσα οὔσης	ὄν ὄντος
Máẓí Istimrárí Mạrúf . . . . ἐσ-μ . . . . . ἐσ-ν . . . . . Maiṇ-thá	Wáhid Tasníya Jamạ	ἦν yá ἦ ἦμεν	ἦσθα ἦτον ἦτε	ἦν ἤτην ἦσαν													
Máẓí Istimrárí Mushtarik . . . ἐσ-μην . . . Maiṇ thá	Wáhid Tasníya Jamá	ἤμην ἤμεθα															
Mustaqbil . . . ἐσ-σομαι . . . Maiṇ húṇgá . . .	Wáhid Tasníya Jamạ	ἔσομαι ἐσόμεθον ἐσόμεθα	ἔσῃ ἔσεσθον ἔσεσθε	ἔσται ἔσεσθον ἔσονται				ἐσοίμην ἐσοίμεθον ἐσοίμεθα	ἔσοιο ἔσοισθον ἔσοισθε	ἔσοιτο ἐσοίσθην ἔσοιντο			ἔσεσθαι	H.F. H.Iz.	ἐσόμενος ἐσομένου	ἐσομένη ἐσομένης	ἐσόμενον ἐσομένου

Us naqshe se, jo § 43 meṇ darj hai, fịl kí áḳhirí ajzá jo Tasníya ke sakegá, agarchi unke Injíl kí Yúnání meṇ na hone ke sabab áge fịl ke

bayán ke liye haiṇ mạlúm hoṇgí, aur wuh ajzá tálib-ul-ịlm áp hí lagá bayán meṇ nahíṇ likhí jáeṇgí.

§ 57. HÁL KÁ BAYÁN.

Hál Mạrúf síge wáhid mutakallim do tarah se bantá hai, ek yih ki aslí jaṛ ko ω lagáyá játá hai dúsrí yih ki aslí jaṛ badalkar ω lagáyá játá hai.

Hál Mushtarik Majhúl ke banáne ke liye Hálí Jaṛ ke áḳhir ομαι lagáyá játá hai.

Jin fịloṇ kí jaṛeṇ harf-i-ịllat α, ε, ο par ḳhatm haiṇ, unke Hál aur Máẓí Istimrárí meṇ iḳhtisár hotá hai, aur un fịloṇ ke aur zamánoṇ meṇ α η se, ε η se, aur ο ω se badal kiyá

játá hai, lekin ἐάω, ἰάομαι, πειράομαι, πεινάω, χαλάω, γελάω, κλάω, ἀρκέω, ἐπαινέω, καλέω, τελέω, φορέω ke harúf-i-ịllat nahíṇ badalte. Fịl ζάω, διψάω, πεινάω, aur χράομαι ke Hál aur Máẓí Istimrárí kí girdán meṇ iḳhtisár η se hotá hai, na α se.

Har zamána kí Súrat-i-shartíya istarah se hotí hai, ki ịllat mamdúda jaṛ aur áḳhirí juz ke darmiyán meṇ ḍálí játí hai, aur Súrat-i-tamanníya istarah hotí hai ki harf-i-ịllat ι áḳhirí juz ke máqabl lagáyá játá hai. Báqí súratoṇ kí shakleṇ girdánoṇ se mạlúm hoṇgí.

AMSILÁ. πιστεύω, Jaṛ πιστευ ; τύπτω, Jaṛ τυπ ; τιμάω, Jaṛ τιμα ; ποιέω, Jaṛ ποιε ; δουλόω, Jaṛ δουλο.

	Zamánon ke mane o banáwaṭ.		Súrat Bayániya. Mutakallim.	Súrat Bayániya. Mukhátib.	Súrat Bayániya. Ģálb.	Súrat Shartíya. Mklm.	Súrat Shartíya. Mkhb.	Súrat Shartíya. Ģb.	Súrat Tamanníya. Mklm.	Súrat Tamanníya. Mkhb.	Súrat Tamanníya. Ģb.	Amr. Mukhátib.	Amr. Ģáib.	Masdar.	Ism Fịl.	Ism Fịl. Mzkr.	Ism Fịl. Mns.	Ism Fịl. Ģns.
πιστεύω.	Hál Marúf. πιστεύ-ω. *Maiṇ mánta húṇ*	W.	πιστεύ-ω	-εις	-ει	πιστεύ-ω	-ῃς	-ῃ	πιστεύ-οιμι	-οις	-οι	πίστευ-ε	πιστευ-έτω	πιστεύειν	H. F.	πιστεύ-ων	-ουσα	-ον
		J.	πιστεύ-ομεν	-ετε	-ουσι	πιστεύ-ωμεν	-ητε	-ωσι	πιστεύ-οιμεν	-οιτε	-οιεν	πιστεύ-ετε	πιστευ-έτωσαν		H. Iz.	-οντος	-ούσης	-οντος
	Hál Mushtarik Majhúl. πιστευ-ομαι. *Maiṇ bharosá rakhtá húṇ.* *Maiṇ máná játá húṇ.*	W.	πιστεύ-ομαι	-ῃ (ει)	-εται	πιστεύ-ωμαι	-ῃ	-ηται	πιστευ-οίμην	-οιο	-οιτο	πιστεύ-ου	πιστευ-έσθω	πιστεύεσθαι	H. F.	πιστευ-όμενος	-ένη	-ενον
		J.	πιστευ-όμεθα	-εσθε	-ονται	πιστεύ-ωμεθα	-ησθε	-ωνται	πιστευ-οίμεθα	-οισθε	-οιντο	πιστεύ-εσθε	πιστευ-έσθωσαν yá -έσθων		H. Iz.	-ένου	-ένης	-ένου
τύπτω.	Hál Marúf. τυπ-τ-ω. *Maiṇ mártá húṇ.*	W.	τύπτ-ω	-εις	-ει	τύπτ-ω	-ῃς	-ῃ	τύπτ-οιμι	-οις	-οι	τύπτ-ε	τυπτ-έτω	τύπτειν	H. F.	τύπτ-ων	-ουσα	-ον
		J.	-ομεν	-ετε	-ουσι	-ωμεν	-ητε	-ωσι	-οιμεν	-οιτε	-οιεν	-ετε	-έτωσαν		H. Iz.	-οντος	-ούσης	-οντος
	Hál Mushtarik Majhúl. τυπ-τ-ομαι. *Maiṇ apne áp ko mártá húṇ.* *Maiṇ márá játá húṇ.*	W.	τύπτ-ομαι	-ῃ (ει)	-εται	τύπτ-ωμαι	-ῃ	-ηται	τυπτ-οίμην	-οιο	-οιτο	τύπτ-ου	τυπτ-έσθω	τύπτεσθαι	H. F.	τυπτ-όμενος	-η	-ον
		J.	-ομεθα	-εσθε	-ονται	-ώμεθα	-ησθε	-ωνται	-οίμεθα	-οισθε	-οιντο	-εσθε	-έσθωσαν, -έσθων		H. Iz.	-ου	-ης	-ου
τιμάω.	Hál Marúf. τιμα-ω *Maiṇ izzat kartá húṇ.*	W.	τιμ-άω = ῶ	-άεις = ᾷς	-άει = ᾷ	τιμ-ῶ	-ᾷς	-ᾷ	τιμ-ῷμι yá -ῴην	-ῷς yá -ῴης	-ῷ yá -ῴη	τίμ-α	τιμ-άτω	τιμᾶν	H. F.	τιμ-ῶν	-ῶσα	-ῶν
		J.	-άομεν = ῶμεν	-άετε = ᾶτε	-άουσι = ῶσι	-ῶμεν	-ᾶτε	-ῶσι	-ῷμεν yá -ῴημεν	-ῷτε yá -ῴητε	-ῷεν	-ᾶτε	-άτωσαν		H. Iz.	-ῶντος	-ώσης	-ῶντος
	Hál Mushtarik Majhúl. τιμα-ομαι. *Maiṇ apní izzat kartá húṇ.* *Mujhe izzat dí játí hai.*	W.	τιμ-ῶμαι	-ᾷ	-ᾶται	τιμ-ῶμαι	-ᾷ	-ᾶται	τιμ-ῴμην	-ῷο	-ῷτο	τιμ-ῶ	τιμ-άσθω	τιμᾶσθαι	H. F.	τιμ-ώμενος	-η	-ον
		J.	-ώμεθα	-ᾶσθε	-ῶνται	-ώμεθα	-ᾶσθε	-ῶνται	τιμ-ῴμεθα	-ῷσθε	-ῷντο	-ᾶσθε	-άσθωσαν		H. Iz.	-ου	-ης	-ου
ποιέω.	Hál Marúf. ποιε-ω. *Maiṇ kartá húṇ.*	W.	ποι-ῶ	-εῖς	-εῖ	ποι-ῶ	-ῇς	-ῇ	ποι-οῖμι yá -οίην	-οῖς yá -οίης	-οῖ yá -οίη	ποί-ει	ποι-είτω	ποιεῖν	H. F.	ποι-ῶν	-οῦσα	-οῦν
		J.	-οῦμεν	-εῖτε	-οῦσι	-ῶμεν	-ῆτε	-ῶσι	-οῖμεν yá -οίημεν	-οῖτε yá -οίητε	-οῖεν	-εῖτε	-είτωσαν		H. Iz.	-οῦντος	-ούσης	-οῦντος
	Hál Mushtarik Majhúl. ποιε-ομαι. *Maiṇ apne liye kartá húṇ.* *Maiṇ kiyá játá húṇ.*	W.	ποι-οῦμαι	-ῇ, -εῖ	-εῖται	ποι-ῶμαι	-ῇ	-ῆται	ποι-οίμην	-οῖο	-οῖτο	ποι-οῦ	-είσθω	ποιεῖσθαι	H. F.	ποι-ούμενος	-η	-ον
		J.	-ούμεθα	-εῖσθε	-οῦνται	-ώμεθα	-ῆσθε	-ῶνται	-οίμεθα	-οῖσθε	-οῖντο	-εῖσθε	-είσθωσαν		H. Iz	-ου	-ης	-ου
δουλόω.	Hál Marúf. δουλο-ω. *Maiṇ gulám kartá húṇ.*	W.	δουλ-ῶ	-οῖς	-οῖ	δουλ-ῶ	-οῖς	-οῖ	δουλ-οῖμι yá -οίην	-οῖς yá -οίης	-οῖ yá -οίη	δούλ-ου	δουλ-ούτω	δουλοῦν	H. F.	δουλ-ῶν	-οῦσα	-οῦν
		J.	-οῦμεν	-οῦτε	-οῦσι	-ῶμεν	-ῶτε	-ῶσι	-οῖμεν yá -οίημεν	-οῖτε yá -οίητε	-οῖεν	-οῦτε	-ούτωσαν		H. Iz.	-οῦντος	-ούσης	-οῦντος
	Hál Mushtarik Majhúl. δουλο-ομαι. *Maiṇ apná gulám kartá húṇ.* *Maiṇ gulám kiyá játá húṇ.*	W.	δουλ-οῦμαι	-οῖ	-οῦται	δουλ-ῶμαι	-οῖ	ῶται	δουλ-οίμην	-οῖο	-οῖτο	δουλ-οῦ	δουλ-ούσθω	δουλοῦσθαι	H. F.	δουλ-ούμενος	-η	-ον
		J.	-ούμεθα	-οῦσθε	-οῦνται	-ώμεθα	-ῶσθε	ῶνται	-οίμεθα	-οῖσθε	-οῖντο	-οῦσθε	-ούσθωσαν		H. Iz.	-ου	-ης	-ου

§ 58. MÁZÍ ISTIMRÁRÍ KÁ BAYÁN.

Fịl Mází Istimrárí Mạrúf ke banáne ká qáịda yih hai ki hálí jaṛ ke awwal meṇ baṛháo hotá hai aur uske áḳhir meṇ *ον* lagáyá játá hai.

Fịl Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl istarah bantá hai ki hálí jaṛ ke awwal meṇ baṛháo hotá hai, aur uske áḳhir meṇ *όμην* lagáyá játá hai.

AMSILA.

	Zamána, Mane, Jaṛ.		Súrat Bayániya. Mklm.	Súrat Bayániya. Mḳhb.	Súrat Bayániya. Gb.
πιστεύω.	Mází Istimrárí Mạrúf. ἐ-πιστευ-ον. *Maiṇ mántá thá.*	W. J.	ἐπιστευ-ον -ομεν	-ες -ετε	-ε -ον
	Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl. ἐ-πιστευ-ομην. *Maiṇ bharosá rakhtá thá.* *Maiṇ máná játá thá.*	W. J.	ἐπιστευ-όμην -όμεθα	-ου -εσθε	-ετο -οντο
τύπτω.	Mází Istimrárí Mạrúf. ἐ-τυπ-τ-ον. *Maiṇ mártá thá*	W. J.	ἐτυπτ-ον -ομεν	-ες -ετε	-ε -ον
	Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl. ἐ-τυπ-τ-ομην. *Maiṇ mátam kartá thá.* *Maiṇ márá játá thá.*	W. J.	ἐτυπτ-όμην -όμεθα	-ου -εσθε	-ετο -οντο
τιμάω.	Mází Istimrárí Mạrúf. ἐ-τιμα-ον. *Maiṇ izzat kartá thá.*	W. J.	ἐτίμ-ων -ῶμεν	-ας -ᾶτε	-α -ων
	Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl. ἐ-τιμα-ομην. *Maiṇ apní izzat kartá thá.* *Mujhe izzat dí játí thí.*	W. J.	ἐτιμ-ώμην -ώμεθα	-ῶ -ᾶσθε	-ᾶτο -ῶντο
ποιέω.	Mází Istimrárí Mạrúf. ἐ-ποιε-ον. *Maiṇ kartá thá.*	W. J.	ἐποί-ουν -οῦμεν	-εις -εῖτε	-ει -ουν
	Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl. ἐ-ποιε-ομην. *Maiṇ apne liye kartá thá.* *Maiṇ kiyá játá thá.*	W. J.	ἐποι-ούμην -ούμεθα	-οῦ -εῖσθε	-εῖτο -οῦντο
δουλόω.	Mází Istimrárí Mạrúf. ἐ-δουλο-ον *Maiṇ gulam kartá thá.*	W. J.	ἐδούλ-ουν -οῦμεν	-ους -οῦτε	-ου -ουν
	Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl. ἐ-δουλο-ομην. *Maiṇ apná gulám kartá thá.* *Maiṇ gulám kiyá játá thá.*	W. J.	ἐδουλ-ούμην -ούμεθα	-οῦ -οῦσθε	-οῦτο -οῦντο

§ 59. MUSTAQBIL KÁ BAYÁN.

Fịl Mustaqbil Mạrúf istarah bantá hai ki **σω** aslí jaṛ ko lagáyá játá hai. Un fịloṇ ká Mustaqbil jin kí jaṛeṇ **λ, μ, ν, ρ** par ḳhatm haiṇ istarah bantá hai ki **σω** ke máqabl harf-i-ịllat **ε** ziyáda kiyá játá hai, aur **σ** giráyá játá hai, bạd uske **εω ω** se badal játá hai. Yih qáịda bạze aur fịloṇ ká bhí hai.

Agar aslí jaṛ ko daráz karne ke liye harf-i-ịllat ḍálá gayá ho, aur jaṛ harf sákin par tamám ho, to Mustaqbil hálí jaṛ se banegá.

Fịl Mustaqbil Mushtarik istarah bantá hai ki **σομαι** jaṛ ko lagáyá játá hai. Jin fịloṇ kí jaṛeṇ **λ, μ, ν, ρ** par ḳhatm haiṇ, unke Fasl Mushtarik meṇ wuhí tagaiyur aur tabaddul hotá hai jo Fasl Mạrúf meṇ hotá hai.

Fịl Mustaqbil Awwal Majhúl istarah bantá hai ki **θήσομαι** jaṛ ko lagáyá játá hai.

Fịl Mustaqbil Doim Majhúl istarah bantá hai ki **ήσομαι** jaṛ ko lagáyá játá hai.

Fịl Mustaqbil Soim Mushtarik Majhúl istarah bantá hai ki jaṛ ke awwal meṇ azạ́f hotá hai, aur **σομαι** áḳhir lagáyá játá hai.

AMSILÁ.

AMSILÁ. *πιστεύω*, Jaṛ *πιστευ*; *τύπτω*, Jaṛ *τυπ*; *βάλλω*, Jaṛ *βαλ*.

	Zamánon ke mạne o banáwaṭ.		Súrat Bayániya.			Súrat Tamanníya.			Masdar.	Ism Fíl.			
			Mklm.	Mḳhb.	Ġb.	Mklm.	Mḳhb.	Ġb.			Mzkr.	Mns.	Gus.
πιστεύω.	Mustaqbil Maṛúf. πιστευ-σω. *Maiṇ mánúṇgá.*	W. J.	πιστεύ-σω -σομεν	-σεις -σετε	-σει -σουσι(ν)	πιστεύ-σοιμι -σοιμεν	-σοις -σοιτε	-σοι -σοιεν	πιστεύσειν	H. F. H. Iz.	πιστεύ-σων -σοντος	-σουσα -σούσης	-σον -σοντος
	Mustaqbil Mushtarik. πιστευ-σομαι. *Maiṇ bharosá rakhúṇgá.*	W. J.	πιστεύ-σομαι -σόμεθα	-σῃ -σεσθε	-σεται -σονται	πιστευ-σοίμην -σοίμεθα	-σοιο -σοισθε	-σοιτο -σοιντο	πιστεύσεσθαι	H. F. H. Iz.	πιστευσόμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
	Mustaqbil Majhúl. πιστευ-θησομαι. *Maiṇ máná jáúṇgá.*	W. J.	πιστευ-θήσομαι -θησόμεθα	-θήσῃ -θήσεσθε	-θήσεται -θήσονται	πιστευ-θησοίμην -θησοίμεθα	-θήσοιο -θήσοισθε	-θήσοιτο -θήσοιντο	πιστευθήσεσθαι	H. F. H. Iz.	πιστευθησόμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
τύπτω.	Mustaqbil Maṛúf. τυπ-σω. *Maiṇ márúṇgá.*	W. J.	τύψ-ω -ομεν	-εις -ετε	-ει -ουσι	τύψ-οιμι -οιμεν	-οις -οιτε	-οι -οιεν	τύψειν	H. F. H. Iz.	τύψ-ων -οντος	-ουσα -ούσης	-ον -οντος
	Mustaqbil Mushtarik. τυπ-σομαι. *Maiṇ mátam karúṇgá.*	W. J.	τύψ-ομαι -όμεθα	-ῃ -εσθε	-εται -ονται	τυψ-οίμην -οίμεθα	-οιο -οισθε	-οιτο -οιντο	τύψεσθαι	H. F. H. Iz.	τυψόμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
	Mustaqbil Awwal Majhúl τυπ-θησομαι. *Maiṇ mára jáúṇgá.*	W. J.	τυφ-θήσομαι -θησόμεθα	-θήσῃ -θήσεσθε	-θήσεται -θήσονται	τυφ-θησοίμην -θησοίμεθα	-θήσοιο -θήσοισθε	-θήσοιτο -θήσοιντο	τυφθήσεσθαι	H. F. H. Iz	τυφθησόμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
	Mustaqbil Doim Majhúl τυπ-ησομαι. *Maiṇ márá jáúṇgá.*	W. J.	τυπ-ήσομαι -ησόμεθα	-ήσῃ -ήσεσθε	-ήσεται -ήσονται	τυπ-ησοίμην -ησοίμεθα	-ήσοιο -ήσοισθε	-ήσοιτο -ήσοιντο	τυπήσεσθαι	H. F. H. Iz.	τυπησόμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
	Mustaqbil Soim Mushtarik Majhúl. τε-τυπ-σομαι. *Maiṇ márá gayá húṇgá.*	W. J.	τετύψ-ομαι -όμεθα	-ῃ -εσθε	-εται -ονται	τετυψ-οίμην -οίμεθα	-οιο -οισθε	-οιτο -οιντο	τετύψεσθαι	H. F. H. Iz.	τετυψόμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
βάλλω.	Mustaqbil Maṛúf. βαλ-εσω, βαλ-εω, βαλ-ῶ. *Maiṇ phenkúṇgá.*	W. J.	βαλ-ῶ -οῦμεν	-εῖς -εῖτε	-εῖ -οῦσι	βαλ-οῖμι -οῖμεν	-οῖς -οῖτε	-οῖ -οῖεν	βαλεῖν	H. F. H. Iz.	βαλ-ῶν -οῦντος	-οῦσα -ούσης	-οῦν -οῦντος
	Mustaqbil Mushtarik. βαλ-εσομαι, βαλ-εομαι, βαλ-ουμαι.	W. J.	βαλ-οῦμαι βαλ-ούμεθα	-εῖ -εῖσθε	-εῖται -οῦνται	βαλ-οίμην -οίμεθα	-οῖο -οῖσθε	-οῖτο -οῖντο	βαλεῖσθαι	H. F. H. Iz.	βαλούμενος -ου	-η -ης	-ον -ου

Do fịl haiṇ jin ke Mustaqbil meṇ σ nahíṇ páyá játá hai, yạne, *ἐσθίω* aur *πίνω*, jin ke zamána Mustaqbil *ἔδομαι* aur *πίομαι* haiṇ.

§ 60. MÁZÍ QARÍB KÁ BAYÁN.

Fiḷ Mází Qaríb Maṛúf ke banáne ke liye jaṛ ke awwal meṇ azáf hotá hai aur uske áḳhir meṇ **κα** yá **ά** lagáyá játá hai.

Agar áslí jaṛ ko daráz karne ke liye harf-i-illat ḍálá gayá ho, to Mází Qaríb hálí jaṛ se banegá, basharte ki jaṛ harf sákin par tamám ho.

Fiḷ Mází Qaríb Maṛúf Doim ke banáne ká qáida yih hai ki jaṛ ke awwal meṇ azáf lagáyá játá hai, jaṛ ká harf-i-illat **ᾰ**, jis ke máqabl **ρ** ho, **ā** se, aur aur hálatoṇ meṇ **η** se badal játá hai, **ε** **ο** se, **ι** **οι** se, aur **υ** **ευ** se badal kiyá játá hai, aur jaṛ ke áḳhir meṇ **α** lagáyá játá hai.

Fiḷ Mází Qaríb Mushtarik Majhúl istarah bantá hai ki jáṛ ke awwal meṇ azáf hotá hai aur uske aḳhir meṇ **μαι** lagáyá játá hai.

AMSILA.

Zamánon ke mane o banáwat.		Súrat Bayániya.			Súrat Shartíya.			Súrat Tamanníya.			Amr.		Masdar.	Ism Fiḷ.			
		Mklm.	Mkhb	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mukhátib.	Gáib.			Mzkr.	Mns.	Gns.
πιστεύω. Mází Qaríb Maṛúf. πε-πιστευ-κα. *Maiṇ ne mána hai.*	W.	πεπίστευ-κα	-κας	-κε(ν)	πεπιστεύ-κω	-κῃς	-κῃ	πεπιστεύ-κοιμι	-κοις	-κοι	πεπίστευ-κε	-κέτω	πεπιστευκέναι	H.F.	πεπιστευ-κώς	-κυῖα	-κός
	J.	-καμεν	-κατε	-κασι(ν)	-κωμεν	-κητε	-κωσι(ν)	-κοιμεν	-κοιτε	-κοιεν	-κετε	-κέτωσαν		H.Iz.	-κότος	-κυίας	-κότος
Mází Qaríb Mushtarik Majhúl. πε-πιστευ-μαι. *Maiṇ ne bharosá rakhá hai. Maiṇ máná gayá húṇ.*	W.	πεπίστευ-μαι	-σαι	-ται	πεπιστευ-μένος ὦ	-μένος ᾖς	-μένος ᾖ	πεπιστευ-μένος εἴην	.... εἴης	.... εἴη	πεπίστευ-σο	-σθω	πεπιστεῦσθαι	H.F.	πεπιστευ-μένος	-μένη	-μένον
	J.	-μεθα	-σθε	-νται	-μένοι ὦμεν	-μένοι ἦτε	-μένοι ὦσι(ν)	-μένοι εἴημεν	.... εἴητε	.... εἴησαν	-σθε	-σθωσαν yá σθων		H.Iz.	-μένου	-μένης	-μένου
τύπτω. Mází Qaríb Maṛúf Awwal. τε-τυπ-ά. *Maiṇ ne mára hai.*	W.	τέτυφ-α	-ας	-ε	τετύφ-ω	-ῃς	-ῃ	τετύφ-οιμι	-οις	-οι	τέτυφ-ε	-έτω	τετυφέναι	H.F.	τετυφ-ώς	-υῖα	-ός
	J.	-αμεν	-ατε	-ασι	-ωμεν	-ητε	-ωσι	-οιμεν	-οιτε	-οιεν	-ετε	-έτωσαν		H.Iz.	-ότος	-υίας	-ότος
Mází Qaríb Maṛúf Doim. τε-τυπ-α. *Maiṇ ne mára hai.*	W.	τέτυπ-α	-ας	-ε	τετύπ-ω	-ῃς	-ῃ	τετύπ-οιμι	-οις	-οι	τέτυπ-ε	-έτω	τετυπέναι	H.F.	τετυπ-ώς	-υῖα	-ός
	J.	-αμεν	-ατε	-ασι	-ωμεν	-ητε	-ωσι	-οιμεν	-οιτε	-οιεν	-ετε	-έτωσαν		H.Iz.	-ότος	-υίας	-ότος
Mází Qaríb Mushtarik Majhúl. τε-τυπ-μαι. *Maiṇ ne mátam kiyá hai. Maiṇ mára gayá húṇ.*	W.	τέτυ-μμαι	-ψαι	-πται	τετυμμέν-ος ὦ	-ος ᾖς	-ος ᾖ	τετυμμέν-ος εἴην	.... εἴης	.... εἴη	τέτυ-ψο	-φθω	τετύφθαι	H.F.	τετυμ-μένος	-μένη	-μένον
	J.	-μμεθα	-φθε	-μμένοι εἰσί	-οι ὦμεν	-οι ἦτε	-οι ὦσι(ν)	-οι εἴημεν	.... εἴητε	.. .. εἶεν	-φθε	-φθωσαν		H.Iz.	-μένου	-μένης	-μένου

§ 61. MÁZÍ BAỊD KÁ BAYÁN.

Fịl Mází Baịd Awwal Mạrúf istarah bantá hai ki jaṛ ke awwal meṇ azáf, aur azáf ke máqabl baṛháo hotá hai, aur jaṛ ke áḳhir κειν yá είν lagáyá játá hai.

Fịl Mází Baịd Doim ke banáne ke liye jaṛ ke awwal meṇ azáf, aur azáf ke máqabl baṛháo hotá hai, jaṛ ke harf-i-ịllat ká wuh tagaiyur aur tabaddul hotá hai jo Mází Qaríb Doim ke banáne meṇ hotá hai, aur jaṛ ke áḳhir meṇ ειν lagáyá játá hai.

Fịl Mází Baịd Mushtarik Majhúl ke banáne ke liye jaṛ ke awwal meṇ azáf, aur azáf ke máqabl baṛháo hotá hai, aur jaṛ ke áḳhir meṇ -μην lagáyá játá hai.

AMSILÁ.

	Zámánoṇ ke mạne o banáwaṭ.		Súrat Bayáníya.		
			Mklm.	Mḳhb.	Ģb.
πιστεύω.	Mází Baịd Mạrúf. ἐ-πε-πιστευ-κειν. *Maiṇ ne máná thá.*	W. J.	ἐπεπιστεύ-κειν -κειμεν	-κεις -κειτε	-κει -κεσαν
πιστεύω.	Mází Baịd Mushtarik Majhúl. ἐ-πε-πιστευ-μην. *Main ne bharosá rakhá thá.* *Maiṇ máná gayá thá.*	W. J.	ἐπεπιστεύ-μην -μεθα	-σο -σθε	-το -ντο
τύπτω.	Mází Baịd Awwal Mạrúf. ἐ-τε-τυπ-είν. *Maiṇ ne márá thá.*	W. J.	ἐτετύφ-ειν -ειμεν	-εις -ειτε	-ει -εσαν
τύπτω.	Mází Baịd Doim Mạrúf. ἐ-τε-τυπ-ειν. *Maiṇ ne márá thá.*	W. J.	ἐτετύπ-ειν -ειμεν	-εις -ειτε	-ει -εσαν
τύπτω.	Mází Baịd Mushtarik Majhúl. ἐ-τε-τυπ-μην. *Maiṇ ne mátam kiyá thá.* *Maiṇ márá gayá thá.*	W. J.	ἐτετύ-μμην -μμεθα	-ψο -φθε	-πτο τετυμμένοι ἦσαν

§ 62. MÁZÍ MUTLAQ KÁ BAYÁN.

Fịl Mází Mutlaq Awwal Mạrúf istarah bantá hai ki hálí jaṛ ke awwal meṇ baṛháo hotá hai, aur σα uske áḳhir meṇ lagáyá játá hai; agar hálí jaṛ ká áḳhirí hárf λ, μ, ν, yá ρ howe, to σα kí jagah sirf α lagáyá jáwegá, aur α ke máqabl ịllat-i-maqsúra ịllat-i-mamdúda se badal kí jáegí.

Fịl Mází Mutlaq Awwal Mushtarik istarah bantá hai ki hálí jaṛ ke awwal meṇ baṛháo hotá hai, aur uske áḳhir meṇ σάμην lagáyá játá hai; agar jaṛ λ, μ, ν, yá ρ par tamám ho, to Mází Mutlaq Awwal Mushtarik άμην ke lagáne se banegá.

Fịl Mází Mutlaq Awwal Majhúl istarah bantá hai ki jaṛ ke awwal meṇ baṛháo hotá hai, aur uske áḳhir meṇ θην lagáyá játá hai.

Mází Mutlaq Doim Mạrúf ke banáne ke liye jaṛ ke awwal meṇ baṛháo hotá hai, aur uske áḳhir meṇ ον lagáyá játá hai.

Mází Mutlaq Doim Mushtarik ke banáne ke liye jaṛ ke awwal meṇ baṛháo hotá hai, aur ομην uske áḳhir meṇ lagáyá játá hai.

Mází Mutlaq Doim Majhúl istarah bantá hai ki jaṛ ke awwal meṇ baṛháo hotá hai, aur jaṛ ke áḳhir meṇ ην lagáyá játá hai.

AMSILÁ.

AMSILÁ.

AMSILÁ.

	Zamánon ke mạne o banáwaṭ.		Súrat Bayániya.			Súrat Shartíya.			Súrat Tamanníya.			Amr.		Masdar.	Ism I fịl.			
			Mklm.	Mḳhb.	G̣b.	Mklm.	Mḳhb.	G̣b.	Mklm.	Mḳhb.	G̣b.	Muḳhátib.	G̣áib.			Mzkr.	Mns.	Gns.
πιστεύω.	Mází Mutlaq Maṛúf. ἐ-πιστευ-σα. *Maiṇ ne máná thá.*	W. J.	ἐπίστευ-σα -σαμεν	-σας -σατε	-σε -σαν	πιστεύ-σω -σωμεν	-σῃς -σητε	-σῃ -σωσι(ν)	πιστεύ-σαιμι -σαιμεν	-σαις -σαιτε	-σαι -σαιεν -σειαν	πίστευ-σον -σατε	-σάτω -σάτωσαν	πιστεῦσαι	H. F. H. Iz.	πιστεύ-σας -σαντος	-σασα -σάσης	-σαν -σαντος
	Mází Mutlaq Mushtarik. ἐ-πιστευ-σαμην. *Maiṇ ne bharosá rakhá thá.*	W. J.	ἐπιστευ-σάμην -σάμεθα	-σω -σασθε	-σατω -σαντο	πιστεύ-σωμαι -σωμεθα	-σῃ -σησθε	-σηται -σωνται	πιστευ-σαίμην -σαίμεθα	-σαιο -σαισθε	-σαιτο -σαιντο	πίστευ-σαι -σασθε	-σάσθω -σάσθωσαν -σασθων	πιστεύσασθαι	H. F. H. Iz.	πιστευσάμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
	Mází Mutlaq Majhúl. ἐ-πιστευ-θην. *Maiṇ máná gayá thá.*	W. J.	ἐπιστεύ-θην -θημεν	-θης -θητε	-θη -θησαν	πιστευ-θῶ -θῶμεν	-θῇς -θῆτε	-θῇ -θωσι(ν)	πιστευ-θείην -θείημεν	-θείης -θείητε	-θείη -θεῖεν	πιστεύ-θητι -θητε	-θήτω -θήτωσαν	πιστευθῆναι	H. F. H. Iz.	πιστευ-θείς -θέντος	-θεῖσα -θείσας	-θέν -θέντος
τύπτω.	Mází Mutlaq Awwal Maṛúf. ἐ-τυπ-σα. *Maiṇ ne márá thá.*	W. J.	ἔτυψ-α -αμεν	-ας -ατε	-ε -αν	τύψ-ω -ωμεν	-ῃς -ητε	-ῃ -ωσι(ν)	τύψ-αιμι -αιμεν	-αις -αιτε	-αι -αιεν	τύψ-ον -ατε	-άτω -ατωσαν	τύψαι	H. F. H. Iz.	τύψ-ας -αντος	-ασα -άσης	-αν -αντος
	Mází Mutlaq Awwal Mushtarik. ἐ-τυπ-σαμην. *Maiṇ ne mátam kiyá thá.*	W. J.	ἐτυψ-άμην -άμεθα	-ω -ασθε	-ατο -αντο	τύψ-ωμαι -ώμεθα	-ῃ -ησθε	-ηται -ωνται	τυψ-αίμην -αίμεθα	-αιο -αισθε	-αιτο -αιντο	τύψ-αι -ασθε	-άσθω -άσθωσαν	τύψασθαι	H. F. H. Iz.	τυψάμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
	Mází Mutlaq Awwal Majhúl. ἐ-τυπ-θην. *Maiṇ márá gayá thá.*	W. J.	ἐτύφ-θην -θημεν	-θης -θητε	-θη -θησαν	τυφ-θῶ -θῶμεν	-θῇς -θῆτε	-θῇ -θῶσι	τυφ-θείην -θείημεν	-θείης -θείητε	-θείη -θεῖεν	τύφ-θητι -θητε	-θήτω -θήτωσαν	τυφθῆναι	H. F. H. Iz.	τυφ-θείς -θέντος	-θεῖσα -θείσης	-θέν -θέντος
	Mází Mutlaq Doim Maṛúf. ἐ-τυπ-ον. *Maiṇ ne márá thá.*	W. J.	ἔτυπ-ον -ομεν	-ες -ετε	-ε -ον	τύπ-ω -ωμεν	-ῃς -ητε	-ῃ -ωσι	τύπ-οιμι -οιμεν	-οις -οιτε	-οι -οιεν	τύπ-ε -ετε	-έτω -έτωσαν	τυπεῖν	H. F. H. Iz.	τυπ-ών -όντος	-οῦσα -ούσης	-όν -όντος
	Mází Mutlaq Doim Mushtarik. ἐ-τυπ-ομην. *Maiṇ ne mátam kiyá thá.*	W. J.	ἐτυπ-όμην -όμεθα	-ου -εσθε	-ετο -οντο	τύπ-ωμαι -ώμεθα	-ῃ -ησθε	-ηται -ωνται	τυπ-οίμην -οίμεθα	-οιο -οισθε	-οιτο -οιντο	τυπ-οῦ -εσθε	-έσθω -έσθωσαν	τυπέσθαι	H. F. H. Iz.	τυπόμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
	Mází Mutlaq Doim Majhúl. ἐ-τυπ-ην. *Maiṇ márá gayá thá.*	W. J.	ἐτύπ-ην -ημεν	-ης -ητε	-η -ησαν	τυπ-ῶ -ῶμεν	-ῇς -ῆτε	-ῇ -ῶσι	τυπ-είην -είημεν	-είης -είητε	-είη -εῖεν	τύπ-ηθι -ητε	-ήτω -ήτωσαν	τυπῆναι	H. F. H. Iz.	τυπ-είς -έντος	-εῖσα -είσης	-έν -έντος

Siwáe mazkúra bálá asmá-i-fịl ke do aur haiṇ jin ko ham sift fịlíya kaheṇ, yạne, **πιστευτός -τή -τόν**, *mánne yá máná jáne ke láiq.*

πιστευτέος -τέα -τέον, *jis ká mánná zarúr hai.*

τυπτός -τή -τόν, *márne yá márá jáne ke láiq.*

τυπτέος -τέα -τέον, *jis ká márná zarúr hai.*

§ 63. FILON KÁ DÚSRÁ HISSA.

Yih wuh fil hain jin ká Hál μι par tamám hai. In filon ke zamána Hál, Mází Istimrárí, aur Mází Mutlaq Doim kí girdán istarah hotí hai, ki jaṛ ke sáth zamáir-i-muttasil, bidún inzimám harf-i-illat ke, lagáe játe hain. Baqí zamánon kí girdánen filon ke pahile hisse kí sí hotí hain.

Yih fil do qismon men munqasim hain, pahilí qism ke wuh fil hain jo jaṛ ke ákhir men muttasil zamáir ke lagáne se bante hain, aur dúsrí wuh jin kí jaṛ aur muttasil zamáir ke darmiyán men νυ dákhil kiyá játá hai. Pahilí qism ke Hál aur Mází Istimrárí men jaṛ ke awwal azáf hotá hai, aur jo harf-i-illat azáf men hotá hai so ι hai. Agar jaṛ do hurúf-i-sahíh sákin yá harf-i-illat se shurú ho, to azáf sirf ι se hotá hai. Dúsrí qism ke filon ká azáf nahín hotá hai.

Pahilí qism ke filon ke síge wáhid men jaṛ kí illat-i-maqsúra illat-i-mamdúda se badal játí hai, aur jab dúsrí qism ke filon kí jaṛ harf-i-illat par khatm hotí hai, to νυ ke máqabl ν ziyáda kiyá játá hai.

Pahile hisse ke filon kí misálen { ἵστημι, jaṛ στα. τίθημι, jaṛ θε. δίδωμι, jaṛ δο. }

Dúsre hisse ke filon kí misálen { δείκνυμι, jaṛ δεικ. σκεδάννυμι, jaṛ σκεδα. }

ἵστημι, *Main khaṛa kartá hún.* Jaṛ, στα.

Zamánon ke mane o banáwaṭ.		Súrat Bayániya.			Súrat Shartiya.			Súrat Tamanniya.			Amr.		Masdar.	Ism Fil.			
		Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mkhb.	Gb.			Mzkr.	Mns.	Gns.
Hál Marúf. (σ)ί-στα-μι. *Main khaṛa kartá hún.*	W. J.	ἵστη-μι ἵστα-μεν	-ς -τε	-σι -σι	ἱστ-ῶ -ῶμεν	-ῇς -ῆτε	-ῇ -ῶσι	ἱσταί-ην -ημεν	-ης -ητε	-η -ησαν	ἵστ-η -ατε	-άτω -άτωσαν	ἱστάναι	H. F. H. Iz.	ἱστ-άς -άντος	-ᾶσα -άσης	-άν -άντος
Hál Mushtarik Majhúl. (σ)ί-στα-μαι. *Main khaṛa hota hún.*	W. J.	ἵστα-μαι -μεθα	-σαι -σθε	-ται -νται	ἱστ-ῶμαι -ώμεθα	-ῇ -ῆσθε	-ῆται -ῶνται	ἱσταί-μην -μεθα	-ο -σθε	-το -ντο	ἵστ-ασο, ἵστ-ω -ασθε	-άσθω -άσθωσαν	ἵστασθαι	H. F. H. Iz.	ἱστάμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
Mází Istimrárí Marúf. (σ)ί-στα-μ. (σ)ί-στα-ν. *Main khaṛa kartá thá.*	W. J.	ἵστ-ην -αμεν	-ης -ατε	-η -ασαν													
Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl. (σ)ί-στα-μην. *Main khaṛa hotá thá.* *Main khaṛa kiya jatá thá.*	W. J.	ἱστά-μην -μεθα	-σο -σθε	-το -ντο													
Mází Mutlaq Doim Marúf. ἔ-στα-μ. ἔ-στα-ν. *Main khaṛa hun.*	W. J.	ἔστ-ην -ημεν	-ης -ητε	-η -ησαν	στ-ῶ -ῶμεν	-ῇς -ῆτε	-ῇ -ῶσι	σταί-ην -ημεν	-ης -ητε	-η -εν	στῆ-θι, (στά) -τε	-τω -τωσαν	στῆναι	H. F. H. Iz.	στ-άς -άντος	-ᾶσα -άσης	-άν -άντο

	Mustaqbil.	Mází Mutlaq Awwal.	Mází Qaríb.
Marúf . .	στήσω	ἔστησα	ἕστηκα
Mushtarik	στήσομαι	ἐστησάμην	ἕσταμαι
Majhúl . .	σταθήσομαι	ἐστάθην	
Sift Filiya, στατός, στατέος.			

τίθημι, *Maiṇ rakhtá húṇ.* Jaṛ θε.

Zamánoṇ ke maṇe o banáwaṭ.		Súrat Bayániya.			Súrat Shartiya.			Súrat Tamanniya.			Amr.		Masdar.	Ism Fiʿl.			
		Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mkhb.	Gb.			Mzkr.	Mns.	Gb.
Hál Marúf. τι-θε-μι. *Maiṇ rakhtá húṇ.*	W. J.	τίθ-ημι -εμεν	-ης -ετε	-ησι -εῖσι	τιθ-ῶ -ῶμεν	-ῇς -ῆτε	-ῇ -ῶσι	τιθ-είην -εῖμεν	-είης -εῖτε	-είη -εῖεν	τίθ-ει -ετε	-έτω -έτωσαν	τιθέναι	H.F. H.Iz.	τιθ-είς -έντος	-εῖσα -είσης	-έν -έντος
Hál Mushtarik Majhúl. τι-θε-μαι. *Maiṇ apne liye rakhtá húṇ.* *Maiṇ rakhá játá húṇ.*	W. J.	τίθ-εμαι -έμεθα	-εσαι, -ῃ -εσθε	-εται -ενται	τιθ-ῶμαι -ώμεθα	-ῇ -ῆσθε	-ῆται -ῶνται	τιθ-είμην -είμεθα	-εῖο -εῖσθε	-εῖτο -εῖντο	τίθ-εσο, τίθ-ου -εσθε	-έσθω -έσθωσαν	τίθεσθαι	H.F. H.Iz.	τιθέμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
Mází Istimrárí Marúf. ἐ-τι-θε-μ. ἐ-τι--θε-ν. *Maiṇ rakhtá thá.*	W. J.	ἐτίθ-ην -εμεν	-ης -ετε	-η, -ει -εσαν													
Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl. ἐ-τι-θε-μην. *Maiṇ apne liye rakhtá thá.* *Maiṇ rakhá játá thá.*	W. J.	ἐτιθ-εμην -έμεθα	-εσο, -ου -εσθε	-ετο -εντο													
Mází Mutlaq Awwal o Doim Marúf. ἐ-θε-κα. *Maiṇ ne rakhá.*	W. J.	ἔθη-κα ἔθε-μεν	-κας -τε	-κε -σαν	θῶ θῶμεν	θῇς θῆτε	θῇ θῶσι	θεί-ην -ημεν	-ης -ητε	-η -εν	θές θέτε	θέτω θέτωσαν	θεῖναι	H.F. H.Iz.	θείς θέντος	θεῖσα θείσης	θέν θέντος
Mází Mutlaq Doim Mushtarik. ἐ-θε-μην. *Maiṇ ne apne liye rakhá thá.*	W. J.	ἐθ-έμην -έμεθα	-ου -εσθε	-ετο -εντο	θῶμαι θώμεθα	θῇ θῆσθε	θῆται θῶνται	θεί-μην -μεθα	-ο -σθε	-το -ντο	θοῦ θέσθε	θέσθω θέσθωσαν	θέσθαι	H.F. H.Iz.	θέμενος -ου	-η -ης	-ον -ου

	Mustaqbil.	Mází Mutlaq Awwal.	Mází Qaríb.
Marúf . . .	θήσω	ἔθηκα	τέθεικα
Mushtarik . .	θήσομαι	ἐθηκάμην	τέθειμαι
Majhúl . . .	τεθήσομαι	ἐτέθην	
Sifṭ Fiʿliya, θετός, θετέος.			

δίδωμι, *Maiṇ detá húṇ.* Jar, δο.

Zamánoṇ ke mạno o banáwaṭ.		Súrat Bayáníya.			Súrat Shartíya.			Súrat Tamanníya.			Amr.		Masdar.	Ism Fil.			
		Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mkhb.	Gb.			Mzkr.	Mus.	Gns.
Hál Marúf. δι-δο-μι. *Maiṇ detá húṇ.*	W. J.	δίδ-ωμι -ομεν	-ως -οτε	-ωσι -όασι	διδ-ῶ -ῶμεν	-ῷς -ῶτε	-ῷ -ῶσι	διδ-οίην -οῖμεν	-οίης -οῖτε	-οίη -οῖεν	δίδ-ου -οτε	-ότω -ότωσαν	διδόναι	H. F. H. Iz.	διδ-ούς -όντος	-οῦσα -ούσης	-όν -όντος
Hál Mushtarik Majhúl. δι-δο-μαι. *Maiṇ apne liye detá húṇ.* *Maiṇ diyá játá húṇ.*	W. J.	δίδο-μαι -μεθα	-σαι -σθε	-ται -νται	διδ-ῶμαι -ώμεθα	-ῷ -ῶσθε	-ῶται -ῶνται	διδοί-μην -μεθα	-ο -σθε	-το -ντο	δίδ-οσο, δίδου -οσθε	-όσθω -όσθωσαν	δίδοσθαι	H. F. H. Iz.	διδόμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
Mází Istimrárí Marúf. ἐ-δι-δο-μ. ἐ-δι-δο-ν. *Maiṇ detá thá.*	W. J.	ἐδίδ-ων -ομεν	-ως -οτε	-ω, -ου -οσαν													
Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl. ἐ-δι-δο-μην. *Maiṇ apne liye detá thá.* *Maiṇ diyá játá thá.*	W. J.	ἐδιδ-όμην -όμεθα	-οσο,-ου -οσθε	-οτο -οντο													
Mází Mutlaq Awwal o Doim Marúf. ἐ-δο-κα. *Maiṇ ne diyá.*	W. J.	ἔδω-κα ἔδο-μεν	-κας -τε	-κε -σαν	δῶ δῶμεν	δῷς δῶτε	δῷ δῶσι	δοί-ην, δῴην -ημεν	δοί-ης, δῴης -ητε	δοί-η, δῴη -εν	δός δότε	δότω δότωσαν	δοῦναι	H. F. H. Iz.	δούς δόντος	-δοῦσα -δούσης	δόν δόντος
Mází Mutlaq Doim Mushtarik. ἐ-δο-μην. *Maiṇ ne apne liye diyá thá.*	W. J.	ἐδ-όμην -όμεθα	-ου -οσθε	-οτο -οντο	δῶμαι δώμεθα	δῷ δῶσθε	δῶται δῶνται	δοί-μην -μεθα	-ο -σθε	-το -ντο	δοῦ δόσθε	δόσθω δόσθωσαν	δόσθαι	H. F. H. Iz.	δόμενος -ου	-η -ης	-ον -ου

	Mustaqbil.	Mází Mutlaq Awwal.	Mází Qaríb.
Marúf . . .	δώσω	ἔδωκα	δέδωκα
Mushtarik . .	δώσομαι	ἐδωκάμην	δέδομαι
Majhúl . . .	δοθήσομαι	ἐδόθην	
Sift Fi̤líya, δοτός, δοτέος.			

δείκνυμι, *Maiṇ dikhátá húṇ.* Jaṛ, δεικ.

Zamánoṇ ke maṇe o banáwaṭ.		Súrat Bayáníya. Mklm.	Mkhb.	Gb.	Súrat Shartíya. Mklm.	Mkhb.	Gb.	Súrat Tamanníya. Mklm.	Mkhb.	Gb.	Amr. Mkhb.	Gb.	Masdar.	Ism Fil.	Mzkr.	Mns.	Gns.
Hál Maṛúf. δεικ-νυ-μι. *Maiṇ dikhátá húṇ.*	W. J.	δείκνυ-μι, (δεικνύω) -μεν	-ς -τε	-σι -σι	δεικνύ-ω -ωμεν	-ῃς -ητε	-ῃ -ωσι	δεικνύ-οιμι -οιμεν	-οις -οιτε	-οι -οιεν	δείκνυ-υ -υτε	-ύτω -ύτωσαν	δεικνύναι δεικνύειν	H. F. H. Iz.	δεικν-ύς δεικνύων -ύντος	-ῦσα -ύσης	-ύν -ύντος
Hál Mushtarik Majhúl. δεικ-νυ-μαι. *Maiṇ pesh kartá húṇ.* *Maiṇ dikháyá játá húṇ.*	W. J.	δείκνυ-μαι -μεθα	-σαι -σθε	-ται -νται	δεικνύωμαι, wg.			δεικνυοίμην,	wg.		δείκνυσο,	wg.	δείκνυσθαι δεικνύεσθαι	H. F. H. Iz.	δεικνύμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
Mází Istimrárí Maṛúf. ἐ-δεικ-νυ-ν. *Maiṇ dikhátá thá.*	W. J.	ἐδείκνυ-ν, (ἐδείκνυον) -μεν	-ς -τε	-υ -σαν													
Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl ἐ-δεικ-νυ-μην. *Maiṇ pesh kartá thá.* *Maiṇ dikháyá játá thá.*	W. J.	ἐδεικνύ-μην -μεθα	-σο -σθε	-το -ντο													

Mustaqbil δείξω, wg. Sift Fiḷíya δεικτός, δεικτέος.

§ 64. ἵημι, *Maiṇ bhejtá húṇ.* Jaṛ, ἑ.

Zamánoṇ ke maṇe o banáwaṭ.		Súrat Bayáníya. Mklm.	Mkhb.	Gb.	Súrat Shartíya. Mklm.	Mkhb.	Gb.	Súrat Tamanníya. Mklm.	Mkhb.	Gb.	Amr. Mkhb.	Gb.	Masdar.	Ism Fiḷ.	Mzkr.	Mns.	Gns.
Hál Maṛúf. ἱ-ε-μι. *Maiṇ bhejtá húṇ.*	W. J.	ἵημι ἵεμεν	ἵης ἵετε	ἵησι ἱᾶσι yá ἱοῦσι	ἱῶ ἱῶμεν	ἱῇς ἱῆτε	ἱῇ ἱῶσι	ἱείην ἱεῖμεν	ἱείης ἱεῖτε	ἱείη ἱεῖεν	ἵει ἵετε	ἱέτω ἱέτωσαν	ἱέναι	H. F. H. Iz.	ἱείς ἱέντος	ἱεῖσα ἱείσης	ἱέν ἱέντος
Hál Mushtarik Majhúl. ἱ-ε-μαι. *Maiṇ cháhtá húṇ.* *Maiṇ bhejá játá húṇ.*	W. J.	ἵε-μαι -μεθα	-σαι -σθε	-ται -νται	ἱῶμαι ἱώμεθα	ἱῇ ἱησθε	ἱῆται ἵωνται	ἱοί-μην, ἱείμην -μεθα	ἱοῖ-ο, ἱεῖο -σθο	ἱοῖ-το, ἱεῖτο -ντο	ἵεσο, ἵου ἵεσθε	ἱέσθω ἱέσθωσαν	ἵεσθαι	H. F. H. Iz.	ἱέμενος -ου	-η -ης	-ον -ου
Mází Istimrárí Maṛúf. ἱ-ε-μ. ἱ-ε-ν. *Maiṇ bhejtá thá.*	W. J.	ἵον	ἵες	ἵε													
Mází Istimrárí Mushtarik Majhúl. ἱ-ε-μην. *Maiṇ cháhtá thá.* *Maiṇ bhejá játá thá.*	W. J.	ἱέ-μην -μεθα	-σο -σθε	-το -ντο													
Mází Mutlaq Awwal Maṛúf. ,, ,, Doim ,, ἑ-κα. ἑ-ν. *Maiṇ ne bhejá thá.*	W. J.	(Awwal) ἧκα (Doim) εἷμεν	ἧκας εἷτε	ἧκε εἷεν	(Doim) ὧ ὧμεν	ᾗς ἧτε	ᾗ ὧσι	εἵ-ην εἷ-μεν	-ης -τε	-η -εν	ἕς ἕτε	ἕτω ἕτωσαν	εἷναι	H. F. H. Iz.	εἵς ἕντος	εἷσα εἵσης	ἕν ἕντος
Mází Mutlaq Doim Mushtarik. ἑ-μην. *Maiṇ ne cháhá.*	W. J.	εἵ-μην -μεθα	-σο -σθε	-το -ντο	ὧμαι ὥμεθα	ᾗ ἧσθε	ἧται ὧνται	οἵμην οἵμεθα	οἷο οἷσθε	οἷτο οἷντο	οὗ ἕσθε	ἕσθω ἕσθωσαν	ἕσθαι	H. F. H. Iz.	ἕμενος -ου	-η -ης	-ον -ου

Mustaqbil ἥσω; Mází Qaríb εἷκα, wg. Mází Mut. Aw. Maj. ἕθην. Sift Fiḷíya ἑτός, ἑτέος.

εἶμι, Main jáúngá. Jaṛ, ἰ.

Zamánon ke mane o banáwaṭ.		Súrat Bayániya.			Súrat Shartiya.			Súrat Tamanniya.			Amr.		Masdar.	Ism Fil.			
		Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mklm.	Mkhb.	Gb.	Mkhb.	Gb.			Mzkr.	Mns.	Gns.
Hál. ἶ-ι-μι. *Maiṇ jáúngá.*	W. J.	εἶμι ἶμεν	εἶ ἴτε	εἶσι ἴασι	ἴω ἴωμεν	ἴῃς ἴητε	ἴῃ ἴωσι	ἴοιμι ἴοιμεν	ἴοις ἴοιτε	ἴοι ἴοιεν	ἴθι ἴτε	ἴτω ἴτωσαν	ἰέναι	H. F. H. Iz.	ἰών ἰόντος	ἰοῦσα ἰούσης	ἰόν ἰόντος
Mázi Istimrári. (Baịd). ἠ-ι-ειν. ᾖ-ειν. *Maiṇ játá thá.*	W. J.	ᾖειν ᾔειμεν	ᾔεις ᾔειτε	ᾔει ᾔεσαν													

φημί, Main kahtá húṇ. Jaṛ, φα.

Hál. φα-μι. *Maiṇ kahtá húṇ.*	W. J.	φημί φαμέν	φῄς φατέ	φησί φασί	φῶ φῶμεν	φῇς φῆτε	φῇ φῶσι	φαί-ην -ημεν	-ης -ητε	-η -εν	φά-θι φά-τε	-τω -τωσαν	φάναι	H. F. H. Iz.	φάς φάντος	φᾶσα φάσης	φάν άντος
Mázi Istimrári. ἐ-φα-μ. ἐ-φα-ν. *Maiṇ kahtá thá.*	W. J.	ἔφην ἔφαμεν	ἔφης ἔφατε	ἔφη ἔφασαν													

Mustaqbil φήσω wg.

οἶδα, Main jántá húṇ. Jaṛ, Ϝιδ.

Mázi Qaríb Doim. Ϝο-ιδ-α. *Maiṇ jántá húṇ* (i.e., *Maiṇ ne dekhá hai*).	W. J.	οἶδα ἴσμεν	οἶσθα ἴστε	οἶσθε ἴσασι	εἰδῶ εἰδῶμεν	εἰδῇς εἰδῆτε	εἰδῇ εἰδῶσι	εἰδείην -ημεν	-ης -ητε	-η -εν	ἴσθι ἴστε	ἴστω ἴστωσαν	εἰδέναι	H. F. H. Iz.	εἰδ-ώς -ότος	υῖα υίας	-ός -ότος
Mázi Baịd. Ϝειδειν. *Maiṇ jántá thá* (i.e., *Maiṇ ne dekhá thá*).	W. J.	ᾔδειν ᾔδειμεν	ᾔδεις ᾔδεισθα ᾔδειτε	ᾔδει ᾔδεσαν													

κεῖμαι, Maiṇ paṛá húṇ. Jaṛ, *κε*.

Zamánoṇ ke mạne o banáwaṭ.	Súrat Bayániya.	Súrat Shartiya.	Súrat Tamanniya.	Amr.	Masdar.	Ism Fịl.
Hál. (Asl meṇ Mází Qaríb.) (κε-) κεῖ-μαι. *Maiṇ paṛá húṇ.*	κεῖ-μαι -σαι wg.	κέ-ωμαι -ῃ wg.	κε-οίμην -οιο wg.	κεῖ-σο -σθω wg.	κεῖσθαι	κείμενος

Mází Istimrárí, ἐκείμην, ἔκεισο wg.

ἧμαι, Maiṇ baiṭhá húṇ. Jaṛ, *ἑ*.

Hál. (Asl meṇ Mází Qaríb.) ἡ-μαι. *Maiṇ baiṭhá húṇ.*	ἧ-μαι -σαι wg.			ἧσο ἥσθω wg.	ἧσθαι	ἥμενος

§ 65. FỊL AMR GÁIB.

δεῖ, Cháhiye. Jaṛ, *δε*.

Hál. δε-ει. *Cháhiye.*	δεῖ	δέῃ			δεῖν	δεόν
Mází Istimrárí. ἐ-δε-ε. *Zarúr thá.*	ἔδει					

χρή, Lázim hai. Jaṛ, *χρα, χρε*.

Hál. χρα, χρε. *Lázim hai.*	χρή				χρῆναι	
Mází Istimrárí. ἐ-χρα-ε. *Lázim thá.*	ἐχρῆν					

Báqí ḳháss fịl-i-amr-i-gáib yih haiṇ, πρέπει, *láiq hai ;* δοκεῖ, *mạlúm hotá hai ;* μέλει, *parwá hai.*

HARF KÁ BAYÁN.

Harf-i-mạnawí wuh lafz hai ki bidún miláne dúsre lafz ke uske mạne samajh meṇ na áweṇ. Harfoṇ ko sát qismoṇ meṇ taqsím karte haiṇ.

§ 66.—I. ZARFÍYAT KE HARF.

Hurúf-i-zarfíyat do qism haiṇ, aslí aur gair-aslí. Aslí wuh haiṇ jo kisí jaṛ se mushtaqq na hoṇ, maslan, νῦν ; gair-aslí wuh haiṇ jo kisí jaṛ se mushtaqq hoṇ, maslan, σοφῶς, jo σοφός se mushtaqq hai.

Ism bạz hálatoṇ meṇ zarf ke mạnoṇ meṇ mustạmal haiṇ—maslan, νυκτός, *rát ko,* ἰδίᾳ, *ḳhufiyatan,* εἰκῇ, *besabab,* τὴν ἀρχήν, *yaqínan,* τὰ πολλά, *bahut.* Bạze harf zarf ism zát se bane haiṇ—maslan, ῥοιζηδόν, *shor se* (ῥοῖζος) ; bạze fịl se—maslan, ἑλληνιστί, *Yúnání zabán men* (ἑλληνίζω), σχεδόν, *nazdík* (ἔχω) ; bạze ism sift se—maslan, καλῶς, *ḳhub,* ταχύ, *jald,* τάχιστα, *bahut jald ;* bạze ism ạdad se—maslan, ἑπτάκις, *sát dafạ ;* aur bạze harf jarr se—maslan, ἄνω, *úpar.* Ism mạa harf jarr ke zarf kí jagah mustạmal hai, ἐξαίφνης, *nágahán.* Ek jagah (2 Qur. xi. 23) harf jarr zarf ke liye mustạmal hai, yạne ὑπέρ. Harf zarf aksar -ως par ḳhatm hote haiṇ—maslan, δικαίως *munsifána,* πάντως, *bilkull,* ἀληθῶς, *waqạí.* Ism fịl se bhí zarf bante haiṇ—maslan, ὄντως (ὤν se), *haqíqatan.*

Zarf kí tafzíl ká bayán pahile guzar chuká hai.

Zarf-i-makán-i-mushtaqq tín qism par haiṇ. Pahilí qism wuh haiṇ jin se makán meṇ rahne ká maqsúd páyá jáwe—maslan, πανταχοῦ, *har jagah meṇ,* αὐτοῦ, *us jagah ;* dúsrí qism wuh haiṇ jin se makán meṇ jáne ká matlab páyá jáwe—maslan, ἐκεῖσε, *udhar,* ἐνθάδε, *idhar ;* tísrí qism wuh haiṇ jin se makán se jáne ká matlab páyá jáwe

—maslan, *ἀλλαχόθεν*, *dúsrí jagah se*, *οὐρανόθεν*, *ásmán se*, *ἄνωθεν*, *úpar se*.

In ákhirí ajzá -*χου*, -*ου*, -*δε*, -*σε*, -*θεν* se mạlúm hotá hai ki makán men rahne ká, yá makán ko jáne ká, yá makán se jáne ká matlab hai.

ISM-I-ISTIFHÁM AUR JAWÁB-I-ISTIFHÁM ZARFÍYA.

Gair mutaạlliq fiqre ke.	Mutaạlliq fiqre ke	Mạne.	Zarf Mausúlíya.	Mạne.	Zarf Isháríya.	Mạne.
πόθεν;		*kahán se?*	ὅθεν	*jahán se*	ἐντεῦθεν	*yahán se.*
ποῦ;	ὅπου	*kahán?*	οὗ	*jahán*	αὐτοῦ	*yahán.*
πότε;	ὁπότε	*kab?*	ὅτε	*jab*	τότε	*tab.*
πηνίκα;		*kis waqt?*	ἡνίκα	*jis waqt.*		
πῶς;	ὅπως	*kistarah?*	ὡς	*jis tarah*	(τως), οὕτως	*is tarah.*

§ 67.—2. HARF-I-NAFÍ.

Harf-i-nafí do hain, yane, *οὐ* (yá *οὐκ*) aur *μή*, *nahín*.

Μή shart ke sáth istiạmál men átá hai, *οὐ* bagair shart ke.

§ 68.—3. HARF-I-QASMÍYA.

Harf-i-qasmíya ek hai, yane *νή*.

§ 69.—4. HARF-I-JARR.

In ko járr kahte hain, yane khainchnewále, isliye ki yih hurúf fịl yá shiba fịl kí mạní ko khainchkar kisí ism par pahuncháte hain; is ism ko majrúr kahte hain jis ke sáth mushábih hai. Yih harf satrah hain.

In satrah men se chár Hálat-i-Izáfat ke sáth mustạmal hain—yane, *ἀντί*, *sámhne par*, *ἀπό*, *se*, *ἐκ* yá *ἐξ*, *men se*, *πρό*, *áge*.

Do Hálat-i-Intifáíya ke sáth—yane, *ἐν*, *men*, *σύν*, *sáth*.

Do Hálat-i-Mafúlí ke sáth—yane, *ἀνά*, *bích men*, *εἰς* yá *ἐς*, *men* yá *taraf*.

Chha Hálat-i-Izáfí, aur Hálat-i-Mafúlíya ke sáth—yane, *διά*, *wasíla*, *sabab*, *κατά*, *níche*, *khiláf*, *muwáfiq*, *μετά*, *mạa*, *píchhe*, *ὑπέρ*, *úpar*, *pár*, *περί*, *bábat*, *gird*, *ὑπό*, *ne*, *níche*.

Tín Hálat-i-Izáfí, Hálat-i-Intifáíya, aur Hálat-i-Mafúlíya ke sáth hote hain—yane, *ἐπί*, *par*, *siwá*, *tak*, *παρά*, *taraf se*, *pás*, *barkhiláf*, *πρός*, *wáste*, *nazdík*, *taraf*.

Harf-i-Zarfíyat kabhí kabhí Harf Jarr ke liye istiạmál kiyá játá hai—maslan, *ἐκτός*, *siwá*. Kháss yih hain—*ἅμα*, *sáth*, *ἄνευ*, *bagair*, *ἄχρι(ς)*, *μέχρι(ς)*, *jabtak*, *ἐγγύς*, *nazdík*, *ἔμπροσθεν*, *áge*, *ἐναντίον*, *sámhne*, *ἕνεκα*, *khátir*, *ἐνωπίον*, *rúbarú*, *ἔξω*, *báhir*, *ἐπάνω*, *úpar*, *ἔσω*, *andar*, *ἕως*, *tak*, *μέσον*, *bích*, *μεταξύ*, *darmiyán*, *ὀπίσω*, *píchhe*, *ὀψέ*, *ákhir*, *πλήν*, *siwáe*, *πλησίον*, *nazdík*, *ὑπερέκεινα*, *pár*, *χάριν*, *liye*, *χωρίς*, *bagair*.

Un Fịlon men jo Fịl aur Harf Jarr se muraqqab hain Jarr ke mạne kuchh kuchh badalte hain.

§ 70.—5. HARF-I-ẠTF.

Harf-i-Ạtf wuh harf hain jo apne mábạd ko apne máqabl se muttasil yá munfasil karte hain. In kí chár qismen hain.

(1.) Hurúf-i-Ạtf kháss kí tín qismen hain—

(*a*) Harf-i-Wasl, *καί*, *τε*, *aur*.

(*b*) Harf-i-Tardíd, *ἤ*, *yá*.

(*c*) Harf-i-Istisná, *ἀλλά*, *lekin*, *οὐδε*, *na*, *πλήν*, *δέ* (*τοί*), *μέντοι*, *taubhí*.

(2.) Harf Shart, ἐάν, εἰ, ἄν, *agar.*

(3.) Harf-i-Tákíd, γὲ, δή, μέν, μέντοι, μήν, πέρ, *zarúr.*

(4.) Harf-i-Tạlíl, γάρ, ἐπεί, ὅτι, διότι, *chúṇki*, οὖν, οὐκοῦν, τοίνυν, *isliye*, ἵνα, ὅπως, ὡς, ὥστε, *táki*, μή, *mubáda.*

Báhamí mutaạlliq Harf-i-Ạtf,

καί	καί
τε	τε
μέν	δέ
οὐ μόνον . .	ἀλλὰ καί
εἰ	ἄν
ἤ	ἤ
εἴτε	εἴτε
οὔτε	οὔτε.

§ 71.—6. HARF-I-NIDÁ.

Nidá, aur taạssuf, aur imbasát ke harf wuh haiṇ, jo taạjjub, dard, yá khushí meṇ zubán par áte haiṇ—yạne, ἴδε, ἰδού, *Dekho!* ὦ, *O!* ἔα, οὐά, οὐαί, *Háe!*

§ 72.—7. HARF-I-GAIR-MUNFASIL.

Harf gair munfasil wuh haiṇ jo bidún dúsre harf ke mustạmal nahíṇ hote haiṇ. Yih chár haiṇ—yạne, ἀ– (ἀνά se), zor dene ke liye, ἀ– yá ἀν–, *nahíṇ*, δυς–, *mushkil* yá *burá*, ἡμι–, *adh–.*

§ 73. ISHTIQÁQ ILFÁZ.

Ishtiqáq.	Ákhirí ajzá.	Mạne.	Amsilá.
ISM mushtaqq kí banáwaṭ o mạne.			
Ism se	-ισκος, -ίσκη, -ιον, -αριον	Tasgír	νεανίσκος, *jawán*, παιδίσκη, *laṛkí*, παιδίον, *chhoṭá bachcha*, παιδάριον, *chhoṭá laṛká.*
	-ων, -ιον, -τήριον	Makán	ἀμπελῶν, *angúristán*, οἰκητήριον, *ghar*, μνημεῖον, *qabr.*
Sift se	-ία, (-εια, -οια), -οσύνη	Wasf	σοφία, *dánáí*, ἀλήθεια, *sachái*, σωφροσύνη, *parhezgárí.*
	-ος (H. Iz. -ους)		βάθος, *gahráí.*
	-της (H. Iz. -τητος)		ἁγιότης, *pákízagí.*
Fịl se	-εύς, -ισσα	Fáịl	βασιλεύς, *málik*, βασίλισσα, *maliká.*
	-της, -τήρ, -τωρ		δότης, *denewálá*, σωτήρ, *bachánewálá*, ῥήτωρ, *bolnewálá.*
	-τρον	Ála	λύτρον, *zar-i-makhlasí.*
	-σις, -σια, -μος	Fịl	δόσις, *dená*, θυσία, *qurbání dení*, μερισμός, *báṇṭná.*
	-μα, -μη, -μος	Fịl ká natíja, yá mafụl	δόμα, *bakhshish*, μνήμη, *zikr*, μερισμός, *báṇṭá húá.*
	-εια, -ος (H. Iz. -ους)		παιδεία, *tạlím*, μέρος, *hissa.*
SIFT mushtaqq kí banáwaṭ o mạne.			
Ism se	-ης, -ιος	Sift	ψευδής, *jhúṭhá*, Ἰουδαῖος, *Yahúdí.*
	-ικός, -ρος	Nisbat	σαρκικός, *jismání*, ἰσχυρός, *zoráwar.*
	-ινος, -εος	Wujúd	σάρκινος, *jism ká*, χρύσεος, *sonahlá.*
Fịl se	-ιμος, -ικός	Liyáqat	ὠφέλιμος, *fáidamand*, κριτικός *munsifí karní ke láiq.*
	-μων	Fáịl kí sift	ἐλεήμων, *dardmand.*
FỊL mushtaqq kí banáwaṭ o mạne.			
Ism se	-άω, -έω, εύω	Ism yá khabar yá mafụl	τιμάω, *izzat detá*, πολεμέω, *laṛáí kartá*, δουλεύω, *gulám húṇ.*
	-όω, -αίνω, -ύνω	Ism mutaạlliq fịl	δουλόω, *gulám kartá húṇ*, λευκαίνω, *safed kartá*, παχύνω, *moṭá kartá.*
	-άζω, -ίζω		ἐργάζομαι, *kám kartá*, ἐλπίζω, *umed rakhtá.* (Fịl lazimí bhí haiṇ, maslan, ὁμοιάζω, mánind hotá.)
Fịl se	-άζω, -ίζω, -ύζω	Táqíd yá zor	πειράζω, *ázmátá*, βαπτίζω, *baptismátá*, ὀλολύζω, *chillátá.*
	-σκω	Baṛhtí o ịllat	γηράσκω, *búṛhá hotá*, μεθύσκω, *mast kartá.*

F

HISSA SOIM.

NAHW KE BAYÁN MEN.

Nahw wuh ịlm hai jis se kalmoṇ ke miláo aur unke ápas ke lagáo ká hál maḷúm hotá hai.

NAHW KE ÁMM QUWÁID.

§ 74. BAYÁN-I-TATBÍQ.

1. Síga Mutakallim, Muḳhátib, aur Ġáib, Wáhidat o Tasníyat o Jamịyat meṇ, Fáịl aur uske Fịl ke darmiyán muwáfiqat hai, lekin Ism Gair-jins síga Jamạ yá Tasníya ká Fịl Wáhid hotá hai, másiwáe iske ki jab zawilạqúl ke liye istiạmál kiyá jáwe—maslan,

σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε.
Tú jántá hai ki maiṇ tujhe piyár kartá húṇ.

τὰ κρίνα αὐξάνει.
Sosanen barhtí haiṇ.

τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι.
Merí bheṛeṇ merí áwáz suntí haiṇ, aur mere píchhe chaltí haiṇ.

Istisná kí misáleṇ.

ἐφάνησαν . . . τὰ ῥήματα.
Báteṇ samajh paríṇ.

ἐξέλθετε, ὁ λαός μου.
Ai mere logo, nikal áo.

2. Darmiyán Sift aur Mausúf, Ism aur Ism Fịl, Ism Zamír aur uske Marjạ ke, Hálat-i-Ạmalí, aur Tazkír o Tanís, aur Afrád o Jamạ meṇ mutábiqat hai—maslan,

εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα.
Ek Ḳhudáwand, ek ímán, ek baptisma.

τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ.
Kúá gahrá hai.

τὸ πνεῦμα ἐστι ζωοποιοῦν.
Rúh hí hai jo jilátí hai.

ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
Gulám abad tak ghar meṇ nahíṇ rahtá, beṭá abad tak rahtá hai.

3. Darmiyán Ism Mausúl aur uske Síla ke Zamír ke, Tazkír o Tánís, Wáhidat o Tasníyat o Jamịyat, Sige Mutakallim, Muḳhátib, Ġáib meṇ, muwáfiqat hai—maslan,

ὁ ἄρτος δε ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σάρξ μου ἐστίν.
Roṭí jo maiṇ dúṇgá, merá gosht hai.

τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν.
Yih báteṇ jo maiṇ tumheṇ kahtá húṇ, rúh hai aur zindagí hai.

σὺ τίς εἶ, ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον;
Tú kaun hai jo dúsre par ilzám lagátá hai!

4. Asmá jo ek hí shaḳhs yá shai par dalálat kareṇ, ek hí Hálat-i-ạmalí meṇ hote haiṇ, aur unko badal aur mubdal-min-ho kahte haiṇ—maslan,

ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ τῷ Θεῷ, τῷ σωτῆρί μου.
Merí rúh Ḳhudá mere naját dihinda se ḳhush húí.

ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.
Hamárá ek báp hai, yane Ḳhudá.

BAYÁN-I-AML.

ASMÁ KÍ HÁLÁT-I-AMALÍ.

§ 75.—1. HÁLAT-I-FÁILÍ.

(1.) Musnad-alei Hálat Fáilí meṇ hotá hai, aur agar jumla ismiya meṇ fil hastí, yá nám, yá chál par dál ho, to Musnad bhí Hálat Fáilí meṇ hogá—maslan,

ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος.
Ibtidá meṇ kalám thá.

οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται.
Yihí bará hogá, aur Ḳhudá Táʼlá ká betá kahláegá.

(2.) Hálat Fáilí kabhí kabhí Hálat-i-Nidáíya kí jagah mustamal hai, maslan,

ἡ παῖς, ἐγείρου.
Ai betí, uṭh.

§ 76.—2. HÁLAT-I-IZÁFÍ.

(1.) Izáfat kahte haiṇ ek ism ká dúsre kí taraf mansúb honá, istarah par ki ek Muzáf aur dúsrá Muzáf-alei, aur Muzáf-alei Hálat-i-Izáfat meṇ ho, maslan,

ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου.
Jahán ká núr maiṇ húṇ.

(2.) Asmá-i-Zarf jo makán yá zamána par dalálat kareṇ, Hálat-i-Izáfat meṇ hote haiṇ—maslan,

νυκτὸς καὶ ἡμέρας.
Rát din.

αὐτοῦ.
Waháṇ.

(3.) Agar Asmá-i-Sift, jo dil kí ḳhwáhish záhir kareṇ, yá kamí yá beshí yá liyáqat yá náliyáqat par dalálat kareṇ, aur Tafzil-i-bạz o kull, aur Ism Istifhám kisí ism par dáḳhil hoṇ, to wuh ism Hálat-i-Izáfat meṇ hote haiṇ—maslan,

οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
Ḳhádim apne Ḳhudáwand se bará nahíṇ hai.

πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
Fazl aur sachái se bharpúr.

τίς αὐτῶν ;
Un meṇ se kaun ?

καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας.
Phal tauba ke láiq.

(4.) Jo Fil lamsa, samáat, nisiyán, záiqa, taajjub, nafrat, jurm, kamí o beshí, wg. par dál hoṇ, to unke Mafúl Hálat-i-Izáfat meṇ honge—maslan,

ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς.
Yisú ne usko chhúá.

αὐτοῦ ἀκούετε.
Uskí suno.

οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν.
Kyúṇki Ḳhudá beinsáf nahíṇ hai ki tumhárá kám bhúl jáwe.

μνήσθητί μου.
Mujhe yád kíjíyo.

οὐ μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα.
Abad tak maut ká maza na chakhegá.

μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων.
In chhoṭoṇ meṇ se kisí ko náchíz na jáno.

ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.
Táki us par nálish kareṇ.

εἰ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας αἰτείτω παρὰ τοῦ Θεοῦ.
Agar koí tum meṇ se hikmat meṇ náqis ho, to Khudá se mánge.

(5.) Baze Zarf-i-zamán aur Zarf-i-makán haiṇ ki jab kisí ism par dákhil hoṇ, to wuh ism Hálat-i-Izáfat meṇ ho játá hai, maslan,

μέχρι θανάτου.
Marne par.

(6.) Baze Ism Muzáf kabhí gáib hote haiṇ, yane υἱός, πατήρ, μήτηρ, ἀδελφός, γυνή, οἴκειοι, οἶκος, maslan,

Μαρία Ἰακώβου.
Yáqúb kí (má) Mariyam.

(7.) Hálat-i-Izafat se nisbat, sift, yá maqsad bayán kiyá játá hai—maslan,

βάπτισμα μετανοίας.
Baptisma jo tauba se nisbat rakhtá hai.

ἀνάστασιν ζωῆς.
Qiyámat zindagí ke liye, yá *qiyámat jis kí khássíyat zindagí hai.*

§ 77.—3. HÁLAT-I-INTIFÁÍYA.

(1.) Ism Ála aur kabhí kabhí Ism Zarf bhí Hálat-i-Intifáíya meṇ hote haiṇ—maslan,

λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε.
Us ne bhále se uskí paslí chhedí.

ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.
Roz roz.

(2.) Jo Ism Sift nafa yá nuqsán, muwáfiqat yá námuwáfiqat par dalálát kare, uská mushabbih-bih Hálat-i-Intifáíya meṇ hotá hai—maslan,

ἔστι μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν.
Wuh is khidmat meṇ mere kám ká hai.

ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν.
Yih uskí mánind hai.

(3.) Jo Fil madad karne, dene, bolne, lene, farmáne, milne, istiamál karne, muwáfiq hone ke manoṇ par dalálat kareṇ, to Mafúl Hálat-i-Intifáíya meṇ honge—maslan,

Κύριε βοήθει μοι.
Ai Khudáwand, merí madad kar.

τί σοι ἐστὶν ὄνομα;
Terá nám kyá hai?

πιστεύω τῷ Θεῷ.
Main Khudá par iatiqád rakhtá húṇ.

σὺ ἀκολούθει μοι.
Tú mere píchhe ho le.

πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα.
Ham bari beparwáí se bolte haiṇ.

ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης.
Samundar kí lahr kí mánind hai.

§ 78.—4. HÁLAT-I-MAFÚLÍYA.

(1.) Ism Zarf Hálat-i-Mafúlí meṇ hote haiṇ jab waqt yá waqt kí darází, yá jagah ke fásila par dalálat kareṇ—maslan

χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.
Kal sátwíṇ gharí us kí tap játí rahí.

ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην.
Us roz rahe.

(2.) Fịl-i-Mutaaddí ká Mafúl Halat-i-Mafúliyat meṇ hotá hai, aur agar púchhne, yá sikháne, yá pahináne ke manon par dal heṇ to do Mafúl unke hote haiṇ. Misálen,

τὸν Θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
Ḳhudá se daro, bádsháh kí izzat karo.

τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι.
Maiṇ achchhí laṛáí lar chuká húṇ.

ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.
Wuh unko bahut báteṇ sikháne lagá.

ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν.
Use argawání poshák pahináte haiṇ.

§ 79.—5. HÁLAT-I-NIDÁÍYA.

Ism Munáda Hálat-i-Nidáíya meṇ hotá hai, aur uske sáth aksar harf-i-nidá ὦ hotá hai—maslan,

τί ἐμοὶ καὶ σοι, γύναι;
Ai aurat, mujhe tujh se kyá!

ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις.
Ai aurat, terá ímán baṛá hai.

§ 80. HARF-I-TAṚÍF KE BAYÁN MEṆ.

Is ká kuchh bayán Ism Isháríya ke bayán meṇ ho chuká hai, kyúṇki asl meṇ ism isháríya hai.

1. Jis ism par Harf-i-Taṛíf dáḳhil ho, wuh ism maṛifa ho játá hai—maslan,

ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον — καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἐκάθισε.
Ek kitáb us ko dí gaí thí — Aur us kitáb ko band karke wuh baiṭh gayá.

2. Harf-i-Taṛíf se Musnad aur Musnad-alei tamíz kíe játe haiṇ; jis par Harf-i-taṛíf dáḳhil ho, wuh hí Musnad-alei hotá hai—maslan,

Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. — *Πνεῦμα ὁ Θεός.*
Kalám Ḳhudá thá. — *Ḳhudá Rúh hai.*

§ 81. ZAMÍR KÍ KASHISH.

Yih wuh ạml hai jis se Muzmar kí Hálat-i-ạmlí aur Ráji Muzmar kí Hálat-i-ạmlí ek kí hai, agarchi Muzmar Hálat-i-Izáfí yá Hálat-i-Intifáíya meṇ ho aur ạmm qáịda ke bamújib Ráji Muzmar Hálat-i-Mafúlí meṇ honá cháhiye.

μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσει, ὧν οὗτος ἐποίησεν;
Kyá in se jo is ne dikháe haiṇ ziyáda mụajize dikháegá?

δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησε.
Karámatoṇ aur achambhoṇ aur nishánioṇ se, jo us ne kíe.

Muzmar aur Ráji Muzmar kabhí kabhí tazkír o tánís meṇ muttafiq nahíṇ haiṇ, maslan,

τῷ σπέρματί σου ὅς ἐστι Χριστός.
Terí nasl ko, jo Masíh hai.

§ 82. FILON KÍ HÁLÁT-I-AMLÍ.

Fil Marúf usko kahte hain jo Fáil yane Fil ke karne-wále kí taraf mansúb ho, maslan,

παύω, Main roktá hún.

Fil Mushtarik se yih mane mafhúm hote hain ki Fáil asr Fil ká apne par, yá apne mál par, yá apne fáida ke liye záhir kartá hai, maslan,

παύομαι, Main apne ápko roktá hún, yane, Main báz átá hún.

Fil Majhúl usko kahte hain jo maful kí taraf, yane, jis par Fil kiyá gayá, uskí taraf mansúb ho, maslan,

παύομαι, Main roká játá hún.

Taqsím jumla kí bá iatibár lafz ke.

§ 83.—1. JUMLA KHABARÍYA.

Jis jumla men kisí qism kí khabar pái jáwe, usko Jumla-i-khabaríya kahte hain—maslan,

ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.
Khudá muhabbat hai.

οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους.
Main rástbázon ko buláne nahín áyá hún.

§ 84.—2. JUMLA BAYÁNÍYA.

Jumla Bayáníya usko kahte hain jo juz-i-jumla, jaise fáil yá mafúl, yá mubtidá yá khabar, ká bayán ho. Is jumla ke pahile aksar ὅτι láyá játá hai—maslan,

πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι;
Kyá tum ímán láte ho ki main yih kar saktá hún?

ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι . . . .
Jo kahtá hai ki main roshní men hún . . . .

§ 85.—3. JUMLA SHARTÍYA.

Jumla Shartíya ke liye tín chízen lázim hain, shart ká harf, jumla shart ká, jise shart bhí kahte hain, aur jumla jiza ká, jise jiza bhí kahte hain. Baz hálaton men jiza ká harf bhí hotá hai. Misálen,

εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι;
Agar main sach kahtá hún, tum mujh par ímán kyún nahín láte?

ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει.
Agar koi mujhe piyár kare, wuh mere kalám par aml karegá.

εἰ τύχοι.
Agar aisá ho.

εἰ ἀγαπᾶτε με, ἐχάρητε ἄν.
Agar mujhe piyár karte, to khush hote.

εἰ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη.
Agar koí aisí sharíat dí gaí hotí jo zindagí bakhsh saktí, to albatta rástbází sharíat se hotí.

§ 86.—4. JUMLA MUẠLLILA.

Jumla Muạllila us jumle ko kahte haiṇ jis meṇ sabab, aur ịllat kalám sábiq kí, paṛe, aur harf ἵνα, ὡς, ὅπως, ἵνα μή, ὅπως μή se shurụ́ ho—maslan,

πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.
Maiṇ játá húṇ táki use jagáúṇ.

ἠρώτα αὐτόν τις, ὅπως ἀριστήσῃ.
Ek ne us se darkhwást kí ki mere sáth khána kháiye.

§ 87.—5. JUMLA MAUSÚLÍYA.

Jumla Mausúlíya use kahte haiṇ, jis meṇ mausúl aur sila páyá jáwe—maslan,

ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος.
Áj tumháre liye ek naját denewálá paidá húá, jo Masíh Khudáwand hai.

οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν, δώσει σοι ὁ Θεός.
Maiṇ jántí húṇ ki jo kuchh tú Khudá se mánge, Khudá tujhe degá.

ὃς ἂν ἔχῃ δοθήσεται αὐτῷ.
Jis ke pás ho use diyá jáegá.

ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
Jis ká thoṛá muáf húá, wuh thoṛá piyár kartá.

§ 88.—6. JUMLA AMRÍYA O NAHÍYA.

Jumla Amríyá o Nahíya wuh jumla haiṇ jin meṇ kisí kám karne yá na karne ká hukm ho. Is ke liye siwáe Fịl Amr ke kabhí kabhí Súrat-i-Shartíya Mutakallim, aur Súrat-i-Tamanníya Ġáib istiạmál meṇ átí haiṇ.

Nahí ke wáste Amr Házir aur Mází Mutlaq kí Súrat-i-Shartíya o Súrat-i-Tamanníya istiạmál kí játí haiṇ.

ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς.
Jáke sab kuchh jo terá hai bech ḍál, aur muhtájoṇ ko de.

ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.
Uṭho, yaháṇ se chaleṇ.

γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.
Mujhe tere kahne ke muwáfiq howe.

μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με.
Unheṇ mere pás áne se manạ na karo.

μὴ κλέψῃς.
Chorí na kar.

§ 89.—7. JUMLA ISTIFHÁMÍYA.

Jumla Istifhámíya us jumle ko kahte haiṇ jis meṇ sawál karne ká matlab ho, aur τίς wg. se shurụ́ hotá hai. Kabhí kabhí áwáz hí par munhasir hai ki jumla Istifhámíya ho yá nahíṇ.

τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;
Kaun hai merí má, aur kaun haiṇ mere bhái?

τί καθεύδετε;
Tum kyúṇ sote ho?

πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;
Tú kitná mere málik ko dhártá hai?

μὴ πάντες ἀπόστολοι;
Kyá sab rasúl haiṇ?

ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστι.
Cháhá ki Yisụ́ ko dekhe ki kaun hai.

§ 90.—8. JUMLA TAMANNÍYA.

Jumla Tamanníya wuh jumla hai jis meṇ ḳhwáhish páí jáwe—maslan,

εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ πάντας γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγὼ εἰμί.
Ḳhudá kare ki sab aise howeṇ jaisá maiṇ húṇ.

ὁ Κύριος μετὰ σοῦ.
Ḳhudáwand tere sáth ho.

μὴ αὐτοῖς λογισθείη.
Un ke hisáb meṇ na lagáyá jáwe.

§ 91.—9. JUMLA NIDÁÍYA.

Jumla Nidáíya wuh hai jis meṇ koí Harf-i-Nidá ho—maslan,

ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ.
Wah! Ḳhudá kí daulat o hikmat o dánish kí kaisí gahráo hai!

ἰδού, μυστήριον ὑμῖν λέγω.
Dekho, maiṇ tumheṇ ek bhed kí bát kahtá húṇ.

§ 92.—10. JUMLA QASMÍYA.

Jumla Qasmíya wuh hai jis meṇ Harf-i-Qasmíya ho, maslan,

νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν.
Tumháre faḳhr kí qasm.

§ 93.—11. JUMLA MASDARIYA.

Jumla Masdaríya wuh hai jo Masdar se murakkab hai. Masdar jumla meṇ musnad ho saktá hai, aur musnad-alei bhí ho saktá hai, másiwáe iske ki uská apná fáil aur mafúl bhí ho saktá hai. Agar Masdar ke sáth Harf-i-taríf ho, to wuh Masdar ism kí jagah hotá hai.

Masdar jumla Muallila aur jumla Amríya meṇ bhí á saktá hai, aur ism sift kí ḳhássíyat ke bayán ke wáste mustamal hai. Jis jumla meṇ ism Masdar ho jo τός yá τέος par ḳhatm hai, us jumle ko bhí Masdaríya kah sakte haiṇ. Misáleṇ,

τὸ θέλειν παράκειταί μοι.
Ḳhwáhish mujh meṇ maujúd hai.

ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
Lázim thá ki tum unheṇ karte aur inheṇ na chhoṛte.

ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι κατειληφέναι.
Merá yih gumán nahíṇ ki maiṇ pakaṛ chuká húṇ.

ἦλθε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
Ibn-i-Ádam áyá ki khoe húe ko ḍhunḍke bacháwe.

οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.
Maiṇ ab is láiq nahíṇ ki terá betá kahláúṇ.

Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων.
Ḳhushwaqton ke sáth ḳhushwaqt raho, ronewáloṇ ke sáth roo.

ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.
Jab log us par gire paṛte the Ḳhudá ke kalám sunne ko.

οἱ προφῆται ἐλάλησαν εἰ παθητὸς ὁ Χριστός.
Nabíoṇ ne ḳhabar dí thí ki Masíh dukh uṭháwegá.

οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.
Nayí mai nayí mashkoṇ meṇ rakhná cháhiye.

πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν.
Hamárí bahutsí báteṇ haiṇ jin ká bayán karná mushkil hai.

§ 94—12. JUMLA ISMÍYA.

Ek Jumla Ismíya wuh hai jis meṇ Ism Fịl (Háliya yá Mází Matúfa), Hálat-i-Izáfat meṇ hokar kisí aur lafz se mutaạlliq nahíṇ hai.

Ism Fịl se Fịl ke asr ká waqt, sabab, shart bayán kiyá játá hai. Misáleṇ,

τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.
Jab darwáza band húe the, Yisú áyá.

ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος . . .
Wuh yih kah hí rahá thá ki . . .

ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν.
Jo apní ján azíz jántá hai use khowegá.

κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ ἠπίστησαν.
We yih sunke ki wuh jítá hai yaqín na láe.

τοσούτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
Aparchi (machhlián) us bahutáyat se thíṇ par jál na phaṭá.

μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.
Mubárak haiṇ wuh jinhoṇ ne nahíṇ dekhá taubhí ímán láe.

§ 95.—13. JUMLA MUTAẠRZA.

Jumla Mutaạrza wuh hai jo kisí fiqre meṇ dáḳhil hotá hai jis se us ká taạlluq nahíṇ hai—maslan,

Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν,—καὶ
Aur Kalám mujassam húá, aur hamáre darmiyán sukú-

ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ
nat kí (aur ham ne uská jalál dekhá, jalál Báp ke iklaute

Πατρός,—πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
ke láiq) fazl aur rásti se bharpúr.

HARF.

§ 96.—1. HARF-I-ZARFÍYAT.

Kai ek Zarf-i-zamán aur Zarf-i-makán haiṇ jin ke aur Hurúf-i-jarr ke darmiyán mutábiqat hai, istarah ki asmá par dáḳhil ho sakte haiṇ, aur wuh asmá Hálat-i-izáfat meṇ hote haiṇ—maslan,

χωρὶς αὐτοῦ.
Uske BAGAIR.

πλὴν τῶν ἀποστόλων.
Rasúloṇ ke SIWÁ.

Tafzíl-i-kull par zor diláne ke liye Harf ὡς us par dáḳhil kiyá játá hai, maslan,

ὡς τάχιστα.
JITNÍ *jaldí* HO SAKÁ.

§ 97.—2. HARF-I-QASMÍYA.

Jab Harf νή ism par dáḳhil hotá hai, wuh ism Hálat-i-mafúlí meṇ ho játá hai, maslan,

νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν.
Tumháre fakhr KÍ QASM.

§ 98.—3. HARF-I-NAFÍ.

Harf-i-Nafí do haiṇ, yaṇe, οὐ yá οὐκ aur μή. Οὐ fịl kí Súrat-i-Ḳhabaríya par dáḳhil hotá hai, aur μή Súrat-i-Shartíya, Tamanníya, Amríya par. Zor ke liye donoṇ láe játe haiṇ.

Οὐ tab Masdar aur Ism Fịl par dáḳhil hotá hai jab kisí kám yá hálat par dál ho, jo haqíqat meṇ wáqịa húá ho, aur *μή* jab wuh kám yá hálat farzí ho—maslan,

ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε.
Jise BIN *dekhe tum piyár karte ho.*

πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται.
Har daraḳht jo achchhá phal nahíṇ látá hai káṭá játá hai.

οὐ μὴ εἰσέλθητε.
Tum KISÍ TARAH SE *dáḳhil* NAHÍṆ *hoge.*

§ 99—4. HARF-I-JARR.

(1.) Wuh jo Majrúr par dáḳhil hokar use Hálat-i-Izáfat meṇ kar dete haiṇ, yạne, *ἀντί, ἀπό, ἐκ* yá *ἐξ, πρό.*

ὀφθαλμὸς ἀντὶ ὀφθαλμοῦ.
Ánkh KE BADLE *ánkh.*

ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
Ham ko bure SE *bachá.*

μάθετε ἀπ' ἐμοῦ.
Mujh SE *síkho.*

ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.
Ásmán SE.

δικαιωθέντες ἐκ πίστεως.
Ímán SE *rástbáz.*

πρὸ προσώπου σου.
Tere ÁGE.

πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι.
PESHTAR *uske ki Failbús ne tujhe buláyá.*

(2.) Wuh jo Majrúr ko Hálat-i-Intifáịya meṇ kar dete haiṇ, yạne, *ἐν* aur *σύν.*

ἐν τῇ χειρί.
Háth MEṆ.

ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ.
Pahilá hukm SÁTH *wạda ke.*

σὺν τῷ ἀγγέλῳ.
Firishte ke sáth.

(3.) Wuh jo Hálat-i-Mafụ́líyat ke sáth haiṇ, yạne *ἀνά* aur *εἰς* yá *ἐς.*

ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν.
Ghar MEṆ *ákar.*

τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
Yih merí yádgárí ke LIYE *karo.*

ἦλθε ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων.
Wuh un sarhaḍḍoṇ SE *rawána húá.*

(4.) Wuh jo Majrúr ko Hálat-i-Izáfat aur Hálat-i-Mafụ́líyat meṇ kar dete haiṇ, yạne, *διά, κατά, μετά, περί, ὑπέρ, ὑπό.*

εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης.
Tang darwása SE *dáḳhil ho.*

οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου γράφειν.
Maiṇ siyáhí aur qalam SE *nahín likhná cháhtá húṇ.*

κατέχεεν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς.
Us ne uske sir PAR *ḍhálá.*

εἴ τι ἔχετε κατά τινος.
Agar koí tumhárá MUḲHÁLIF *ho.*

μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.
Ḳhudá hamáre SÁTH.

περὶ αὐτοῦ.
Uskí BÁBAT.

ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν.
Saboṇ ke WÁSTE *múá.*

τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου.
Wuh jo Ḳhudáwand NE *kahá.*

ἔσεσθε μισούμενοι διὰ τὸ ὄνομά μου.
Mere nám ke SABAB *log tum se kina rakheṇge.*

μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.
Ráh MEṆ *kisí ká salám na karo.*

κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω.
JAISÁ *tumhárá ịtiqád* HAI, WAISÁ *tumháre liye ho.*

μετὰ ταῦτα.
Un bátoṇ ke BAḌ.

οἱ περὶ τὸν Παῦλον.
Jo Púlus ke GIRD *the.*

οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον.
Shágird ustád SE BAṚÁ *nahíṇ hai.*

οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλ' ὑπὸ χάριν.
Kyúṇki tum sharíạt ke NÍCHE *nahíṇ, balki fazl ke* NÍCHE *ho.*

(5.) Wuh Harf Jarr jin ke asr se Majrúr Hálat-i-Izáfat, Hálat-i-Intifáịya, aur Hálat-i-Mafụ́lí meṇ hote haiṇ, yạne, *ἐπί, παρά, πρός.*

ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε.
Tujhe háthoṇ PAR *uṭhá leṇge.*

ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου.
Merí duáoṇ MEṆ.

ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου.
Mere nám MEṆ.

ἐπὶ πᾶσι τούτοις.
In sab ke SIWÁ.

ᾠκοδόμησε ἐπὶ τὴν πέτραν.
Us ne chaṭán PAR *ghar banáyá.*

χρηστὸς ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους.
Náshukroṇ PAR *mihrbán.*

ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον. *Us* SE *nishán mángte hue.*	παρὰ τῷ σταυρῷ. *Salíb ke* PÁS.	ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν. *Jis ká ghar samundar ke* KINÁRE *hai.*
	δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ. *Khudá ke* NAZDÍK *rástbáz.*	παρὰ τὸν νόμον. *Shariạt ke* BARKHILÁF.
πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας. *Tumháre bacháo ke* WÁSTE.	πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. *Báhir darwáza* PAR.	δεῦτε πρός με. *Mere* PÁS *áo.*

§ 100.—5. HARF-I-ATF.

Harf-i-Atf kháss tín qism par hain, yane, Harf-i-Wasl, Harf-i-Tardíd, Harf-i-Istisná.

(1.) Harf-i-Wasl do hain, yane, *καί* aur *τε*.

ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ. ἀνέβλεψέ τε.
Ásmán AUR *zamín.* AUR *us ne apní ánkheṇ uṭháíṇ.*

συνήγαγον πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς.
Unhoṇ ne bhale bure SAB KO *jamạ kiyá.*

ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς.
Jaisá ásmán par WAISÁ *zamín par.*

(2.) Harf-i-Tardíd asl meṇ ek hai, yane, *ἤ*. *Εἴτε* bhí is hí kí jagah mustạmal hai.

ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν . . . ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν.
YÁ *darakht ko achchhá kaho* YÁ *darakht ko burá kaho.*

εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε.
Pas, kyá tum kháte YÁ *píte,* YÁ *jo kuchh karte ho.*

(3.) Harf-i-Istisná chha hain, yane, *ἀλλά, δέ, μέντοι, οὐδέ, πλήν, τοί.*

οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.
Main mansúkh karne ko nahíṇ BALKI *púrí karne ko áyá húṇ.*

τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;
Púlus ko main jántí húṇ; LEKIN *tum kaun ho!*

οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους,
Ham rát ke nahíṇ haiṇ, NAHÍṆ *táríkí ke.*

οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει.
LEKIN *koí dilerí se nahíṇ boltá thá.*

Zor dene ke liye Harf chhorá játá hai, maslan,

σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·
σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ·
σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·
σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν.

§ 101.—6. HARF-I-SHART.

Shart ke liye tín Harf hain, yane, *ἄν, ἐάν, εἰ.*

ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.
AGAR *wuh tauba kare, use muáf kar.*

εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.
AGAR *so gayá hai to changá ho jáegá.*

ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί.
Wahán rah JABTAK *main tujhe khabar na dúṇ.*

§ 102.—7. HARF-I-TÁKÍD.

Harf-i-Tákíd chha hain, yane, *γέ, δή, μήν, μέν, μέντοι, πέρ.*

ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;
ÁYÁ *jo tú parhtá hai samajhtá hai?*

διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεέμ.
Áo ham Baitlaham tak jáeṇ.

ὁ μὲν θερισμὸς πολύς.
Fasl TO *barí hai.*

εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος.
KYÚṆKI *tum ne maza hásil kiyá ki Ḳhudáwand mihrbán hai.*

ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε.
YAQÍNAN *maiṇ tujhe barakat dúṇgá.*

§ 103.—8. HARF-I-TAḶÍL.

Harf-i-Taḷíl yih haiṇ, ἄρα, γάρ, διότι, ἐπεί, ἵνα, μή, ὅπως ὅτι, οὖν, οὐκοῦν, τοίνυν, ὡς, ὥστε.

οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα.
PAS, *ab sazá ka hukm nahíṇ hai.*

εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν.
KYÚṆKI *agar jism ke taur par zindagí karo, to maroge.*

μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.
Mubárak haiṇ we jo pákdil haiṇ, KYÚṆKI *Ḳhudá ko dekhenge.*

ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι.
IS LIYE *tum kámil ho.*

ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε.
Dekho KI *tum* NA *ghabráo.*

ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.
Maiṇ apní ján detá húṇ TÁKI *use phir lúṇ.*

BÁHAMÍ MUTAỊLLIQ HURÚF-I-ỊTF.

καὶ . . . καί τε . . . τε wg. Dekho § 70.

ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν.
Kyúṇki maiṇ NA SIRF *bándhe jáne* BALKI *marne ko bhí taiyár húṇ.*

ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ.
Wáh, Ḳhudá kí daulat O *hikmat* O *dánish kí kaisí gahráí hai!*

§ 104.—9. HARF-I-NIDÁ.

Harf-i-Nidá chha haiṇ, ἔα, ἴδε, ἰδού, οὐά, οὐαί, ὦ.

οὐαὶ τῷ κοσμῷ.
Dunyá par AFSOS!

ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.
DEKHO, *use kitná piyár kartá thá!*

§ 105.—10. HARF-I-GAIR-MUNFASIL.

Harf-i-Gair-munfasil yih haiṇ, ἀ– (ἀνά se), ἀ–, δυς–, ἡμι–.

πάντων . . . οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.
Sabhoṇ kí ánkheṇ us par LAGÍ *thíṇ.*

ἄγνοια. — NÁ*dání.*
δυσερμήνευτος. — *Jis ká bayán karná* MUSHKIL *hai.*
ἡμιθανής. — ADH-*muá.*

§ 106. HUSN-I-ỊBÁRAT.

Husn-i-ịbárat Injíl meṇ tarah ba tarah hai.

Tajnís-i-harfí kí misál,

μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν.

Mutasawi jumlon ke majmu'a ki misal.

Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός,

1. ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν,
2. Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε·
3. πολλῷ οὖν μᾶλλον,
4. δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ,
5. σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
1. εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες
2. κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,
3. πολλῷ μᾶλλον
4. καταλλαγέντες
5. σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ.

Nazm ki misal.

καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν.

TAMAM SHUD.